

ความเป็นมาขององค์กรแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ(นปช.)
แดงทั้งแผ่นดิน : ความเคลื่อนไหวหลังการเกิดรัฐประหารในวันที่ 19 กันยายน
พ.ศ. 2549 จนถึงก่อนการชุมนุมใหญ่วันที่ 12 มีนาคม 2553

3.1 บทนำ

บทนี้จะกล่าวถึงการเคลื่อนไหวหลังจากเกิดรัฐประหารในวันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2549 จนถึงก่อนการเคลื่อนไหวใหญ่ในวันที่ 12 มีนาคม พ.ศ. 2553 อันจะทำให้มองเห็น พัฒนาการในการเคลื่อนไหวทางการเมือง เพื่อให้สามารถเข้าใจปัจจัยที่เป็นเงื่อนไขและความ จำเป็นที่ส่งผลต่อการเกิดขึ้นขององค์กรของแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) แดงทั้งแผ่นดินได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น โดยในบทนี้ได้แบ่งเนื้อหาออกเป็นสองส่วน ส่วนแรก เป็นการอธิบายไล่เรียงเหตุการณ์ตามลำดับเวลา ส่วนที่สองเป็นการสรุป

3.2 การเคลื่อนไหวหลังการเกิดรัฐประหารในวันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2549

การเกิดรัฐประหารยึดอำนาจในวันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2549 โดยคณะปฏิรูปการ ปกครองในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (คปค.) ซึ่งต่อมาเปลี่ยนชื่อ เป็นคณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติ (คมช.) สร้างความไม่พอใจแก่นักกิจกรรมทางสังคม นักวิชาการ และประชาชนที่รักประชาธิปไตย รวมทั้งประชาชนผู้ซึ่งได้รับประโยชน์จากการบริหาร ประเทศของนายกรัฐมนตรี พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร ที่บริหารประเทศอยู่ก่อนเกิดรัฐประหาร อย่างยิ่ง ไม่ว่าจะเป็นนักการเมือง หรือประชาชน จึงเกิดการเคลื่อนไหวต่อต้านการทำรัฐประหารที่ ทำลายประชาธิปไตยขึ้น มีทั้งการเคลื่อนไหวแบบปัจเจกบุคคลและกลุ่ม การเคลื่อนไหวครั้งแรก หลังรัฐประหาร คือ ในวันที่ 20 กันยายน พ.ศ. 2549 เป็นปัจเจกชนที่รวมตัวกันเกิน 5 คนฝ่าฝืน ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (คปค.) นำโดย ร.ต.ฉลาด วรฉัตร และพรรคพวกอีก 4 คนนั่งประท้วงคณะรัฐประหารที่บริเวณอนุสาวรีย์ประชาธิปไตย จนถูกเจ้าหน้าที่ควบคุมตัวไปในที่สุด (มติชน, 21 กันยายน 2549: 12) นอกจากนี้ยังมีการประท้วงเชิงสัญลักษณ์ของปัจเจกชนเกิดขึ้นอีกครั้ง โดยวันที่ 30 กันยายน มี คนขับรถแท็กซี่นามว่า นวมทอง ไพรวลัย ได้ขับรถแท็กซี่ชนรถถังที่จอดไว้หลังการทำรัฐประหารยึด อำนาจสำเร็จ เพื่อหวังพลีชีพต่อต้านเผด็จการทหาร จนได้รับบาดเจ็บแต่ไม่ถึงแก่ชีวิต (ข่าวสด, 1 ตุลาคม 2549: 14) ซึ่งหลังจากเกิดเหตุ พ.อ. อัศร ทิพย์โรจน์ รองโฆษก คมช. ออกมากล่าวถึงกรณีนี้ ระบุว่า “ไม่มีใครมีอุดมการณ์มาก ขนาดยอมพลีชีพได้” (สยามรัฐ, 1 ตุลาคม 2549: 9) นวมทอง ไพ

วัลย์ จึงตัดสินใจผูกคอตายลงค่าสบประมาท¹ ดังกล่าวในวันที่ 31 ตุลาคม พ.ศ. 2549 ที่บริเวณกับ
ราวสะพานลอย บริเวณถนนวิภาวดีรังสิตฝั่งขาออก เยื้องกับที่ตั้งสำนักงานหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

¹ เนื้อความในจดหมายที่ นวมทอง ไพรวัลย์ เขียนทิ้งไว้ก่อนเสียชีวิตมีดังนี้

“เกิดทุนชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ รัฐทหาร และ รัฐตำรวจ (ต้องไม่มี)

สวัสดีครับท่านพี่น้องประชาชนที่เคารพ เหตุที่กระผมทำการพลีชีพเป็นครั้งที่ 2 โดยการทำลายตัวเองเพื่อมิให้เสียทรัพย์
เหมือนครั้งแรกก็เพื่อลบค่าสบประมาทของท่านรองโฆษก คปค. ที่สัมภาษณ์หนังสือพิมพ์หลายฉบับว่า “ไม่มีใครมีอุดมการณ์มาก
ขนาดยอมพลีชีพได้”

เหตุพลีชีพครั้งแรกของผมยอมรับว่าคำนวณความเร็วของรถแท็กซี่ผิดพลาด รถถึงที่จอดลานพระบรมรูปทรงม้าติดด้าน
หัวถนนราชดำเนินนอก เมื่อผมขับรุดผ่านกองบัญชาการทัพบกพันหัวถนนและเกาะกลางถนนเพื่อพุ่งเข้าชนเพื่อหักเลี้ยวแบบตัว S
ความเร็วจึงลดลงมากเพราะต้องการชนแบบประสานงา

ผมจึงแค่บาดเจ็บสาหัส ซีโครงหัก 5 ซี ตาซ้ายบวมช้ำค้างทะลุถึงภายในช่องปาก รักษาตัวโรงพยาบาลวชิรฯ มีคณะของ
คุณครูประทีป ฮาตะ และคณะอื่นๆ มาเยี่ยมหลายคนและมีผู้สื่อข่าว นสพ. มาขอสัมภาษณ์ว่า ไม่พอใจหรือที่ปฏิรูปแล้วบ้านเมือง
สงบสุข ไม่มีการนองเลือด ผมตอบไปว่าใครทำผิดกฎหมายและก่อความไม่สงบก็ต้องดำเนินการตามกฎหมาย ที่ผ่านมามีเบื้องหลัง
เบื้องลึกมากมาย ตอนนั้นก็เปิดหน้ากากออกมาจนเกือบหมดแล้ว เป็นการตบหน้าประชาชนอย่างไม่อาย. แต่ไม่เห็นเป็นข่าวรวมทั้ง
ข่าวของผมที่ชนรถถึงเพื่อประท้วง คปค. ลงข่าว นสพ. วันเดียวเงียบหายไปเลย ผมรักษาตัวที่โรงพยาบาลวชิรฯ 13 วัน คุณหมอ
อนุญาตให้กลับมาพักที่บ้านและนำ นสพ. ที่เสนอข่าวชนรถถึงประท้วงคปค. ของผม พบคำสัมภาษณ์ท่านรองโฆษก ใน นสพ.
ตรงกันหลายฉบับด้วยถ้อยคำที่กล่าวมาข้างต้นและยังประมาณว่าผมแก่แล้ว คงทำด้วยอารมณ์ชั่ววูบ ก็มีเวลาเอาสัมภาษณ์ข้อความ
รอบตัวรดยังคิดว่าอารมณ์ชั่ววูบ ไม่น่าให้ทำงานและกินเงินเดือนที่ได้มาจากภาษีของประชาชนเลย.

ความคิดผม เมื่อหายป่วยดีก็จะทำมาหากินขับรถ TAXI ไม่ก่อวีรกรรมอีกต่อไป แต่พบข้อความการให้สัมภาษณ์ นสพ.
ของท่านรองโฆษก คปค. ในเชิงประมาณดังกล่าวก็เลยต้องสนองตอบกันหน่อย เพราะนิสัยคนไทยฆ่าได้แต่หยามไม่ได้ และเหตุผลที่
ผมเลือกวันสุดท้ายของเดือนตุลาคมเป็นวันพลีชีพเพราะเดือนนี้เป็นเดือนที่วิญญาณของวีรชนที่สถิตอยู่ที่อนุสรณ์สถานที่ผมทำ
การพลีชีพนี้ได้เรียกร้องกระทั้งได้มาซึ่งประชาธิปไตย และวิญญาณของผมก็จะสถิตอยู่กับเหล่าวีรชนแห่งนี้ตลอดไป และขอยืนยัน
ว่าปฏิบัติการทั้งสองครั้งทำด้วยใจ ไม่มีใครจ้าง

สุดท้ายขอให้ลูกๆ และภรรยาจงภูมิใจในตัวพ่อ ไม่ต้องเสียใจ ชาติหน้าเกิดมาคงไม่พบเจอการปฏิวัติอีก
ลาก่อน พบกันชาติหน้า

ปล. ขอแก้ข่าว ขวดยาที่พบในรถภายหลังเกิดเหตุคืออาหารเสริมแคลเซียมและวิตามินบี 12 ไม่ใช่ยาแก้เครียดตามที่ลงข่าว
นสพ. ผมไม่เครียดแต่ประจักษ์จ่อมเผด็จการ

สวัสดีครับ

29 ตุลาคม 2549

(นายนวมทอง ไพรวัลย์) (ประชาไท, 31 ตุลาคม 2550: ออนไลน์)

และเสียชีวิตในที่สุด² (แนวหน้า, 2 พฤศจิกายน 2549: 7) ส่วนการเคลื่อนไหวแบบกลุ่ม กลุ่มต่างๆ ที่ออกมาเคลื่อนไหวมีจำนวนมาก ได้แก่

เครือข่าย 19 กันยาต้านรัฐประหาร

เครือข่าย 19 กันยาต้านรัฐประหารเป็นกลุ่มแรกที่ออกมาเคลื่อนไหวทางการเมือง หลังการเกิดรัฐประหาร เริ่มจากการรวมตัวของนักกิจกรรมทางสังคม โดยจัดการประชุมครั้งแรกในเย็นวันที่ 20 กันยายน พ.ศ. 2549 ที่มูลนิธิกระจกเงา ซอยรางน้ำ มีผู้เข้าร่วมประชุมประมาณ 50-60 คน (โชติศักดิ์ อ่อนสูง, สัมภาษณ์, 2 กุมภาพันธ์ 2553) และมีมติให้ตั้งองค์กรขึ้นเพื่อเคลื่อนไหวเฉพาะกิจ รวมทั้งตั้งชื่อเครือข่ายว่า "เครือข่าย 19 กันยาต้านรัฐประหาร" ในวันนั้นเอง แล้วกำหนดกิจกรรมในการเคลื่อนไหวโดยนัดชุมนุมรวมตัวกันครั้งแรกขึ้น โดยรวมตัวกันเกิน 5 คน ฝ่าฝืนประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (คปค.) ในวันที่ 22 กันยายน พ.ศ. 2549 ที่บริเวณหน้าห้างสรรพสินค้าสยามเซ็นเตอร์³ (ไทยโพสต์, 23 กันยายน 2549: 8) ปรากฏว่ามีผู้เข้าร่วมชุมนุมประมาณ 30 คน โดยมีผู้สื่อข่าวทั้งไทยและโดยเฉพาะผู้สื่อข่าวต่างประเทศมาทำข่าวการเคลื่อนไหวในครั้งนี้จำนวนมาก การเคลื่อนไหวครั้งแรกในนามเครือข่าย 19 กันยาต้านรัฐประหารผ่านพ้นไปด้วยดี ไม่มีการจับกุมคุมขังผู้ฝ่าฝืนตามประกาศของคณะรัฐประหารแต่อย่างใด

ต่อมาเครือข่าย 19 กันยาต้านรัฐประหารมีการแต่งตั้งคณะผู้ประสานงาน 5 คน ประกอบด้วย โชติศักดิ์ อ่อนสูง สุวิทย์ เลิศไกรเมธี อติศร เกิดมงคล สมบัติ บุญงามอนงค์ และชนกานันท์ เดิมพันธุวงศ์ มีลักษณะรวมกันเฉพาะกิจเพื่อเคลื่อนไหวประเด็นเฉพาะหน้าคือการต่อต้านรัฐประหาร โดยเครือข่าย 19 กันยาต้านรัฐประหาร มีกิจกรรมเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ วันที่ 2 ตุลาคม พ.ศ. 2549 นัดชุมนุมและจัดเสวนาเรื่อง "ทำไมต้องต้านรัฐประหาร" ที่หน้ากองบัญชาการกองทัพบกมีผู้ร่วมชุมนุมประมาณ 20 คน (ข่าวสด, 3 ตุลาคม 2549: 14) วันที่ 6 ตุลาคม พ.ศ. 2549 จัดชุมนุมที่สนามฟุตบอลมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีผู้ร่วมชุมนุมประมาณ 200 คน (เดลินิวส์, 7 ตุลาคม 2549: 5) วันที่ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2549 จัดชุมนุมที่สนามฟุตบอล

² การพลีชีพครั้งนี้ถือเป็นสัญลักษณ์การต่อสู้กับอำนาจเผด็จการที่ฝ่ายต่อต้านเผด็จการถือว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง และยกย่อง นวมทอง ไพรวลัยย์ ว่าเป็นวีรชนนักสู้เพื่อประชาธิปไตยอย่างแท้จริง ซึ่งหลังจากนี้เมื่อถึงกำหนดวันครบรอบการเสียชีวิตจากเหตุการณ์นี้ ฝ่ายต่อต้านเผด็จการจึงมีการจัดงานเพื่อรำลึกและเชิดชูการต่อสู้ของวีรชนของพวกเขาเรื่อยมา

³ แกนนำอธิบายว่า "ความจริงเรานัดชุมนุมที่ลานน้ำพุระหว่างสยามเซ็นเตอร์กับสยามพารากอน เพราะคิดว่าถ้าโดนปิดข่าว อย่างน้อยคนที่อยู่บนสถานีรถไฟฟ้าก็จะเห็นการชุมนุม แต่ปรากฏว่าพอถึงเวลานัดหมายจริงๆ ห้างมันปิดพื้นที่ตรงนั้น ก็เลยต้องย้ายมาที่หน้าสยามเซ็นเตอร์แทน" (โชติศักดิ์ อ่อนสูง, สัมภาษณ์, 2 กุมภาพันธ์ 2553)

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีผู้ร่วมชุมนุมประมาณ 200 คน (แนวหน้า, 15 ตุลาคม 2549: 2) วันที่ 24 ตุลาคม พ.ศ. 2549 ชุมนุมคัดค้านการเปิดประชุมสภานิติบัญญัติ หน้ารัฐสภา (ไทยรัฐ, 25 ตุลาคม 2549: 2) ต่อมาก็เปลี่ยนรูปแบบการเคลื่อนไหวเป็นการจัดสภาด้านรัฐประหารทุกวันอาทิตย์ เริ่มครั้งแรกเมื่อ 28 ตุลาคม พ.ศ. 2549 โดยวันที่ 28 นั้นมีการเคลื่อนขบวนจากหน้าลานโดม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ไปที่กองบัญชาการทัพบกในวาระครบ 60 วันการทำรัฐประหาร เพื่อเรียกร้องให้ยกเลิกกฎอัยการศึก ต่อมาก็ได้จัดชุมนุมในวันสำคัญ คือ วันที่ 10 ธันวาคม พ.ศ. 2549 ที่สนามหลวงเป็นครั้งแรกและเคลื่อนขบวนไปยังอนุสาวรีย์ประชาธิปไตย มีผู้เข้าร่วมขบวนประมาณ 1,000 คน (ไทยรัฐ, 11 ธันวาคม 2549: 3) จากนั้นวันที่ 7 มกราคม พ.ศ. 2550 ได้จัดชุมนุมอีกครั้งโดยใช้พื้นที่ท้องสนามหลวงร่วมกับกลุ่มอื่น ๆ อาทิเช่น กลุ่มคนวันเสาร์ไม่เอาเผด็จการ (มติชน, 8 มกราคม 2550: 14) เป็นต้น การจัดงานครบรอบ 4 เดือนการทำรัฐประหารในวันที่ 21 มกราคม พ.ศ. 2550 เดินทางไปที่กองบัญชาการกองทัพบกมีผู้ร่วมชุมนุมและเดินทางประมาณ 500 คน (ประชาไท, 22 มกราคม 2550: ออนไลน์)

เมื่อผู้เข้าร่วมชุมนุมมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นและส่วนใหญ่ให้การสนับสนุน พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร อดีตนายกรัฐมนตรี จึงนำไปสู่การถกเถียงในเรื่องจุดยืนของกลุ่มกับประเด็นการเคลื่อนไหวและการปราศรัยบนเวทีที่เกี่ยวข้องกับพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ประกอบกับรูปแบบของกลุ่มที่มีลักษณะการรวมตัวกันแบบหลวมๆ เพื่อเคลื่อนไหวประเด็นเฉพาะหน้าซึ่งเป็นข้อจำกัด จึงนำไปสู่การแยกตัวไปตั้งกลุ่มใหม่ นำโดย สมบัติ บุญงามอนงค์ ออกไปตั้งกลุ่มใหม่คือกลุ่มพลเมืองภิวัฒน์ที่มีแนวทางการเคลื่อนไหวเองอีกรูปแบบหนึ่งดังจะกล่าวถึงกลุ่มพลเมืองต่อไป

นอกจากนั้นแกนนำกลุ่ม 19 กันยาต้านรัฐประหารปีกที่ไม่ปฏิเสธแนวทางการเคลื่อนไหวร่วมกับกลุ่มต่างๆที่เชิดชูพ.ต.ท.ดร.ทักษิณเป็นประเด็นหลักในการเคลื่อนไหวในขณะนั้น ได้แก่ ชนาگانต์ เดิมพันธิวงศ์ก็ได้ไปร่วมเคลื่อนไหวกับกลุ่มต่าง ๆ ที่ท้องสนามหลวง อาทิเช่น กลุ่มคนวันเสาร์ไม่เอาเผด็จการ และได้ร่วมก่อตั้งกลุ่มใหม่ นั่นคือกลุ่ม 24 มิถุนาประชาธิปไตย ร่วมกับสมยศ พุกสาเกษมสุขในเวลาต่อมาด้วย อย่างไรก็ตามช่วงแรก ๆ แกนนำปีกนี้ยังเคลื่อนไหวในนามเครือข่าย 19 กันยาต้านรัฐประหารอยู่ต่อไป ส่วนเครือข่าย 19 กันยาต้านรัฐประหารปีกที่ปฏิเสธแนวทางการเชิดชู พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร นำโดยโชติศักดิ์ อ่อนสูงก็ลดบทบาทลง แต่กลับมาเคลื่อนไหวผลักดันไม่รับร่างรัฐธรรมนูญอีกครั้งในช่วงที่รัฐบาลรัฐประหารจัดให้มีการประชามติร่างรัฐธรรมนูญ โดยได้จัดกิจกรรมต่างๆ อาทิเช่น ทำการผลิตสื่อ จัดเสวนารณรงค์ไม่รับร่างรัฐธรรมนูญที่มาจากคณะรัฐประหาร เป็นต้น

อย่างไรก็ตามจะเห็นได้ว่าหลังจากที่กลุ่มพีทีวีออกมาทำการเคลื่อนไหว จนถึง การก่อตั้งนปท. บทบาทของเครือข่าย 19 กันยาต้านรัฐประหารก็ค่อยๆ ลดลงไป และช่วงหลังการ รณรงคืลงประชามติไม่รับร่างรัฐธรรมนูญฉบับปีพุทธศักราช 2550 เครือข่าย 19 กันยาต้าน รัฐประหารก็ยุติบทบาทลง

กลุ่มคนวันเสาร์ไม่เอาเผด็จการ

กลุ่มคนวันเสาร์ไม่เอาเผด็จการ⁴ เป็นกลุ่มที่สนับสนุนรัฐบาลภายใต้การนำของ พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร เกิดจากการรวมตัวกันภายในเว็บไซต์ เริ่มต้นจากเว็บไซต์ pantip ห้อง ราชดำเนิน ในช่วงก่อนการรัฐประหาร ซึ่งช่วงเวลานั้นกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย มี กิจกรรมเคลื่อนไหวทางการเมืองขับไล่ นายกรัฐมนตรี พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตรอย่างเข้มข้น และ นำมาประสาธน์พันธ์ในเว็บไซต์ pantip ผู้เล่นเว็บไซต์ pantip ฝ่ายที่สนับสนุนพ.ต.ท.ดร.ทักษิณ จึงลงความเห็นว่าจะต้องตั้งกลุ่มกันขึ้นมาเพื่อเป็นการคานอำนาจ จึงเกิดกลุ่ม"รักเมืองไทยให้ กำลังใจ นายทักซิณ"ขึ้นมาต่อมามีการนัดรวมกันเพื่อพบปะทำความรู้จักกัน และเกิดแตกแขนง เป็นกลุ่ม"คนผ่านฟ้ารักษาประชาธิปไตย" ซึ่งเป็นที่รวมของสมาชิกในเว็บไซต์ที่ออกมาต่อต้านกลุ่ม พันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยโดยตรง กิจกรรมส่วนใหญ่จะจัดการชุมนุมตามที่ต่างๆ เป็น หลัก เพื่อหาสมาชิกที่ต่อต้านกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย

หลังจากนั้นเมื่อมีการรัฐประหารยึดอำนาจเว็บไซต์พันทิพย์ถูกปิดลง กลุ่มที่ สนับสนุนพ.ต.ท.ดร.ทักษิณกลุ่มนี้จึงต้องหาเว็บไซต์ใหม่เป็นพื้นที่สื่อสารแลกเปลี่ยนความคิดเห็น จึงจัดตั้งเว็บไซต์ ชื่อ weekend conner ขึ้นเป็นที่รวมตัวของกลุ่มที่ต่อต้านการยึดอำนาจ ซึ่ง ผู้สมัครเป็นสมาชิกเว็บไซต์นี้จะต้องผ่านการรับรองจากผู้รู้จักและเคยพบปะกันในโลกจริงแล้ว และยอมรับว่าต่อต้านการทำรัฐประหารเป็นผู้รับรอง เมื่อมีผู้สมัครเป็นสมาชิกมากขึ้นจึงเกิด กิจกรรมตามมา โดยมีการระดมทุนจัดทำวารสารชื่อ"เสรีชน"ต่อต้านคณะมนตรีความมั่นคง แห่งชาติ (คมช.) เนื่องจากมีสมาชิกที่อดีตเคยทำหนังสือพิมพ์จึงเสนอแนวคิดและลงมือจัดทำขึ้น โดยระดมทุนจากสมาชิกในเว็บไซต์ในช่วงแรก ต่อมาเมื่อผู้บริจาคทั้งในประเทศและสมาชิกที่อยู่ ต่างประเทศ เมื่อมีการสำรวจสมาชิกของเว็บไซต์พบว่าส่วนใหญ่เป็นบุคลากรที่ทำงานภาคในธุรกิจ ต่างๆมีทั้งเจ้าของกิจการ ลูกจ้าง และส่วนใหญ่ว่างงานในวันเสาร์-อาทิตย์ซึ่งเป็นวันหยุด จึงเริ่ม รวมตัวกันโดยนัดกันทุกเย็นวันเสาร์ ไปร่วมกิจกรรมของกลุ่ม 19 กันยาต้านรัฐประหารโดยมี

⁴ บทสัมภาษณ์ส่วนใหญ่มาจากการสัมภาษณ์วรรณิต ทองสุขแกนนำผู้ร่วมก่อตั้งกลุ่มคนวันเสาร์ไม่เอาเผด็จการ (วรรณิต ทองสุข, สัมภาษณ์ทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์, 20 กรกฎาคม 2553)

สัญลักษณ์ติดริบบิ้นดำที่แขน เพื่อให้ทราบว่าเป็นมาจากเว็บไซต์และทักทายกัน แล้วกลับมาพูดคุย แลกเปลี่ยนกันในเว็บไซต์

ต่อมาสมาชิกที่ไปร่วมชุมนุมเริ่มมีความเห็นว่าการวิจารณ์ต่อต้านคณะรัฐประหาร ในเว็บไซต์อย่างเดียวไม่มีผลที่เป็นรูปธรรม จึงชวนกันออกไปเคลื่อนไหว จนเป็นที่มาของการ ออกมาชุมนุมโดยตั้งชื่อกลุ่มว่าคนวันเสาร์ไม่เอาเผด็จการหรือที่รู้จักกันโดยทั่วไปว่ากลุ่มคนวันเสาร์ ไม่เอาเผด็จการ และเปลี่ยนชื่อเว็บไซต์มาใช้ชื่อคนวันเสาร์ เมื่อมีการจัดกิจกรรมจะมีการนัดแนะ กันในเว็บไซต์เป็นหลัก โดยให้สมาชิกออกไปที่สนามหลวง มีวราวุธ สุานักกรณ์ หรือนามสมมุติ คือ สุชาติ นาคบางไช ซึ่งต่อมาคือประธานกลุ่มคนวันเสาร์ไม่เอาเผด็จการเป็นผู้อาสาจะเป็นผู้นำใน การพูด และเมื่อถึงเวลาก็นำการรวมตัวที่ท้องสนามหลวง โดยครั้งแรกใช้เพียงโทรโข่งและยืนบน แก้วพลาสติกที่ขอยืมจากแม่ค้าบริเวณนั้น

การแบ่งงานกันทำจะใช้พื้นที่ในเว็บไซต์เป็นหลัก ช่วงแรกแบ่งงานเป็น สองส่วน คืองานข้อมูล และงานภาคสนาม ด้านงานข้อมูลจะจัดหาข้อมูลต่างเพื่อโจมตีคณะรัฐประหารและ จัดทำบอร์ดสำหรับแสดงที่สนามหลวงในวันเสาร์ที่มีการชุมนุม และที่สำคัญคือการทำวารสารคือ "เสรีชน" ดังได้กล่าวไปแล้ว และเริ่มจัดทำซีดีต่อต้านคณะมนตรีความมั่นคงให้สมาชิกที่อาศัยอยู่ ในพื้นที่ตามต่างจังหวัดดาวน์โหลดไปเผยแพร่ ส่วนสมาชิกในพื้นที่กรุงเทพมหานครมีการนำไป แจกที่สนามหลวงทุกวันเสาร์ ซึ่งเนื้อหาในซีดีมีตอนหนึ่งถ่ายทำเกี่ยวกับการเปิดโปงการบุกรุกที่ดิน ในเขตป่าสงวน เขายายเที่ยง จังหวัดนครราชสีมาของพล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์ด้วย โดยมีทีมงาน ฝ่ายจัดทำซีดีของกลุ่มขึ้นไปถ่ายทำในสถานที่จริง ซึ่งประเด็นนี้เกิดจากคำบอกเล่าของผู้สนับสนุน การเคลื่อนไหวมาแจ้งในทางกลุ่มทราบและเห็นพ้องต้องกันว่าจะนำประเด็นนี้มาขยายให้ สาธารณชนทราบ (ณัฐวุฒิ ด้วงนิล, สัมภาษณ์, 13 สิงหาคม 2553) ส่วนงานภาคสนามจะต้อง รับผิดชอบดูแลความปลอดภัยและเตรียมพื้นที่สำหรับตั้งเวทีและเครื่องเสียงก่อนเวลาห้าโมงเย็นที่ สนามหลวงทุกวันเสาร์ ซึ่งต้องวางแผนกันเตรียมการกันอย่างรัดกุมเพื่อป้องกันเจ้าหน้าที่รัฐเข้ามา ขัดขวางการชุมนุม โดยเตรียมการในเว็บไซต์เป็นหลักทั้งที่ส่วนมากไม่รู้จักกันมาก่อน และกลุ่มคน วันเสาร์ไม่เอาเผด็จการเป็นต้นแบบของการถ่ายทอดการชุมนุมผ่านเว็บไซต์ (ณัฐวุฒิ ด้วงนิล, สัมภาษณ์, 13 สิงหาคม 2553) ในขบวนการเคลื่อนไหวต่อต้านรัฐประหาร โดยบุคลากรที่ วางแผนจัดการทำงานทุกฝ่ายรวมกันประมาณ 20 คน ซึ่งยังไม่รวมสมาชิกในภาคสนามที่ไม่ได้ ร่วมวางแผนแต่เข้ามาช่วยในการตั้งและรื้อเวที

ด้านการปราศรัยจะใช้วิธีการรับสมัครอาสาสมัครจากสมาชิกในเว็บไซต์ที่กล้า หาญและมีความสามารถในการพูดมาเป็นผู้ปราศรัย โดยสมาชิกที่มีบทบาทท่านหนึ่งอธิบาย

ตนเองว่าการสื่อสารบนเวทีคนวันเสาร์ไม่เอาเผด็จการจะใช้ภาษาแบบชาวบ้านสื่อสารกับชาวบ้านต่างจากภาษาของนักเคลื่อนไหวหรือนักการเมือง จึงสามารถดึงดูดชาวบ้านหรือประชาชนด้วยกันได้ ส่วนประเด็นในการพูดฝ่ายข้อมูลจะเตรียมไว้ให้ในเว็บไซต์ ผู้ปราศรัยต้องไปติดตามอ่านก่อนขึ้นเวที ส่วนประเด็นเกี่ยวกับ พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์นั้น กลุ่มคนวันเสาร์ไม่เอาเผด็จการเป็นกลุ่มที่วิพากษ์วิจารณ์พล.อ.เปรมอย่างเป็นระบบกลุ่มแรกในขบวนการเคลื่อนไหวหลังรัฐประหาร จนเป็นที่มาของชื่อเรียกระบอบ "เปรมาธิปไตย" เนื่องจากสมาชิกมีข้อมูลจากเหตุการณ์ต่างๆ ที่ก่อนรัฐประหารว่าพล.อ.เปรมมีบทบาทมากในการขับไล่นายกรัฐมนตรีพ.ต.ท.ทักษิณ ต่อมาก็มีลารายชื่อเพื่อถวายฎีกาถอดถอนพล.อ.เปรมออกจากตำแหน่งประธานองคมนตรี การจัดทำหนังสือสมุดปกม่วงโดยมีนักการเมืองออกทุนให้ ต่อมาได้มีการทำตุ๊กตารามเทพโดยให้ชื่อว่ารุ่น "1 บาทปราบกบฏ" หลังจากนั้นเมื่อกลุ่มพีทีวีเริ่มเข้ามาเคลื่อนไหวกลุ่มคนวันเสาร์ไม่เอาเผด็จการก็เริ่มลดบทบาทลง แต่ช่วงแรกๆ ก็เข้าไปร่วมกิจกรรมโดยใช้พื้นที่กลุ่มพีทีวี แต่กลุ่มคนวันเสาร์ไม่เอาเผด็จการก็ยังคงทำงานแนวร่วมโดยเข้าร่วมก่อตั้ง 8 องค์กรด้านรัฐประหาร 12 องค์กรด้านรัฐประหาร แนวร่วมประชาชนต่อต้านรัฐประหาร และแนวร่วมประชาธิปไตยขับไล่เผด็จการ (นปก.) ในเวลาต่อมา

ด้านความสัมพันธ์ภายในกลุ่มคนวันเสาร์ไม่เอาเผด็จการ เมื่อเคลื่อนไหวมาถึงจุดหนึ่งก็เกิดความเห็นต่างกันภายในกลุ่มคนวันเสาร์ไม่เอาเผด็จการในแนวทาง การเคลื่อนไหวในนามกลุ่มคนวันเสาร์ไม่เอาเผด็จการจึงยุติลงไปแล้วบุคลากรก็ยังคงไปทำงานในส่วนต่างๆ ของขบวนการคนเสื้อแดงในเวลาต่อมา อาทิเช่น สื่อ ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ การทำคลิปวิดีโอ บางส่วนก็เข้าไปทำงานร่วมกับพรรคเพื่อไทย เป็นต้น

กลุ่มพลเมืองภิวัฒน์

พลเมืองภิวัฒน์เป็นกลุ่มที่แยกตัวออกมาจากเครือข่าย 19 กันยาต้านรัฐประหาร เนื่องจากมองว่าการเคลื่อนไหวของเครือข่าย 19 กันยาต้านรัฐประหารมีลักษณะและวิธีคิดในการทำงานที่แตกต่างกันภายในสมาชิกจึงแยกตัวออกมาตั้งกลุ่มใหม่และทำงานตามความถนัด มีสมาชิกที่เริ่มก่อตั้งด้วยกันทั้งหมด 3 คน คือ สมบัติ บุญงามอนงค์ ภูมิวัฒน์ นุกิจ ชัยนรินทร์ ภูหลาบอ้า (ชัยนรินทร์ ภูหลาบอ้า, **สัมภาษณ์**, 29 มกราคม 2553) ทางกลุ่มมีลักษณะการทำงานตามประเด็นที่ตนสนใจ โดยใช้พื้นที่ที่กลุ่มต่างๆ ในช่วงเวลานั้นสร้างขึ้นเพื่อเคลื่อนไหวอยู่แล้ว เช่น เวทีการประชุมของกลุ่มคนวันเสาร์ทุกวันเสาร์ เป็นต้น ซึ่งทางกลุ่มพลเมืองภิวัฒน์ก็จะไปผลักดันประเด็นของตนในพื้นที่เหล่านี้ โดยขับเคลื่อนเรื่องการต้านรัฐธรรมนูญปีพุทธศักราช 2550 เป็นหลัก (สมบัติ บุญงามอนงค์, **สัมภาษณ์**, 9 กุมภาพันธ์ 2553)

การเคลื่อนไหวของกลุ่มพลเมืองวิวัฒน์มีลักษณะเฉพาะที่ทางกลุ่มถนัด คือ การเคลื่อนไหวทางการเมืองเชิงสัญลักษณ์ โดยรณรงค์ไม่รับร่างรัฐธรรมนูญฉบับพุทธศักราช 2550 ภายใต้โครงการรณรงค์ "ไทย เซย์ โน" มีการจัดทำสติ๊กเกอร์และเสื้อ มีทั้งทำเพื่อจำหน่ายและแจกจ่าย โดยเลือกใช้ "สีแดง" เป็นสัญลักษณ์อันมีความหมายว่า "ไม่" ในที่นี้ คือ ไม่รับร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นผลผลิตของคณะรัฐประหาร การใช้สีแดงเป็นสัญลักษณ์ในกิจกรรมนี้เอง ที่เป็นจุดเริ่มต้นของการนำเสื้อสีแดงมาสวมใส่ในขบวนการจนต่อมาได้รับการเรียกขานกันว่า "ขบวนการคนเสื้อแดง" แม้ว่าความหมายในเชิงสัญลักษณ์ของ "สีแดง" จะมีความหมายที่ต่างจากช่วงเวลานี้ก็ตาม แต่อย่างไรก็ตามจุดนี้ คือ จุดเริ่มต้นของการใช้สีแดงเป็นสัญลักษณ์ในการเคลื่อนไหวของขบวนการ นอกจากนี้ยังมีการจัดทำเว็บไซต์ของโครงการ⁵ให้ประชาชนที่สนใจเข้าไปเยี่ยมชมและสามารถลงชื่อคัดค้านร่างรัฐธรรมนูญได้ด้วย

กิจกรรมแรกภายใต้โครงการ "ไทย เซย์ โน" คือคัดค้านรัฐธรรมนูญฉบับปีพุทธศักราช 2550 โดยจัดกิจกรรมในวันที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2550 หน้ารัฐสภามีคนเข้าร่วมรณรงค์ประมาณ 30 คน (คม ชัด ลึก, 2 มีนาคม 2550: 5) ต่อมาทางกลุ่มได้เข้าเป็นแนวร่วมเคลื่อนไหวกับกลุ่มอื่นๆและก่อตั้ง 8 องค์การด้านรัฐประหาร ต่อมาเปลี่ยนเป็น 12 องค์การด้านรัฐประหาร 18 องค์การด้านรัฐประหาร ในที่สุดก็เป็นแนวร่วมประชาชนด้านรัฐประหาร (นปตร.) และเข้าร่วมก่อตั้งนปท.ในเวลาต่อมา ระหว่างนั้นกลุ่มก็ยังคงผลักดันและจัดกิจกรรมหลักของกลุ่มคือการรณรงค์ "ไทย เซย์ โน" ต่อไปโดยเคลื่อนไหวย่างอิสระ และมีการเคลื่อนไหรร่วมกับกลุ่มอื่นๆด้วย อาทิเช่นร่วมกับเครือข่าย 19 กันยาต้านรัฐประหาร ที่หน้ารัฐสภา โดยจัดกิจกรรมด้านรัฐประหารและไม่รับร่างรัฐธรรมนูญ คือ กลุ่มพลเมืองวิวัฒน์ได้นำสีสเปรย์ไปฉีดพ่นถนนที่หน้ารัฐสภาด้วยอักษรสีแดงว่า "NO" และเครือข่าย 19 กันยาต้านรัฐประหารนำเค้กที่หน้าเค้กมีรูปพานรัฐธรรมนูญและเขียนข้อความว่า "รัฐธรรมนูญ 2550 รัฐธรรมนูญฉบับแบ่งกันรับประทาน" และแสดงละครล้อเลียนทหารเข้าราชการ กลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย และนักวิชาการร่วมกันร่วมกันเค้ก เป็นต้น (ไทยรัฐ, 20 เมษายน 2550: 11)

สมาพันธ์ประชาธิปไตย

หลังเกิดรัฐประหารในวันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2549 กลุ่มสมาพันธ์ประชาธิปไตยที่ก่อตั้งขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 เพื่อต่อสู้กับเผด็จการทหารของนายกรัฐมนตรีนพ.อ.สุจินดา คราประยูรและเป็นกลุ่มที่มีจุดยืนในการต่อสู้เพื่อประชาธิปไตยก็ออกมาเคลื่อนไหวอีกครั้ง เพื่อสืบทอดเจตนารมณ์เดิม

⁵ www.thaisayno.com. ซึ่งต่อมาถูกปิด และทางกลุ่มมีความพยายามเปิดใหม่โดยเปลี่ยนชื่อเว็บไซต์อยู่หลายครั้ง

ขององค์กรตั้งแต่เริ่มก่อตั้ง คือต่อต้านอำนาจเผด็จการทหาร (ประทีป อึ้งทรงธรรม ฮาตะ, สัมภาษณ์, 17 กุมภาพันธ์ 2553) แต่ในส่วนแกนนำการเคลื่อนไหวในครั้งนี้ไม่เหมือนเมื่อครั้งปี พ.ศ. 2535 โดยแกนนำการเคลื่อนไหวครั้งนี้ประกอบด้วย สันต์ หัตถีรัตน์ เหวง โตจิราการ ประทีป อึ้งทรงธรรม ฮาตะ และธิดา ถาวรเศรษฐ

การเคลื่อนไหวของกลุ่มสมาพันธ์ประชาธิปไตยเริ่มแรกได้ออกแถลงการณ์แสดงจุดยืนในการต่อต้านการทำรัฐประหารและเรียกร้องให้คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่ทำการรัฐประหารยึดอำนาจได้คืนอำนาจอธิปไตยให้แก่ประชาชนให้เร็วที่สุด (เดลินิวส์, 23 กันยายน 2549: 2) และการเคลื่อนไหวในระยะแรกก็ยังเป็นการออกแถลงการณ์ตามสถานการณ์และตามประเด็นที่องค์กรสนใจเสียส่วนใหญ่ ต่อมาแกนนำ อาทิเช่น เหวง โตจิราการและประทีป อึ้งทรงธรรม ฮาตะก็ได้เข้าร่วมเคลื่อนไหวกับกลุ่มอื่น ได้แก่ งานสภาด้านรัฐประหารของเครือข่าย 19 กันยาด้านรัฐประหาร การเข้าร่วมเคลื่อนไหวและขึ้นเวทีปราศรัย ที่จัดโดยเครือข่าย 19 กันยาด้านรัฐประหาร เป็นต้น หลังจากนั้นจึงเริ่มมีการจัดงานในนามสมาพันธ์ประชาธิปไตยในเวลาต่อมาบ้าง ได้แก่ งานเสวนา "สภาร่างรัฐธรรมนูญ : จากสมัยสุญติ-สมัย 2540 ถึง สมัย คมช." เป็นต้น และมีการตั้งกลุ่มย่อยภายในสมาพันธ์ประชาธิปไตยขึ้นมาเคลื่อนไหวร่วมด้วย คือ กลุ่มสตรีเพื่อประชาธิปไตย โดยมี ธิดา ถาวรเศรษฐ เป็นแกนนำในการจัดตั้ง

อย่างไรก็ตามแกนนำกลุ่มสมาพันธ์ประชาธิปไตยมีบทบาทอย่างมากในการประสานให้เกิดการรวมตัวก่อตั้ง "8 องค์กรด้านรัฐประหาร" ซึ่งต่อมาเปลี่ยนเป็น "12 องค์กรด้านรัฐประหาร" "18 องค์กรด้านรัฐประหาร" และในที่สุดคือแนวร่วมประชาชนด้านรัฐประหาร (นปตร.) แล้วก็ร่วมกับกลุ่มพีทีวีตั้งแนวร่วมประชาธิปไตยขับไล่เผด็จการ (นปก.) ในเวลาต่อมา

กลุ่มเพื่อนรัฐธรรมนูญ 40

กลุ่มเพื่อนรัฐธรรมนูญ 2540 เป็นกลุ่มอุดมการณ์ทางการเมืองที่ก่อตั้งมาก่อนการรัฐประหารในวันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2549 มีจุดยืนไม่เห็นด้วยกับการรัฐประหาร ต่อต้านระบอบเผด็จการและการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับปีพุทธศักราช 2550 มีแกนนำในการจัดตั้งกลุ่ม คือ จรัล ดิษฐาอภิชัย

แกนนำกลุ่มเพื่อนรัฐธรรมนูญ 40 คือ จรัล ดิษฐาอภิชัย ได้เคลื่อนไหวในการด้านรัฐประหารร่วมกับกลุ่มอื่นมาโดยตลอดในลักษณะการออกแถลงการณ์สนับสนุนและร่วมเป็นวิทยากรในงานเสวนาต่างๆ ทั้งยังเป็นกลุ่มหลักในการผลักดันข้อเรียกร้องให้มีการเลือกตั้งโดยเร็วภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับปีพุทธศักราช 2540 ต่อมาก็เข้าร่วมก่อตั้งนปก. ด้วย

กลุ่ม 24 มิถุนาประชาธิปไตย

กลุ่ม 24 ประชาธิปไตยเป็นอีกกลุ่มหนึ่งที่เกิดขึ้นมาจากเครือข่าย 19 กันยาต้านรัฐประหารชิกที่มีจุดยืนที่พอจะรับได้กับการเคลื่อนไหวคัดค้านรัฐประหารเพื่อเรียกร้องให้ พ.ต.ท. ดร.ทักษิณ ชินวัตรกลับมาดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีเช่นเดิม โดยสมยศ พุกกะเวส ผู้ซึ่งมีบทบาทสำคัญในขบวนการแรงงานในขณะนั้น ร่วมกับผู้ประสานงานเครือข่าย 19 กันยาต้านรัฐประหารอีกคนหนึ่ง อาทิเช่น ชนาภาญจน์ เดิมพันธุวงศ์ สุวิทย์ เลิศไกรเมธี เป็นต้น ก่อตั้งกลุ่ม 24 มิถุนาประชาธิปไตยขึ้น

โดยเจตนารมณ์ในการก่อตั้งกลุ่ม 24 มิถุนาประชาธิปไตย คือ "เรากำหนดเป้าหมายที่ปัญหารากฐานของประเทศไทย ต้องไปตั้งต้นวันที่ 24 มิถุนายน 2475 โดยเจตนารมณ์ของวันที่ 24 มิถุนายน 2475⁶ ต้องการสถาปนาประชาธิปไตยอำนาจสูงสุดเป็นของราษฎรแต่ว่าเจตนาหรือจุดมุ่งหมายมันไม่แล้วเสร็จ อำนาจของกลุ่มเก่าคือระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชกลับเข้ามาครอบงำการเมืองไทยแล้วก็ชักใยการเมือง โดยเรามองว่ารัฐประหารจำนวนมากมีความเชื่อมโยงกับความเป็นสถาบันพระมหากษัตริย์ อย่างเช่นก่อนหน้าการเกิดรัฐประหารก็เรียกร้องนายกพระราชนา มาตรา 7 หรือการเคลื่อนไหวของกลุ่มราชนิญลวกกับประชาธิปไตย ซึ่งเราเห็นว่าราชนิญลวกคือตัวแทนของชนชั้นอภิสิทธิ์ชน ดังนั้นเราเห็นว่าถ้าเราจะทำให้เกิดประชาธิปไตยที่แท้จริงต้องหันกลับไปตั้งต้นตรงจุดนั้น ที่ทำให้การปฏิวัติ 2475 บรรลุเป้าหมายก็เลยตั้งชื่อกลุ่ม 24 มิถุนาประชาธิปไตย โดยเรามองว่ามันมีการทำลายสัญลักษณ์ ทำลายเจตนารมณ์ลงไป ทำลายสัญลักษณ์ต่างๆ เช่นวันชาติ 24 มิถุนาหายไป ทำลายข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์มีการบิดเบือนประวัติศาสตร์ เช่น บิดเบือนว่าคณะราษฎรชิงสุกก่อนห่าม ถ้าจะให้เกิดการสานต่อภารกิจนี้จำเป็นที่จะต้องทำในยุคนี้อ ก็เลยต้องตั้งชื่อ 24 มิถุนาเป็นจุดเริ่มต้น และเริ่มใช้ชื่อนี้หรือฟื้นความทรงจำของผู้คนในสังคม" (สมยศ พุกกะเวส, สัมภาษณ์, 22 กุมภาพันธ์ 2553)

ลักษณะองค์กรมีการรับสมัครสมาชิก มีผู้ปฏิบัติงานด้านต่างๆ ในลักษณะอาสาสมัคร มีการประชุมสมัชชาประจำปีทุกปีเพื่อสรุปการทำงานในหนึ่งปีที่ผ่านมา โดยมีตัวแทนสมาชิกจากจังหวัดต่างๆ มาร่วมประชุม แต่ลักษณะองค์กรก็ยังมีรูปแบบหลวมๆ สมาชิกองค์กรมีอิสระในการทำงานภายใต้เจตนารมณ์เดียวกัน คือ พิทักษ์เจตนารมณ์ของเหตุการณ์ในวันที่ 24

⁶ จะเห็นได้ว่าการอธิบายประวัติศาสตร์เชื่อมโยงกับปัญหาการเมืองไทย สำหรับกลุ่ม 24 มิถุนาประชาธิปไตยนั้นตั้งต้นเมื่อปี พ.ศ. 2475 เป็นต้นมา เป็นการอธิบายประวัติศาสตร์ลงสู่ขบวนการเคลื่อนไหวเรียกร้องประชาธิปไตยเพื่อให้ถึงเป้าหมายตามเจตนารมณ์ของคณะราษฎรของกลุ่ม 24 มิถุนา ประชาธิปไตย โดยเริ่มตั้งแต่ก่อตั้งกลุ่มขึ้นหลังการทำรัฐประหารในวันที่ 19 กันยายนและเป็นเจตนารมณ์ของกลุ่มตลอดมา

มิถุนายน พ.ศ. 2475 สำหรับการดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม 24 มิถุนาประชาธิปไตยในระยะแรกมีการดำเนินกิจกรรมร่วมกับองค์กรอื่นที่มีประเด็นร่วมในการต่อต้านเผด็จการและดำเนินกิจกรรมที่เป็นอิสระของกลุ่ม ต่อมากลุ่ม 24 มิถุนาประชาธิปไตยก็เข้าร่วมเคลื่อนไหวกับนปท. แกนนำกลุ่มคือ นายสมยศ พุกกะเวส ซึ่งก็เป็นหนึ่งในแกนนำนปท. รุ่น 2 ด้วย

กลุ่มวิทยุชุมชนคนรักแท็กซี่

กลุ่มวิทยุชุมชนคนรักแท็กซี่ ก่อตั้งขึ้นจากการรวมตัวกันของผู้ประกอบอาชีพขับรถแท็กซี่ โดยมีชินวัฒน์ หาบุญพาดซึ่งมีตำแหน่งเป็นนายกสมาคมพิทักษ์ผลประโยชน์ผู้ขับรถแท็กซี่ เป็นผู้ก่อตั้งกลุ่มและเป็นผู้จัดรายการสถานีวิทยุชุมชนคนรักแท็กซี่ด้วย ซึ่งเดิมการจัดรายการวิทยุเป็นไปเพื่อเป็นช่องทางในการติดต่อสื่อสารให้ความสะดวกแก่สมาชิกและเพื่อสร้างความบันเทิง แต่ต่อมาเปลี่ยนรูปแบบขององค์กรและรูปแบบรายการที่นำเสนอทางวิทยุมาเป็นประเด็นการเมือง เนื่องจากสถานการณ์ทางการเมืองที่เข้มข้นตั้งแต่ก่อนการรัฐประหารในวันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2549 ที่กลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยรวมตัวกันออกมาขับไล่รัฐบาลภายใต้การนำของพ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร แกนนำและสมาชิกกลุ่มวิทยุชุมชนคนรักแท็กซี่ที่เริ่มชื่นชอบการบริหารงานของรัฐบาลพ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร จากนโยบายปราบปรามยาเสพติด และเป็นรัฐบาลที่เสนอนโยบายแล้วนำไปปฏิบัติได้จริง (ชินวัฒน์ หาบุญพาด, สัมภาษณ์, 11 กุมภาพันธ์ 2553) อีกทั้งทางกลุ่มยังเคยเคลื่อนไหวเสนอต่อรัฐบาลและผลักดันจนทำให้เกิด "นโยบายแท็กซี่เอื้ออาทร" เป็นผลสำเร็จ ซึ่งเป็นผลประโยชน์โดยตรงของทางกลุ่ม แต่เมื่อกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยออกมาเคลื่อนไหวจึงไปรบกวนความคิดเห็นและสังเกตทำให้จนเมื่อมีความรู้สึว่าการกระทำของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยไม่ถูกต้องจึงเริ่มออกมาเคลื่อนไหวปกป้องรัฐบาล ได้แก่ การร่วมกับกลุ่มคาราวานคนจนแสดงจุดยืนไม่เห็นด้วยกับกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย และประกาศให้การสนับสนุนรัฐบาลภายใต้การนำของพ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตรที่สวนจตุจักร เป็นต้น (ชินวัฒน์ หาบุญพาด, สัมภาษณ์, 11 กุมภาพันธ์ 2553)

เมื่อเกิดเหตุการณ์รัฐประหารในวันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2549 ทางกลุ่มยังไม่ได้ออกมาเคลื่อนไหวใดๆ ในนามกลุ่ม แต่เมื่อมีกลุ่มที่ออกมาเคลื่อนไหวที่ท้องสนามหลวง อาทิเช่น กลุ่มคนวันเสาร์ไม่เอาเผด็จการ กลุ่มพีทีวี เป็นต้น ทางกลุ่มจึงออกมาเคลื่อนไหวร่วม และต่อมาทางกลุ่มวิทยุชุมชนคนรักแท็กซี่ได้เข้าร่วมก่อตั้งนปท.และเคลื่อนไหวร่วมกับนปท. เรื่อยมา ซึ่งแกนนำกลุ่ม คือ ชินวัฒน์ หาบุญพาด ก็เป็นแกนนำนปท.ที่มีบทบาทสำคัญต่อเหตุการณ์ต่างๆ หลายเหตุการณ์ในเวลาต่อมา

กลุ่มพีทีวี

เป็นการเคลื่อนไหวของกลุ่มนักการเมืองในพรรคไทยรักไทย ที่เดิมต้องการเคลื่อนไหวผ่านช่องทางการสื่อสารวิทยุและต่อมาเป็นสื่อโทรทัศน์ คือ พีทีวี แต่เนื่องจากถูกรัฐบาลที่แต่งตั้งโดยคณะรัฐประหารตัดช่องทางการสื่อสารดังกล่าวทั้งหมด จึงออกมาเคลื่อนไหวบนท้องถนน กลุ่มพีทีวี มีแกนนำหลักได้แก่ วีระ มุสิกพงศ์ จตุพร พรหมพันธุ์ ญัฐวุฒิ ใสยเกื้อ จักรภพ เพ็ญแข⁷ ซึ่งกลุ่มพีทีวีเป็นกลุ่มที่ได้รับผลกระทบโดยตรงเนื่องจากสมาชิกกลุ่มเป็นนักการเมืองสังกัดพรรคไทยรักไทยที่ชนะการเลือกตั้งและได้จัดตั้งรัฐบาลแต่ถูกคณะรัฐประหารยึดอำนาจไป

การเคลื่อนไหวบนท้องถนนในนามกลุ่มพีทีวีมีขึ้นทั้งหมด 9 ครั้งด้วยกัน การจัดการชุมนุมครั้งแรกเกิดขึ้นเมื่อวันที่ 23 มีนาคม พ.ศ. 2550 ที่บริเวณท้องสนามหลวง เนื้อหาของการปราศรัยเป็นการต่อต้านและขับไล่คณะรัฐประหาร นอกจากนั้นยังกล่าวถึงการเคลื่อนไหวทางการเมืองของสนธิ ลิ้มทองกุลด้วย (แนวหน้า, 24 มีนาคม 2550: 7) ผู้เข้าร่วมชุมนุมครั้งนี้มีประมาณ 3,000 คน ต่อมาการจัดการชุมนุมครั้งที่ 2 จัดขึ้นเมื่อวันที่ 30 มีนาคม พ.ศ. 2550 ใช้พื้นที่บริเวณศาลาว่าการกรุงเทพมหานคร (ไทยรัฐ, 30 มีนาคม 2550: 16) มีผู้เข้าร่วมชุมนุมประมาณ 4,000 คน ซึ่งหลังจากการจัดการชุมนุมโดยกลุ่มพีทีวีผ่านไประยะหนึ่ง จะสังเกตเห็นได้อย่างชัดเจนว่ามีผู้เข้าร่วมชุมนุมเป็นจำนวนมากเพราะมีความพร้อมทั้งด้านเวทีและบุคลากรในการระดมผู้คนเข้าร่วมการชุมนุมคือนักการเมือง ส่งผลให้หลังจากนั้นกลุ่มต่างๆ ที่เคลื่อนไหวในขณะนั้นได้พิจารณาและตระหนักดีถึงข้อจำกัดในการระดมผู้คนของกลุ่มตน จึงเริ่มเข้ามาใช้พื้นที่การชุมนุมที่จัดโดยกลุ่มพีทีวีผลักดันประเด็นข้อเรียกร้องและกิจกรรมที่ตนสนใจ และจัดกิจกรรมรวมทั้งขึ้นเวทีปราศรัยร่วมกับกลุ่มพีทีวีด้วย ต่อมาในการจัดชุมนุม ครั้งที่ 3 เมื่อวันที่ 8 เมษายน

⁷ จักรภพ เพ็ญแข กล่าวถึงกลุ่มพีทีวีและประเมินผู้เข้าร่วมเคลื่อนไหวเมื่อกลุ่มพีทีวีลงมาเคลื่อนไหวบนท้องถนนหลังรัฐประหารว่า “พีทีวี (PTV) คือกิจกรรมสื่อสารมวลชนที่ต้องการให้เกิดผลกระทบทางการเมือง เป้าหมายคือด้านเผด็จการ คมช. ยังไม่ใช่การเคลื่อนไหวทางการเมืองโดยตรงแบบช้อนรูป ผู้มาร่วมทุกคนรู้สึกเช่นนี้ คณะคุณวีระฯ ซึ่งประกอบด้วยคุณจตุพรฯ และคุณณัฐวุฒิฯ ได้จัดรายการโทรทัศน์และวิทยุเพื่อต้านแรงกดดันจากกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย มาก่อนรัฐประหาร เมื่อรัฐประหารแล้วก็มุ่งงานในทิศทางสื่อเช่นเดิม ผมได้รับชวนเข้าร่วมอย่างเป็นเรื่องเป็นราว คงเพราะมีพื้นฐานในงานสื่อสารมวลชนมาก่อน และมีทักษะงานที่แตกต่างจากคนอื่นฯ ในคณะผู้ก่อตั้ง คณะฯ จึงหวังให้เป็นภาพที่สมบูรณ์แบบ (picture perfect) ขึ้นในแง่ขบวนการ ผมคิดว่าชื่อเสียงสั่งสมของคณะผู้ร่วมก่อตั้ง บวกจังหวะที่ไม่มีใครยกระดับการต่อสู้กับคณะรัฐประหารอย่างจริงจังในขณะนั้น ทั้งๆ ที่มีกลุ่มต่อต้านโดยธรรมชาติอยู่มากมายโดยเฉพาะในสนามหลวง เป็นเหตุให้การกำเนิดของพีทีวีได้รับความสนใจมาก” (จักรภพ เพ็ญแข, สัมภาษณ์ทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์, 4 สิงหาคม 2553)

พ.ศ. 2550 จึงปรากฏว่ามีกลุ่มอื่นๆ เช่น กลุ่มคนวันเสาร์ไม่เอาเผด็จการ เข้ามาจัดกิจกรรมโดยใช้พื้นที่ชุมนุมที่กลุ่มพีทีวีจัดขึ้น (ไทยรัฐ, 9 เมษายน 2550: 16)

การชุมนุมครั้งที่ 4 จัดขึ้นในวันที่ 27 เมษายน พ.ศ. 2550 บรรยาการการชุมนุมในวันนี้ ปรากฏว่ามีกลุ่มอื่นๆเข้ามาผลักดันกิจกรรมในพื้นที่เวทีที่จัดโดยกลุ่มพีทีวี อาทิเช่น กลุ่มคนวันเสาร์ไม่เอาเผด็จการปักหลักล่ารายชื่อกดดันให้พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ลาออกจากตำแหน่งประธานองคมนตรีและรัฐบุรุษ เป็นต้น ด้านเนื้อหาการปราศรัยในครั้งนี้น่าสนใจจะเป็นการปฏิเสธข้อกล่าวหาว่าได้รับเงินสนับสนุนหรือน้ำเลี้ยงจากกลุ่มชั่วอำนาจเก่า นอกจากนี้ยังสนับสนุนให้บัญญัติศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติไว้ในร่างรัฐธรรมนูญฉบับปีพุทธศักราช 2550 และมีการแถลงย้ายวันชุมนุมเดิมที่กลุ่มพีทีวีจัดชุมนุมทุกวันศุกร์แต่ประกาศเลื่อนไปจัดทุกวันอาทิตย์แทน (บางกอกทูเดย์, 28 เมษายน 2550: 8) หลังจากนั้นกลุ่มพีทีวีก็จัดการชุมนุมเรื่อยมา คือ ครั้งที่ 5 เมื่อวันที่ 6 พฤษภาคม พ.ศ. 2550 ครั้งที่ 6 เมื่อวันที่ 13 พฤษภาคม พ.ศ. 2550 ครั้งที่ 7 เมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม พ.ศ. 2550 ตามลำดับ ซึ่งกลุ่มต่างๆก็เข้ามาใช้พื้นที่การชุมนุมของกลุ่มพีทีวีในการจัดกิจกรรมรณรงค์ตามเป้าหมายของกลุ่มหรือตามประเด็นที่ตนสนใจเพิ่มขึ้น

ต่อมาเกิดเหตุการณ์สำคัญทางการเมือง คือ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญตัดสินคดี โดยให้ยุบพรรคไทยรักไทยในวันที่ 30 พฤษภาคม พ.ศ. 2550 ซึ่งกลุ่มพีทีวีได้แถลงไว้ว่าจะจัดการชุมนุมแสดงพลังหลังตัดสินคดี จึงเกิดเป็นการชุมนุมครั้งที่ 8 ในวันที่ 31 พฤษภาคม พ.ศ. 2550 โดยประกาศใช้สถานที่ คือ บริเวณลานพระบรมรูปทรงม้า ซึ่งเหตุที่ไม่ตั้งเวทีที่ท้องสนามหลวงในวันนี้เนื่องจากบริเวณสนามหลวงปิดพื้นที่เตรียมจัดงานวันวิสาขบูชาแต่ก็ยังถูกสกัดกั้นไม่ให้ตั้งเวที บริเวณลานพระบรมรูปทรงม้าจึงตั้งเวทีปราศรัยบริเวณสวนมิสกวัน (ข่าวสด, 31 พฤษภาคม 2550: 10-11) บรรยาการการชุมนุมในวันนี้มีกลุ่มคนไม่ทราบสังกัดตั้งโต๊ะล่ารายชื่อให้ประชาชนลงนามถวายฎีกาแก่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเพื่อขอพระราชทานอภัยโทษให้แก่คณะกรรมการบริหารพรรคไทยรักไทยที่ถูกตัดสินว่ามีความผิดในคดียุบพรรคด้วย นอกจากนี้ยังมีกลุ่มคนวันเสาร์ไม่เอาเผด็จการมีกิจกรรมการแจก "สมุดปกม่วง" ซึ่งเป็นคำแถลงการณ์เรียกร้องให้ พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ลาออกจากตำแหน่งประธานองคมนตรีและลาออกจากการเป็นองคมนตรี โดยมีการแจกแจงว่าพล.อ.เปรมมีส่วนในการแทรกแซงการเมืองและเป็นสาเหตุให้เกิดความวุ่นวายในปัจจุบัน กลุ่มพลเมืองภิวัฒน์จัดกิจกรรม "ไทย เซย์ โน" ได้ตั้งโต๊ะให้ผู้สนใจลงนามต่อต้านร่างรัฐธรรมนูญฉบับปีพุทธศักราช 2550 และมีข้อเสนอนอกเหนือจากนั้นก็คือการเรียกร้องให้นำรัฐธรรมนูญฉบับปีพุทธศักราช 2540 กลับมาใช้ (ประชาไท, 1 มิถุนายน 2550: ออนไลน์)

จนกระทั่งเมื่อวันที่ 2 มิถุนายน พ.ศ. 2550 ซึ่งเป็นการประกาศชุมนุมครั้งที่ 9 ในนามกลุ่มพีทีวี ทางกลุ่มพีทีวีได้ประกาศปักหลักตั้งเวทีชุมนุมยึดเยื่อที่ท้องสนามหลวงจนกว่าจะขับไล่รัฐบาลและคณะรัฐประหารสำเร็จ (ข่าวสด, 3 มิถุนายน 2550: 15) ต่อมาเมื่อมีการรวมตัวกันตั้งองค์กรรณปก.ระหว่างกลุ่มพีทีวีกับนปท. เวทีของกลุ่มพีทีวี⁸จึงเปลี่ยนเป็นการเคลื่อนไหวในนามนปท.⁹ แทน และการเคลื่อนไหวได้ดำเนินไปภายใต้ชื่อนปท.ตั้งแต่วันที่ 6 มิถุนายน พ.ศ. 2550 เป็นต้นไป

กลุ่มรักทักษิณไม่เอาเผด็จการ

กลุ่มคนรักทักษิณไม่เอาเผด็จการเกิดขึ้นหลังการยุบพรรคไทยรักไทยในวันที่ 30 พฤษภาคม พ.ศ. 2550 แล้ว แกนนำที่เริ่มก่อตั้งกลุ่ม คือ นิสิต ลินธุไพร อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคไทยรักไทย มีสมาชิกเครือข่ายต่าง ๆ อีกจำนวน 19 เครือข่ายร่วมด้วย ได้แก่ ชมรมเครือข่ายแท็กซี่อีสาน กลุ่มผู้ประกอบการมัคคุเทศก์ ชมรมคนร้อยเอ็ดต่อต้านเผด็จการ ชมรมสมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น และมีอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากพรรคไทยรักไทยจากทุกกลุ่ม ทุกภาค กว่า 60 คนมาร่วมอุดมการณ์ด้วย โดยนิสิต ลินธุไพร ทำหน้าที่ผู้ประสานงานทั่วประเทศ พ.อ.อภิวันท์ วิริยะชัย ทำหน้าที่ผู้ประสานงานภาคกลาง ศุภชัย ใจสมุทร ทำหน้าที่ผู้ประสานงานภาคใต้ พ.ต.ท.ไวพจน์ อาภรณ์รัตน์ ทำหน้าที่ผู้ประสานงานภาคเหนือ ศุภชัย โพธิ์สุ ทำหน้าที่โฆษกกลุ่ม มีการแถลงข่าวอย่างเป็นทางการในวันที่ 6 มิถุนายน (มติชน, 6 มิถุนายน 2550: 14) และแถลงเข้าร่วมการเคลื่อนไหวกับนปท.ในเย็นวันเดียวกัน

⁸ โดยการรวมตัวกันครั้งนี้ จักรภพ เพ็ญแข หนึ่งในแกนนำประเมินกลุ่มพีทีวีว่า “จุดแข็งของพีทีวีคือ รณรงค์จากเป้าหมายที่เล็กมากคือการออกอากาศ ไปสู่เป้าหมายใหญ่มากคือฟื้นฟูระบอบประชาธิปไตย ทำให้เราเติบโตทางความคิดร่วมกับมวลชน มวลชนเองก็เติบโตไปกับเรา ไม่ก้าวพลาด ประการที่สองคือความครบครันในคุณลักษณะของคณะผู้ก่อตั้ง ทั้งฝ่ายเวทีปราศรัย ฝ่ายประสานเครือข่ายมวลชน ฝ่ายต่างประเทศและแนวร่วมระดับผู้นำความคิด ฝ่ายประสานกับพรรคฯ (ในฐานะแนวร่วม) และอื่นๆ ประการที่สามคือเรามุ่งให้ความรู้และข้อมูลกับมวลชน ซึ่งเป็นสิ่งที่มวลชนกระหายในขณะนั้น ส่วนจุดอ่อนคือ การขาดทักษะบริหาร บริหารงานน้อยมาก ส่วนใหญ่ปล่อยให้ไหลไปตามยถากรรม (โดยอ้างว่าเป็น “ธรรมชาติ”) ค่าใช้จ่ายสูง ทีมงานใหญ่โตเทอะทะ พรรคพวกจากยุคไหนๆ แบกไปด้วยหมด เหมือนกองคาราวาน ไม่จัดตั้งมวลชนอย่างเป็นระบบ ทั้งที่มวลชนยอมรับเรา” (จักรภพ เพ็ญแข, สัมภาษณ์ทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์, 4 สิงหาคม 2553)

⁹ จักรภพอธิบายการตัดสินใจเข้าร่วมเป็นนปท.ในช่วงเวลานั้นว่า “เราเห็นร่วมกันว่า เป้าหมายและสถานะของพีทีวีไม่เพียงพอต่อการนำแล้ว จึงประสานเชิญชวนกลุ่มประชาธิปไตยต่างๆ เข้ามาร่วมกัน ซึ่งก็ได้รับความสนใจและเพิ่มฐานในสายตาของสาธารณชนขึ้นอีก หลายคนช่วยประสานงาน เรียกว่าสำคัญน่าจะเป็นคุณวิระฯ คุณจตุพรฯ คุณณัฐวุฒิฯ และตัวผมเอง เพราะต่างคนต่างมีน้ำหนักเครือข่ายและสร้างระบบแนวร่วมขึ้น” (จักรภพ เพ็ญแข, สัมภาษณ์ทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์, 4 สิงหาคม 2553)

การเสนอให้ตั้งคณะกรรมการของกลุ่มขึ้น มีจุดประสงค์ 3 ประการ คือ 1. เป็นศูนย์กลางประสานงาน ของประชาชนทุกภาคส่วน ทุกสาขาอาชีพในสังคมทั่วประเทศ เพื่อต่อต้านเผด็จการทุกรูปแบบ 2. เข้าร่วมขับเคลื่อนกับองค์กรประชาธิปไตย และประชาชนผู้รักชาติ รักประชาธิปไตยทั่วประเทศในการขับไล่คณะมนตรีความมั่นคง และคัดค้านร่างรัฐธรรมนูญฉบับปีพุทธศักราช 2550 ซึ่งเป็นเผด็จการ 3. ให้คณะมนตรีความมั่นคงคืนประชาธิปไตยให้กับประชาชนโดยเร็ว ทั้งนี้เพื่อให้ประเทศพ้นจากวิกฤตเผด็จการโดยเร็ว

อย่างไรก็ตามกลุ่มคนรักทักษิณไม่เอาเผด็จการแม้มิได้เป็นกลุ่มที่เข้าร่วมในการก่อตั้งนปท. แต่ผู้เข้าร่วมชุมนุมกับกลุ่มพีทีวีซึ่งต่อมาเข้าร่วมเป็นนปท. นั้น ส่วนใหญ่มาจากกลุ่มคนรักทักษิณไม่เอาเผด็จการ ซึ่งประกอบด้วยส.ส. สังกัดพรรคไทยรักไทยที่ใกล้ชิดมวลชนในพื้นที่ ถือได้ว่ากลุ่มคนรักทักษิณไม่เอาเผด็จการเป็นพันธมิตรเคลื่อนไหวร่วมกับนปท. อย่างใกล้ชิด¹⁰ และในช่วงการเคลื่อนไหวที่เข้มข้นระยะหลัง ๆ ภายใต้ชื่อ นปช. และ นปช. แดงทั้งแผ่นดิน แกนนำของกลุ่ม อาทิเช่น พ.อ.อภิวันท์ วิริยะชัย พ.ต.ท. ไวยวุฒิ อารมณ์รัตน์ นิสิต สินธุไพร เป็นต้น บางท่านได้เข้าไปมีบทบาทในเหตุการณ์สำคัญ ๆ และเป็นแกนนำในช่วงเวลา 2-3 ปีหลังจากนี้ด้วย

การเกิด 8 องค์กรด้านรัฐประหารจนถึงแนวร่วมประชาชนด้านรัฐประหาร (นปตร.)

หลังจากที่กลุ่มต่าง ๆ เคลื่อนไหวต่อต้านรัฐประหารโดยเฉพาะกลุ่มภาคประชาชนที่เคลื่อนไหวอย่างเป็นอิสระต่อกันดังได้อธิบายไปแล้ว ต่อมากลุ่ม อาทิเช่น กลุ่มสมาพันธ์ประชาธิปไตย กลุ่มคนวันเสาร์ไม่เอาเผด็จการ กลุ่มพลเมืองภิวัฒน์ เครือข่าย 19 กันยาต้านรัฐประหารปักหนึ่ง เป็นต้น และแนวร่วมอื่นๆที่เคลื่อนไหวในประเด็นด้านรัฐประหารได้มีการประชุมปรึกษาหารือกันถึงมาตรการการเคลื่อนไหวร่วมกัน เพื่อให้เกิดพลังในการขับเคลื่อน จึงมีมติรวมตัวเพื่อเคลื่อนไหวร่วมกัน โดยใช้ชื่อว่า "8 องค์กรด้านรัฐประหาร" มีประเด็นร่วม คือ การต่อต้านรัฐประหาร แถลงเปิดตัวครั้งแรกในวันที่ 9 มีนาคม พ.ศ. 2550 ประกอบด้วย กลุ่มคนวันเสาร์ไม่เอาเผด็จการ กลุ่มพลเมืองภิวัฒน์ กลุ่มเพื่อนรัฐธรรมนูญ 40 กลุ่มกรรมกรปฏิรูป กลุ่มคนจนเมืองรักประชาธิปไตย เครือข่าย 19 กันยาต้านรัฐประหาร สมาพันธ์ประชาธิปไตย มูลนิธิวีรชน

¹⁰ จากการสัมภาษณ์แกนนำกลุ่ม คือ นิสิต สินธุไพร พบว่ากลุ่มคนรักทักษิณ ไม่เอาเผด็จการมีบทบาทอย่างสูงในการทำงานกับประชาชนในพื้นที่ที่มีการรวมตัวกันซึ่งบางพื้นที่รวมตัวกันผ่านวิทยุชุมชนและเป็นประชาชนที่ชื่นชอบการบริหารงานของอดีตนายกรัฐมนตรีพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตรอยู่ก่อนแล้ว ซึ่งทางกลุ่มได้เข้าไปเชื่อมประสานโดยเผยแพร่สื่อเพื่อรณรงค์ให้ประชาชนไปลงประชามติไม่รับร่างรัฐธรรมนูญฉบับปีพุทธศักราช 2550 ที่มาจากคณะรัฐประหาร โดยเคลื่อนไหวเป็นแนวร่วมกับองค์กรนปท. ซึ่งเป็นองค์กรที่เคลื่อนไหวในส่วนกลางคือกรุงเทพมหานครเป็นหลัก (นิสิต สินธุไพร, สัมภาษณ์, 25 มีนาคม 2553)

ประชาธิปไตย มีกิจกรรมการเคลื่อนไหวร่วมกันคือการงานชุมนุมใหญ่ครบรอบ 6 เดือนการทำรัฐประหาร ใช้ชื่องานว่า "6 เดือน บทพิสูจน์วีรบุรุษหรือทรราช" จัดกิจกรรมทั้งหมด 3 วัน โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2550 มีกลุ่มคนวันเสาร์ไม่เอาเผด็จการและกลุ่มพลเมืองภิวัฒน์เป็นเจ้าภาพ จัดชุมนุมที่บริเวณท้องสนามหลวงซึ่งกลุ่มพลเมืองภิวัฒน์ก็ดำเนินกิจกรรมหลักของตนคือรณรงค์ในโครงการ "ไทย เชย์ โน" ต่อมาวันที่ 18 มีนาคม พ.ศ. 2550 มีเครือข่าย 19 กันยาต้านรัฐประหารเป็นเจ้าภาพในการจัดงาน โดยมีการจัดชุมนุมที่ท้องสนามหลวงและเดินขบวนไปยังบ้านสี่เสาเทเวศร์ บ้านพักพล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ที่เชื่อกันว่าเป็นบุคคลสำคัญที่อยู่เบื้องหลังการทำรัฐประหารในวันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2549 (เนชั่นสุดสัปดาห์, 16-22 มีนาคม 2550: 20) มีผู้ร่วมชุมนุมและเดินขบวนประมาณ 1,000 คน ซึ่งเป็นการเดินขบวนไปบ้านพล.อ.เปรมครั้งแรกหลังจากเกิดรัฐประหาร ต่อมากิจกรรมสุดท้ายจัดขึ้นในวันที่ 20 มีนาคม มีสมาพันธ์ประชาธิปไตยเป็นเจ้าภาพในการจัดงานปาฐกถา "6 เดือนรัฐประหาร ก้าวต่อไปของประเทศไทย" จัดขึ้นที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ต่อมาได้เปลี่ยนเป็น "12 องค์การด้านรัฐประหาร" โดยมีกลุ่มเข้าร่วมเคลื่อนไหวเพิ่มเติมมี 4 กลุ่ม ประกอบด้วย พันธมิตรสหภาพแรงงานประชาธิปไตย สมาพันธ์แนวร่วมประชาธิปไตยอีสาน สมาพันธ์คนรักประเทศไทย สหพันธ์แรงงานอุตสาหกรรมสิ่งทอตัดเย็บเสื้อผ้า การดำเนินกิจกรรมในช่วงนี้ได้แก่ การใช้เวทีของกลุ่มคนวันเสาร์ไม่เอาเผด็จการจัดเวทีปราศรัยประกาศท่าทีต่อรัฐธรรมนูญต่อประชาชนว่า "รัฐธรรมนูญฉบับประชาชน 2540 ย่อมดีกว่ารัฐธรรมนูญประสังค์ สุนศิริ 2550 อย่างแน่นอน" โดยมอบหมายให้สมาพันธ์ประชาธิปไตยเป็นเจ้าภาพจัดงาน (กรุงเทพธุรกิจ, 8 เมษายน 2550: 6) การจัดแถลงข่าวในหัวข้อ "รัฐธรรมนูญ 2540 ยังไม่ตาย ประเทศชาติเสียหายเพราะรัฐประหาร เลือkestตั้งโดยใช้รัฐธรรมนูญ 2540" เพื่อโน้มน้าวให้ภาคประชาชนไม่รับร่างรัฐธรรมนูญฉบับปีพุทธศักราช 2550 โดยให้เหตุผลว่าเพราะความไม่เป็นประชาธิปไตยทั้งที่มาและเนื้อหาสาระในรัฐธรรมนูญ หลังจากนั้นยังเปิดเวทีให้กลุ่มต่างๆ ที่เคลื่อนไหวอย่างอิสระเป็นทุนเดิมและยังคงเดินหน้ากิจกรรมของกลุ่มตนต่อไป ได้มีโอกาสแถลงกิจกรรมของกลุ่มผ่านเวทีแถลงข่าวในวันนี้ด้วย เป็นต้น

เมื่อมีแนวร่วมเพิ่มเข้ามามากขึ้นจึงเปลี่ยนชื่อเป็น "18 องค์การด้านรัฐประหาร" และในที่สุดต้องการเปิดโอกาสและขยายแนวร่วมให้กลุ่มต่างๆ ที่มีเจตนารมณ์ในการต้านรัฐประหารกว้างขวางออกไป ก็จึงเปลี่ยนชื่อเป็น "แนวร่วมประชาชนต้านรัฐประหาร" โดยแถลงเปิดตัวอย่างเป็นทางการในวันที่ 18 พฤษภาคม พ.ศ. 2550 ประกอบด้วย องค์การต่างๆ 22 องค์การ ได้แก่ คนวันเสาร์ไม่เอาเผด็จการ สมาพันธ์ประชาธิปไตย กลุ่มพลเมืองภิวัฒน์ กลุ่มเพื่อนรัฐธรรมนูญ 2540 กลุ่มคนจนเมืองรักประชาธิปไตย พันธมิตรสหภาพแรงงานประชาธิปไตย

สมาพันธ์คนรักประชาธิปไตย นิตยสารสยามปริทัศน์ พรรคแนวร่วมภาคประชาชน สหพันธ์นิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย (สนนท.)¹¹ เครือข่ายรามคำแหงรักประชาธิปไตย สหพันธ์แรงงานอาหารและเครื่องดื่ม กลุ่มกรรมกรปฏิรูป ชมรมคนรักอุดร มูลนิธิวีรชนประชาธิปไตย สมาพันธ์แนวร่วมประชาธิปไตยอีสาน สหพันธ์แรงงานอุตสาหกรรมสิ่งทอตัดเย็บเสื้อผ้า กลุ่มประชาธิปไตยไม่ใช่แค่ก๊าก (กปก.) กลุ่มพลังหนุ่มสาวเพื่อประชาธิปไตย โครงการรณรงค์เพื่อแรงงานไทย สหพันธ์แรงงานกระดาษ และแนวร่วมประชาชนแห่งประเทศไทย โดยมีคำขวัญในการขับเคลื่อนร่วมกันว่า "คว่ำ ล้ม โค่น" ซึ่งให้ความหมายว่า "คว่ำ" หมายถึง การคว่ำรัฐธรรมนูญฉบับปีพุทธศักราช 2550 "ล้ม" หมายถึง ล้มคณะมนตรีความมั่นคง (คมช.) ผู้ก่อการรัฐประหาร "โค่น" หมายถึง โค่นระบอบอำมาตยาธิปไตย¹² (เดลินิวส์, 19 พฤษภาคม 2550: 3) ต่อมา นปทร.ได้มีมติร่วมเคลื่อนไหวกับกลุ่มพีทีวีในนามแนวร่วมประชาธิปไตยขับไล่เผด็จการ (นปก.) อย่างเป็นทางการในวันที่ 6 มิถุนายน พ.ศ. 2550

อย่างไรก็ตามแม้จะมีการรวมกันตั้งกลุ่มภายใต้ชื่อร่วมกัน มีเป้าหมายเฉพาะหน้าร่วมกัน แต่จะเห็นได้ว่ากลุ่มย่อยต่างๆ อาทิเช่น กลุ่มพลเมืองภิวัตน์ กลุ่มคนวันเสาร์ไม่เอาเผด็จการ สมาพันธ์ประชาธิปไตย เป็นต้น ต่างยังคงเคลื่อนไหวไปตามกิจกรรมและประเด็นที่ทางกลุ่มให้ความสำคัญเป็นหลัก ควบคู่ไปกับการเคลื่อนไหวภายใต้ชื่อองค์กรแนวร่วมใหม่ที่ร่วมกันจัดตั้งขึ้น ซึ่งเป็นลักษณะการทำแนวร่วมที่มีรูปแบบองค์กรที่หลวม ๆ เท่านั้น

3.3 การเกิดขึ้นของขบวนการแนวร่วมประชาธิปไตยขับไล่เผด็จการ(นปก.)

การเคลื่อนไหวในประเด็นร่วม คือ การต่อต้านรัฐประหาร จากกลุ่มที่หลากหลายสามารถผนึกกำลังกันจัดตั้ง นปทร.ได้แล้ว แต่กลุ่มที่เคลื่อนไหวในช่วงเวลาเดียวกันนี้อีกกลุ่มหนึ่งที่มีบทบาทและสามารถระดมผู้คนเข้าร่วมเคลื่อนไหวได้มาก คือ กลุ่มพีทีวี ซึ่งต่อมากลุ่มพีทีวีจึงประสานกับ นปทร.เพื่อขอเข้าร่วมเคลื่อนไหวและก่อตั้งองค์กรขึ้นมาใหม่เพราะมองเห็นว่าจะทำให้

¹¹ แต่ต่อมาสนนท.ก็มีแถลงการณ์ออกมาว่าไม่ได้ร่วมกับนปทร. (ประชาไท, 24 พฤษภาคม 2550: ออนไลน์) ทั้งๆที่ในวันแถลงข่าวมีนักกิจกรรมจากสนนท.ร่วมแถลงข่าวกับนปทร.ด้วย ส่วนนี้น่าจะเป็นปัญหภายในของสนนท.เอง

¹² ระบอบอำมาตยาธิปไตยในช่วงเวลานี้ถูกอธิบายว่า หมายถึง โครงสร้างการเมืองที่ขัดขวางพัฒนาการประชาธิปไตยที่อำนาจเป็นของประชาชน โดยโครงสร้างดังกล่าวมี พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ เป็นสัญลักษณ์ ซึ่งปัญญาชนในขบวนการต้องการอธิบายให้ไกลไปกว่าระบอบเปรมธิปไตยที่กลุ่มคนวันเสาร์ไม่เอาเผด็จการอธิบายในระดับตัวบุคคล เพียงคนเดียว คือ พล.อ.เปรมว่าเป็นต้นตอของปัญหาทั้งปวงไว้ จึงมีการนำคำว่าระบอบอำมาตยาธิปไตยมาใช้แทน แต่การอธิบายความหมายและความเข้าใจก็ยังคงไม่มีความชัดเจน ประกอบกับประสบการณ์การเคลื่อนไหวและการเรียนรู้ทางการเมืองยังน้อยอยู่ ความรับรู้เกี่ยวกับต้นเหตุของปัญหาพัฒนาการประชาธิปไตยไทยของผู้คนในขบวนการจึงยังอยู่ในระดับตัวบุคคล เพียงแต่คำพูดที่ใช้เปลี่ยนไป จาก "เปรมธิปไตย" เป็น "อำมาตยาธิปไตย" แทน

เกิดพลังในการเคลื่อนไหวเพิ่มขึ้นด้วย ช่วงเวลานั้นจึงมีการปรึกษาหารือและข้อถกเถียงภายใน นปทร.ว่าควรจะรวมตัวกับกลุ่มพีทีวีเป็นแนวร่วมเพื่อให้เกิดพลังในการเคลื่อนไหวหรือไม่ ซึ่งในเวลาต่อมาสมบัติ บุญงามอนงค์แกนนำกลุ่มพลเมืองภิวัฒน์ได้เสนอร่วมเคลื่อนไหวกับกลุ่มพีทีวี

“ผมเป็นคนเสนอในที่ประชุมบอกว่าเราต้องรวมได้แล้ว ซึ่งก่อนหน้านี้ผมเองไม่เอานะ ไม่ยอมเลย หนูหริ่ง (ชื่อเล่นของสมบัติ บุญงามอนงค์-ผู้วิจัย) คิดให้ดีๆนะ เถียงกันอยู่ระยะหนึ่ง ผมบอกว่าถึงที่สุดมันก็ต้องรวมเป็นเวทีเดียวถูกไหม? เรายอมรับเรื่องนี้กันก่อนหรือเปล่านั้น มันต้องไปถึงจุดนั้นแน่นอน ซึ่งทุกคนยอมรับว่าองค์กรนำที่ชัดเจน อันที่สองเราไม่ควรจะใช้ทรัพยากรของมวลชนที่เยอะขนาดนี้ มวลชนล้า เดียวก็โน่น เดียวก็นี่ เพราะเราไม่มีทางขึ้นนำได้ระดับพีทีวี ทำไมเราไม่เข้าร่วมกัน ก็เลยมีการพูดเชื่อมโยงกัน พูดคุยกัน สุดท้ายก็ไปสู่สิ่งนั้น” (สมบัติ บุญงามอนงค์, สัมภาษณ์, 9 กุมภาพันธ์ 2553)

ในที่สุด นปทร.ก็มีการรวมเคลื่อนไหวกับกลุ่มพีทีวีและจัดตั้งองค์กรใหม่ภายใต้ชื่อแนวร่วมประชาธิปไตยขับไล่เผด็จการ (นปก.) ขึ้นอย่างเป็นทางการในวันที่ 6 มิถุนายน พ.ศ. 2550 จัดประชุมกันที่ห้อง 222 คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยเรียกการประชุมวันนี้ว่า “สมัชชาประชาธิปไตย เพื่อฉลอง 75 ปี 24 มิถุนายน 2475 พันเจตนารมณ์ของคณะราษฎร” ผู้ที่มาเข้าร่วมการประชุมประกอบด้วย คณะจารย์ด้านนิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ ประวัติศาสตร์ สมาชิกวุฒิสภา (ส.ว.) ชุดแรกบางส่วน กลุ่มพรรคการเมือง กลุ่มกรรมกร สหภาพครู และ 22 องค์กรที่ผืนนี้กำลังเป็นแนวร่วมประชาชนด้านรัฐประหาร (นปทร.) (ประชาไท, 7 มิถุนายน 2550: ออนไลน์) โดยเหวง โตจิราการแถลงในงานเปิดตัวองค์กรใหม่ว่า

“กลุ่มนี้ไม่ใช่กลุ่มพีทีวีเก่า เนื่องจากมีการผนึกกำลังร่วมกันจากองค์กรต่างๆ โดยองค์กรที่มาร่วมประชุมในวันนี้ ประกอบด้วยบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับการเคลื่อนไหวเมื่อ 24 มิถุนา 2475 คณะจารย์ด้านนิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ ส.ว.ชุดแรกบางส่วน กลุ่มพรรคการเมือง กลุ่มกรรมกร สหภาพครู แนวร่วมประชาธิปไตยขับไล่เผด็จการ และ 22 องค์กรที่ผืนนี้กำลังเป็นแนวร่วมประชาชนด้านรัฐประหาร (นปทร.) โดยมี นปทร. เป็นกองเลขานุการในการทำงาน” (ประชาไท, 7 มิถุนายน 2550: ออนไลน์)

การก่อตั้งองค์กรนปก.มีเป้าหมายเฉพาะหน้า คือ การคว่ำรัฐธรรมนูญของคณะรัฐประหารทั้งฉบับปีพุทธศักราช 2549 และฉบับที่กำลังร่างอยู่ในขณะนั้นคือฉบับปีพุทธศักราช 2550 และปฏิเสธผลผลิตจากการยึดอำนาจครั้งนี้ทั้งหมด ตั้งแต่ คณะรัฐมนตรี สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2550 สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ คณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน คณะตุลาการรัฐธรรมนูญ และแสดงเจตจำนงโค่นระบอบอำมาตยาธิปไตยรวมถึง

ระบอบเผด็จการ รูปแบบองค์กรนปค.ในช่วงเริ่มต้นมีลักษณะรวมกันเฉพาะกิจเป็นเครือข่าย หลวมๆ จากการรวมตัวของกลุ่มต่างๆ

“จะไม่มีการก้าวล่วงกัน แต่ละองค์กรมีอิสรภาพในการดำเนินกิจกรรมของตนเอง เช่น กลุ่มคนวันเสาร์ไม่เอาเผด็จการอาจจะแจกสมุดปกม่วงและขับไล่พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ ก็มี เสรีภาพที่จะทำต่อไป ขณะที่เป้าร่วมของทุกองค์กรก็คือต้องการประชาธิปไตย” (ประชาไท, 7 มิถุนายน 2550: ออนไลน์)

หลังจากนั้นนปค.ก็มีการแต่งตั้งแกนนำขึ้นมีทั้งหมด 5 คน¹³ คือมานิตย์ จิตต์จันทร์กลับ อดีตผู้พิพากษาหัวหน้าคณะศาลฎีกา เป็นประธานนปค.¹⁴ วีระ มุสิกพงศ์ ตัวแทนจากกลุ่มพีทีวี วิภูแถลง พัฒนภูมิไทย ตัวแทนจากกลุ่มคนวันเสาร์ไม่เอาเผด็จการ เหวง โตจิราการ ตัวแทนจากสมาพันธ์ประชาธิปไตย ชินวัณณ์ หาญญพาด ตัวแทนจากกลุ่มวิทยุชุมชนคนรักแท็กซี่ โดยมีจุฑพร พรหมพันธุ์ เป็นโฆษก (สุธาสัย ยัมประเสริฐ, สัมภาษณ์, 8 กันยายน 2553) ต่อมาได้มีประทีป อึ้งทรงธรรม ฮาตะ จากสมาพันธ์ประชาธิปไตยและเชิญจรัล ดิษฐาอภิชัย คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ(กสม.)ในขณะนั้นมาเข้าร่วมเป็นแกนนำในภายหลังด้วย ซึ่งสภาพการนำในนปค.ช่วงแรก มีความลักลั่นกันพอสมควร ระหว่างกลุ่มเดิมที่รวมกันเป็นนปค.มาก่อนกับกลุ่มพีทีวี¹⁵

สำหรับการเคลื่อนไหว นปค.ดำเนินการเคลื่อนไหวต่อเนื่องจากที่กลุ่มพีทีวีได้ ประกาศชุมนุมยืดเยื้อที่ท้องสนามหลวงไว้ตั้งแต่วันที่ 2 มิถุนายน พ.ศ. 2550 โดยระบบการจัดการ ไม่ว่าจะเป็นการตั้งเวที การระดมผู้คนเข้าร่วมการชุมนุม เป็นต้น บทบาทหลักเหล่านี้ก็อยู่กับกลุ่มพีทีวี เป็นความต่อเนื่องจากช่วงเวลาก่อนหน้านั้น หลังจากก่อตั้งนปค.ก็เปลี่ยนชื่อเวทีจากกลุ่มพีทีวีเป็น ขับเคลื่อนในนามนปค.แทน แต่กลุ่มอื่นๆภายในนปค.ก็ใช้พื้นที่ในการชุมนุมขับเคลื่อนประเด็นและ

¹³ เพื่อให้มีลักษณะเช่นเดียวกับกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยที่มี 5 แกนนำ (สุธาสัย ยัมประเสริฐ, สัมภาษณ์, 8 กันยายน 2553)

¹⁴ ก่อนนั้นได้มีการแต่งตั้งสันต์ หัตถิรัตน์ แล้วต่อมาเปลี่ยนเป็นมานิตย์ จิตต์จันทร์กลับ (สันต์ หัตถิรัตน์, สัมภาษณ์, 17 กุมภาพันธ์ 2553)

¹⁵ สมบัติ บุญงามอนงค์ให้ภาพว่า “ที่นี้มันยังรวมกันไม่ได้เขา(พีทีวี-ผู้วิจัย)ก็นำโด่ง มันก็มีปัญหาไม่ค่อยสื่อสารกันเท่าไร คือพีทีวีเขาแข็งมาก เขามีประชุมซ้อนของเรา แล้วเวลามีตัวแทนมาประชุมในนปค.ก็ไม่ค่อยมี บางทีก็อ่อน หลุดการประชุมบ้าง คือไม่ค่อยมาประชุมร่วมกับของนปค. เขาจะมีเวทีประเมินสถานการณ์เพราะเขาต้องตอบได้ เขาอยู่หน้างานแล้ว พีทีวีเขาพอรวมเป็นนปค.ปุ๊บ ใครจะสืบทอดเขาขนาดพวกเขา สามเกลอสี่เกลอ ดังนั้นทุกสายก็วิ่งไปทีนั้น แดนปะทะ เขา(รัฐบาลและฝ่ายตรงข้าม-ผู้วิจัย)ไม่ได้ปะทะกับสมาชิกในนปค. หมอโหวงหมอเหว่งนี้ไม่เท่าเลย มันวิ่งตรงไปที่ส่วนหน้าก่อน เพราะฉะนั้นส่วนหน้าเขาต้องตอบได้ เพราะมันเป็นข่าวรายเรียกว่า เร็วกว่ารายวัน เพราะการเมืองนี้มันตอบได้เร็วมาก” (สมบัติ บุญงามอนงค์, สัมภาษณ์, 9 กุมภาพันธ์ 2553)

เป้าหมายในการเคลื่อนไหวของตน การจัดเวทีปราศรัยที่ท้องสนามหลวงในนามนปก. เริ่มตั้งแต่วันที่ 6 มิถุนายน พ.ศ. 2550 ต่อเนื่องมาจนถึงสุดลงในวันที่ลงประชามติร่างรัฐธรรมนูญฉบับพุทธศักราช 2550 ในวันที่ 19 สิงหาคม พ.ศ. 2550 โดยในระหว่างนั้นมีการงดปราศรัยตามสถานการณ์จำเป็นด้วย ได้แก่ ช่วงการจัดงานวันแม่แห่งชาติที่ทางราชการขอความร่วมมือให้งดเวทีปราศรัยตั้งแต่วันที่ 9-12 สิงหาคม พ.ศ. 2550 รูปแบบการชุมนุมของนปก. มีทั้งการจัดเวทีปราศรัยปกติโดยใช้พื้นที่ที่ท้องสนามหลวง และรูปแบบการเคลื่อนไหวกดดัน โดยการระดมผู้คนเพื่อเคลื่อนไหวครั้งใหญ่ ซึ่งการเคลื่อนไหวรูปแบบการกดดันภายใต้ชื่อนปก. มีขึ้น 4 ครั้งด้วยกัน คือ ครั้งแรกในวันที่ 9 มิถุนายน พ.ศ. 2550 ครั้งที่ 2 วันที่ 23 มิถุนายน พ.ศ. 2550 ครั้งที่ 3 วันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2550 ครั้งที่ 4 วันที่ 22 กรกฎาคม พ.ศ. 2550

การเคลื่อนไหวขบวนครั้งแรกในนามนปก. ในวันที่ 9 มิถุนายน พ.ศ. 2550 มีผู้เข้าร่วมประมาณ 20,000 คน โดยได้เคลื่อนขบวนจากเวทีท้องสนามหลวงไปยังกองบัญชาการกองทัพบก แล้วก็ประกาศยุติการชุมนุมภายในกลางดึกวันนั้น (ข่าวสด, 10 มิถุนายน 2550: 15) ต่อมาก็ประกาศเคลื่อนอีกครั้งในวันที่ 16 มิถุนายน พ.ศ. 2550 มีผู้เข้าร่วมประมาณ 6,000 คน แต่เนื่องจากมีความเสี่ยงจะถูกฝ่ายรัฐบาลใช้กำลังเข้าสลายการชุมนุมจึงไม่มีการเคลื่อนขบวน เป็นเพียงการปราศรัยโดยตั้งเวทีที่บริเวณท้องสนามหลวงเช่นเดิม (แนวหน้า, 17 มิถุนายน 2550: 7) ต่อมาเมื่อวันที่ 17 มิถุนายน พ.ศ. 2550 แกนนำนปก. ได้เดินทางไป ที่กองบัญชาการกองทัพบก ไปยื่นหนังสือเรียกร้องให้คณะมนตรีความมั่นคงลาออกและคืนอำนาจให้กับประชาชน พร้อมทั้งเรียกร้องให้รัฐบาลจัดเวทีประชันความคิดในเรื่องร่างรัฐธรรมนูญระหว่างฝ่ายที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยขึ้น (บ้านเมือง, 18 มิถุนายน 2550: 6) ซึ่งรัฐบาลก็ออกมาปฏิเสธแต่สุดท้ายก็มีการจัดเวทีดังกล่าวขึ้นดังจะกล่าวต่อไป การเคลื่อนขบวนครั้งที่สอง คือ วันที่ 23 มิถุนายน พ.ศ. 2550 มีผู้เข้าร่วมชุมนุมประมาณ 6,500 คน โดยครั้งนี้สามารถเคลื่อนขบวนไปที่กองบัญชาการกองทัพบก ได้สำเร็จ (คม ชัด ลึก, 24 มิถุนายน 2550: 14) การเคลื่อนขบวนครั้งที่สาม คือวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2550 มีเป้าหมายที่เคลื่อนไปที่หน้าบ้านพล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ แต่ปรากฏว่ามีด่านสกัดมากมายไม่สามารถฝ่าด้านของเจ้าหน้าที่ตำรวจไปได้ จึงเคลื่อนขบวนมาปักหลักปราศรัยบริเวณตลาดเทเวศร์ (ข่าวสด, 2 กรกฎาคม 2550: 14) ซึ่งการชุมนุมครั้งนี้มีผู้เข้าร่วมชุมนุมครั้งนี้ประมาณ 10,000-15,000 คน

จนมาถึงวันที่ 22 กรกฎาคม พ.ศ. 2550 ซึ่งเป็นการเคลื่อนขบวนครั้งที่สี่และเป็นครั้งสุดท้ายในรูปแบบการเคลื่อนไหวกดดันภายใต้ชื่อนปก. โดยช่วงเช้าของวันนี้มีกลุ่มที่สนับสนุน พล.อ.เปรมนำโดยสนธิ ลิ้มทองกุล ออกมาเคลื่อนไหวตอบโต้นปก. โดยจัดการชุมนุมที่สวนลุมพินี ด้วย ด้านการเคลื่อนขบวนครั้งนี้แกนนำตั้งใจที่จะไปให้ถึงหน้าบ้านสี่เสาเทเวศร์บ้านพักของพล.อ.

เปรม ดิณสุลานนท์ให้จึงได้เนื่องจากการเคลื่อนไหววนครั้งที่ผ่านมากถูกสกัด โดยให้เหตุผลว่าเพื่อต้องการให้พล.อ.เปรมได้ยื่นข้อเรียกร้องด้วยตนเองและแสดงให้สาธารณชนรับรู้ว่าพล.อ.เปรมเป็นผู้ที่อยู่เบื้องหลังการรัฐประหารในวันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2549¹⁶ ซึ่งนปค.มีข้อเรียกร้องให้พล.อ.เปรมลาออกจากตำแหน่งประธานองคมนตรี (กรุงเทพธุรกิจ, 23 กรกฎาคม 2550: 13,16) ประเด็นการปราศรัยหลัก คือ โจมตีพล.อ.เปรมและเรียกร้องให้ลาออกจากตำแหน่งประธานองคมนตรี แต่การตัดสินใจใช้ยุทธวิธีการเคลื่อนไหวของแกนนำนปค.ในครั้งนี้¹⁷ ทำให้เจ้าหน้าที่รัฐตัดสินใจใช้

¹⁶ จะเห็นได้ว่าช่วงเวลานี้ลักษณะการเคลื่อนไหวของนปค.เพื่อกดดันพล.อ.เปรม ดิณสุลานนท์มาตลอดนั้น ทำให้ประเด็น"ระบอบอำมาตยาธิปไตย"เป็นที่เข้าใจและยอมรับในฐานะที่ยังอยู่ในระดับตัวบุคคล ซึ่งประกอบกับประสบการณ์การต่อสู้และสถานการณ์ทางการเมืองที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ภายในขบวนการก็ถือว่ายังน้อยอยู่ด้วย

¹⁷ การเลือกใช้ยุทธวิธีเคลื่อนไหวไปหน้าบ้านพล.อ.เปรม ดิณสุลานนท์วันที่ 22 กรกฎาคม พ.ศ. 2550 ทำให้เกิดการตั้งคำถามถึงความเหมาะสมในแนวทางและเป้าหมายการเคลื่อนไหวของ นปค.ในครั้งนั้น โดยเฉพาะนักวิชาการ ได้แก่ สมศักดิ์ เจียมธีรสกุล อาจารย์ประจำภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ว่าการที่เลือกใช้ยุทธวิธีเคลื่อนไหวไปหน้าบ้านพล.อ.เปรมเป็นสิ่งที่สามารถทำได้และควรให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่ แต่ปัญหาคือการที่ประกาศชุมนุมที่บ้านพล.อ.เปรมจนถึงเข้าไม่ชนะไม่เลิก ในความเป็นจริงก็ไม่สามารถทำให้บรรลุข้อเรียกร้อง คือ พล.อ.เปรมลาออกจากตำแหน่งประธานองคมนตรีได้และมีความเสี่ยงที่จะถูกสลายการชุมนุมโดยผู้ที่บาดเจ็บนั้นแน่นอนว่าต้องเป็นผู้เข้าร่วมชุมนุมที่เป็นประชาชนคนธรรมดาไม่ใช่แกนนำ ซึ่งแกนนำควรพิจารณายุทธวิธีการเคลื่อนไหว จังหวะก้าวและการเตรียมการชุมนุมแก่ผู้เข้าร่วมชุมนุมให้มากกว่านี้ มิเช่นนั้นแล้วภาพของขบวนการต่อสู้สังคมจะปรากฏออกมาในลักษณะที่นปค.เป็นผู้ไม่หาความรุนแรงได้ และมองว่าผลของการเคลื่อนไหวในครั้งนี้อาจจะส่งผลเสียมากกว่าผลดีต่อขบวนการในการรณรงค์ลงประชามติไม่รับร่างรัฐธรรมนูญปีพุทธศักราช 2550 ที่มีต่อไปหลังจากนี้อีกด้วย (ประชาไท, 25 กรกฎาคม 2550: ออนไลน์)

ด้านมุมมองของแกนนำที่มองย้อนกลับมาทบทวนเหตุการณ์ครั้งนี้ จักรภพ เพ็ญแขมีความเห็นว่า

"ยิ่งชุมนุมไป เราก็ได้รับความสนใจจากมวลชนเพิ่มมากขึ้น เป็นกราฟขึ้นตลอดเวลา จึงคิดว่าเราคงจะเคลื่อนไหวได้ตรงใจมวลชน นอกจากนั้น ฝ่ายที่กุมอำนาจรัฐก็แสดงความหวั่นไหวมากขึ้นเรื่อยๆ ผมถือว่าประสบความสำเร็จเกินความคาดหมาย การถูกทำร้ายโดยอำนาจรัฐในวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ไม่ใช่ความพ่ายแพ้เลย หากมวลชนเห็นเป็นความพ่ายแพ้แล้ว งาน นปค. คงจะหยุดลงตรงนั้น เพราะมวลชนคงจะไม่ร่วมกับเราอีก แต่ผลจริงนั้นกลับตรงข้าม มวลชนในขบวนการประชาธิปไตยขยายตัวอย่างมากมายหลังจากเหตุการณ์ในคืนนั้นและหลังจากที่พวกเรา ๔ คนถูกจองจำเป็นเวลา ๑๒ คืน ตรงนี้อาจมีความไขว่ขวาด้านข้อมูล วันที่เราไปปราศรัยหน้าบ้านพล.อ.เปรมฯ ครั้งแรก ไม่มีการกำหนดเป้าหมายกิจกรรมว่าจะอยู่ทั้งตลอดคืน การสลายชุมนุมก็เกิดขึ้นในช่วงก่อนเที่ยงคืนของคืนนั้น เมื่อเกิดเหตุทำร้ายประชาชนแล้ว เราจึงย้ายกลับมาชุมนุมรอรับสถานการณ์ที่สนามหลวง พร้อมกับมวลชนมากมายตลอดคืน การชี้ที่ตัวพล.อ.เปรมฯ คือการยกระดับครั้งสำคัญของ นปค. ในเชิงเป้าหมายผมคิดว่าเราประสบความสำเร็จมากในจุดนี้ เพราะหลังจากนั้น การรณรงค์ต่อสู้กับสิ่งที่เรียกว่า "ระบอบอำมาตยาธิปไตย" จึงติดตามมา" (จักรภพ เพ็ญแข, สัมภาษณ์ทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์, 4 สิงหาคม 2553)

ส่วน ณัฐวุฒิ ใสยเกื้อกล่าวถึงเหตุการณ์ครั้งนี้ว่า "วันที่ 22 กรกฎาคม เราไม่มีความต้องการไปเพื่อให้สลาย แต่มีความต้องการให้สังคมได้รับรู้ว่า พล.อ.เปรม ดิณสุลานนท์ เป็นผู้ที่อยู่เบื้องหลังการรัฐประหาร 19 กันยายน ข้อเรียกร้องก็คือต้องการให้พล.อ.เปรมพิจารณาตัวเอง ลาออกจากตำแหน่งประธานองคมนตรี

กำลังเข้าสลายการชุมนุม เป็นเหตุให้ผู้ร่วมชุมนุมได้รับบาดเจ็บหลายสิบราย และมีผู้ถูกจับกุม ในขณะที่เกิดเหตุทันที 6 คน ตามมาด้วยความพยายามของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่จะขออนุมัติหมายจับ แกนนำ นปค. 9 คน โดยออกหมายจับแกนนำคือ วีระ มุกลิกพงศ์ จตุพร พรหมพันธุ์ จักรภพ เพ็ญแข ณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ เหวง โตจิราการ วิภูแถลง พัฒนภูมิไทย มานิตย์ จิตต์จันทร์กลับ อภิวัฒน์ วิริยะชัย และจรัล ดิษฐาอภิชัย และสามารถควบคุมตัวแกนนำได้ในเวลาต่อมา จากเหตุการณ์นี้เองเป็นเหตุให้จรัล ดิษฐาอภิชัยถูกถอดถอนจากการเป็นคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนในเวลาต่อมา

อย่างไรก็ตามการเคลื่อนไหวของนปค.ก็ยังคงดำเนินต่อไป แม้แกนนำนปค.จะถูกจับกุมตัวไปแล้ว ต่อมาแกนนำส่วนที่เหลือได้มีการประชุมแต่งตั้งแกนนำรุ่น 2 ขึ้นในวันที่ 26 กรกฎาคมเป็นชุดรักษาการแทน ประกอบด้วย เมธาพันธ์ โพธิ์ธีโรจน์ ประธานนปค.ชุดรักษาการ สุรัชย์ ด้านวัฒนานุสรณ์ ประทีป อึ้งทรงธรรม ฮาตะ แกนนำจากกลุ่มสมาพันธ์ประชาธิปไตย ชินวัฒน์ หาบุญพาด แกนนำจากกลุ่มวิฑูรชนคนรักแท็กซี่ ก่อแก้ว พิกุลทอง แกนนำจากกลุ่มพีทีวี วราวุธ ฐานังกรณ์ แกนนำจากกลุ่มคนวันเสาร์ไม่เอาเผด็จการ สมบัติ บุญงามอนงค์แกนนำจากกลุ่มพลเมืองภิวัฒน์ สมยศ พุกษาเกษมสุข แกนนำจากกลุ่ม 24 มิถุนาประชาธิปไตย และสรรเสริญ ศรีอุ้นเรือน เพื่อขับเคลื่อนขบวนการให้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง (ประชาไท, 26 กรกฎาคม 2550: ออนไลน์)

ภายหลังเหตุการณ์ 22 กรกฎาคม กิจกรรมของนปค.เป็นไปในลักษณะที่ขับเคลื่อนประเด็นหลักตั้งแต่เริ่มก่อตั้งนปค. คือ "คว่ำ ล้ม โค่นรัฐธรรมนูญฉบับพุทธศักราช 2550" และการเคลื่อนไหวในสถานการณ์เฉพาะหน้า อาทิเช่น การเรียกร้องให้ตั้งองค์กรกลางไต่สวนคดี วันที่ 22 กรกฎาคม (ประชาไท, 28 กรกฎาคม 2550: ออนไลน์) การจัดงาน "ดอกไม้ประชาธิปไตย" ให้กำลังใจแกนนำ นปค.รุ่น 1 (กรุงเทพธุรกิจ, 30 กรกฎาคม 2550: 3) การเรียกร้องให้ปล่อยตัว แกนนำนปค.และผู้ชุมนุมในวันที่ 22 กรกฎาคม (แนวหน้า, 31 กรกฎาคม 2550: ออนไลน์) เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตามยังคงมีการเคลื่อนไหวในประเด็นที่กลุ่มย่อยภายในนปค.ให้ความสนใจเป็นพิเศษ หรือไม่ต้องการเคลื่อนไหวในนามนปค. อาทิเช่น การออกแถลงการณ์ต่อกรณีการสลายการชุมนุมของรัฐบาลในวันที่ 22 กรกฎาคม พ.ศ. 2550 ของกลุ่ม 24 มิถุนายนและองค์กรพันธมิตร การจัดกิจกรรมเชิงสัญลักษณ์วางพวงพุดหน้าทำเนียบของกลุ่ม 24 มิถุนาประชาธิปไตยและองค์กรพันธมิตร (ประชาไท, 3 สิงหาคม 2550: ออนไลน์) การแสดงจุดยืนของกลุ่ม 24 ประชาธิปไตย ต่อ

ถามว่าถ้าวันนั้นปราศรัยไปได้เรื่อยๆจะเกิดอะไรขึ้น คำตอบก็คือเราก็จะใช้เวลาถึงค่อนข้าง แล้วกลับสนามหลวง ตอนนั้นเวทีใหญ่เราก็ไม่ได้รู้ เราไม่ได้คิดว่าจะถูกสลายด้วยเพราะเราคิดว่าเราไปโดยสันติ ไม่มีอาวุธ ภาพของการผลักดันรถ การรื้อสิ่งกีดขวางเป็นเรื่องธรรมดาของการเดินขบวนเมื่อเจอการกีดขวางก็ต้องฝ่าไปให้ได้ แต่มันไม่มีการใช้อาวุธเลย" (ณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ, ชกข้ามรุ่น, 2552: 75)

เหตุการณ์การถูกเผาเรดแท็กสีของสมเกียรติ สาระเนียมสมาชิกกลุ่ม 24 มิถุนาประชาธิปไตย โดยทางกลุ่มเชื่อว่าสาเหตุการเผามาจากการออกมาชุมนุมเคลื่อนไหวต่อต้านรัฐประหาร (ประชาไท, 3 สิงหาคม 2550: ออนไลน์) เป็นต้น

3.4 การเคลื่อนไหวไม่รับร่างรัฐธรรมนูญฉบับปีพุทธศักราช 2550 และผลักดันให้มีการจัดการเลือกตั้ง

จะเห็นได้ว่าเป้าหมายเฉพาะหน้าร่วมกันของกลุ่มต่างๆ ที่เข้ามาร่วมเคลื่อนไหวภายใต้องค์กรนปท. ดังที่ได้กล่าวไปแล้ว คือ การต่อต้านคณะรัฐประหารและผลผลิตของคณะรัฐประหาร ซึ่งรัฐธรรมนูญปีพุทธศักราช 2550 เป็นส่วนหนึ่งด้วย ในส่วนนี้จึงต้องการให้ภาพลักษณ์และรูปแบบการเคลื่อนไหวตามเป้าหมายร่วมของแนวร่วมภายใต้ชื่อนปท. โดยพิจารณาเฉพาะเจาะจงไปที่การเคลื่อนไหวต่อต้านหรือไม่รับร่างรัฐธรรมนูญปีพุทธศักราช 2550

การเคลื่อนไหวไม่รับร่างรัฐธรรมนูญภายใต้องค์กรนปท. เป็นความต่อเนื่องของกลุ่มย่อยๆ ที่เคลื่อนไหวมาก่อนหน้าการรวมกันเป็นนปท. ดังจะเห็นได้จากช่วงเวลาที่ผ่านมา โดยกลุ่มที่ผลักดันประเด็นนี้หลักๆ ได้แก่ กลุ่มพลเมืองภิวัฒน์และสมาพันธ์ประชาธิปไตย และผลักดันเป็นวาระหลักร่วมกันของกลุ่มต่างๆ เรื่อยมาตั้งแต่เริ่มก่อตั้งนปท. ก็ว่าได้ หลักการคือการปฏิเสธรัฐธรรมนูญที่มาจากคณะรัฐประหารและเรียกร้องรัฐธรรมนูญฉบับปีพุทธศักราช 2540 กลับมาใช้ โดยมีกิจกรรม คือ การลงพื้นที่ประชาสัมพันธ์และจัดเวทีปราศรัยตามจังหวัดต่างๆ เป็นระยะๆ แต่อย่างไรก็ตามยุทธวิธีการเคลื่อนไหวณรงค์ไม่รับร่างรัฐธรรมนูญในนามนปท. นั้น ได้รับการผลักดันอย่างชัดเจนและเป็นระบบหลังจากเหตุการณ์สลายการชุมนุมในวันที่ 22 กรกฎาคมและมีการแต่งตั้งนปท. รุ่น 2 แล้ว โดยแกนนำหลัก คือ สมบัติ บุญงามอนงค์ที่เคลื่อนไหวประเด็นนี้มายาวนาน

ช่วงหลังเหตุการณ์วันที่ 22 กรกฎาคม พ.ศ. 2550 มีการจัดกิจกรรม ได้แก่ ในวันที่ 9 สิงหาคม พ.ศ. 2550 นปท. มีกิจกรรมนอกพื้นที่สนามหลวง โดยแบ่งเป็นสองกลุ่ม กลุ่มแรก มีสมบัติ บุญงามอนงค์ จากกลุ่มพลเมืองภิวัฒน์ นำเดินรณรงค์โครงการ "ไทย เซย์ โน" ไปที่ถนนสีลม โดยจะจัดขบวนเริ่มต้นที่ท้องสนามหลวง กลุ่มที่สอง นำโดยสมยศ พุกกะเวส จากกลุ่ม 24 มิถุนาประชาธิปไตย เดินขบวนจากอนุสาวรีย์ประชาธิปไตยเคลื่อนไปที่หน้ากองบัญชาการทหารบกและเมื่อมีกิจกรรม คือ การยิงธนูไม้ 30 ดอก เข้าไปในกองบัญชาการกองทัพไทยเพื่อเป็นสัญลักษณ์ ให้รัฐบาลและคณะมนตรีความมั่นคงประกาศยกเลิกกฎอัยการศึกทั้ง 35 จังหวัด (เดลินิวส์, 10 สิงหาคม 2550: 15) วันที่ 18 สิงหาคมก่อนการลงประชามติหนึ่งวันมีการรณรงค์ใหญ่จากอนุสาวรีย์ประชาธิปไตยไปยังศูนย์การค้าสยามเซ็นเตอร์ (มติชน, 19 สิงหาคม 2550: 15)

เป็นกิจกรรมสุดท้ายก่อนการลงประชามติ เป็นต้น ในเวลานี้เริ่มมีการนำคำว่า"สองมาตรฐาน" มาใช้ เนื่องจากรัฐบาลสนับสนุนฝ่ายที่รณรงค์รับร่างรัฐธรรมนูญและใช้งบประมาณของรัฐในการจัดทำสื่อรณรงค์ให้ร่างรัฐธรรมนูญผ่านประชามติอีกด้วย แต่สก็ดขัดขวางการเคลื่อนไหวของฝ่ายที่ไม่เห็นชอบกับร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ทุกรูปแบบ อย่างไรก็ตามยังคงมีการเคลื่อนไหวอย่างอิสระของกลุ่มย่อยภายในนปท.อยู่เช่นเดิม แต่มีกิจกรรมพิเศษฝ่ายการเมืองที่ใกล้ชิดขบวนการเข้ามา โดยในวันที่ 15 สิงหาคม นปท.หยุดตั้งเวทีปราศรัยเพื่อเปิดให้พรรคไทยรักไทยใช้พื้นที่สนามหลวง จัดเวทีปราศรัยแทน (โพสต์ทูเดย์, 16 สิงหาคม 2550: A5) มีคนเข้าร่วมชุมนุมจำนวนมาก ประมาณ 50,000คน

ด้านการรณรงค์ตามต่างจังหวัดเป็นไปในลักษณะที่นปท.ประสานกับกลุ่มหรือเครือข่ายเดิมที่ตั้งขึ้นเองร่วมกับนักการเมืองท้องถิ่น นั่นคือ แกนนำกลุ่มคนรักทักษิณไม่เอาเผด็จการด้วย โดยกลุ่มหรือเครือข่ายเหล่านั้นมีประเด็นร่วมกับนปท. คือ ไม่พอใจการเกิดรัฐประหารในวันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2549 ที่โค่นล้มรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งลงไปเท่านั้น โดยนปท.เป็นเพียงองค์กรกลางในการกระจายสื่อในการรณรงค์ ซึ่งช่วงเวลานี้กลุ่มที่ไม่เกี่ยวข้องกับนปท.แต่มีประเด็นร่วมในสถานการณ์เฉพาะหน้า คือ รณรงค์ไม่รับร่างรัฐธรรมนูญปีพุทธศักราช 2550 เช่นกัน นั่นคือ เครือข่าย 19 กันยาต้านรัฐประหารชุดใหม่ที่รวมตัวขึ้นมาเพื่อกิจกรรมรณรงค์ไม่รับร่างรัฐธรรมนูญแบบเฉพาะกิจซึ่งแตกต่างจากองค์กรเครือข่าย 19 กันยาต้านรัฐประหารเดิมที่แตกแยกกันไปตั้งได้กล่าวไปแล้ว แม้จะมีบุคลากรในการทำงานเดิมส่วนหนึ่งอยู่ เครือข่าย 19 กันยาต้านรัฐประหารในช่วงเวลานี้มีจุดเด่น คือ มีความสามารถในการจัดทำสื่อรณรงค์ที่มีคุณภาพทั้งรูปแบบและเนื้อหาเพราะสามารถประสานกับกลุ่มปัญญาชนในการระดมมันสมองในการจัดทำ มีทั้งสื่อในรูปแบบสติ๊กเกอร์ แผ่นพับ โปสเตอร์ สื่อ จำนวนมาก นปท.ซึ่งส่วนหนึ่งรู้จักมักคุ้นและมาจากเครือข่าย 19 กันยาต้านรัฐประหารเดิมรุ่นก่อตั้งด้วย ได้แก่ สมบัติ บุญงามอนงค์ เป็นต้น จึงมีการเชื่อมประสานกันและรับสื่อจากเครือข่าย 19 กันยาต้านรัฐประหารไปกระจายตามพื้นที่ต่างๆ แต่กระนั้นก็ตามแรงจูงใจหลักที่ได้รับการตอบรับจากประชาชนตามต่างจังหวัดที่สนับสนุนรัฐบาลพรรคไทยรักไทย คือ การใช้ตรรกะว่าถ้าลงประชามติไม่รับร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ จะทำให้อดีตนายกรัฐมนตรีพ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตรสามารถกลับเข้ามาดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้อีกครั้ง นอกจากนั้นยังปรากฏว่ามีสื่อ คือ เอกสารแผ่นพับไม่ทราบที่มา ลงไปรณรงค์ตามจังหวัดต่าง ๆ โดยเฉพาะภาคอีสาน ว่าไม่ควรรับร่างรัฐธรรมนูญเนื่องจากไม่มีการบรรจุศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติด้วย

ขณะที่ฝ่ายรัฐบาลที่เป็นผู้ดำเนินการจัดทำประชามติร่างรัฐธรรมนูญฉบับปีพุทธศักราช 2550 แม้ว่ารัฐบาลจะจัดเวทีสาธารณะเพื่อการประชันทางความคิด (ดีเบต) ขึ้น ภายใต้

หัวข้อ “จุดเด่น จุดด้อยของร่างรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2550” ขึ้นในวันที่ 3 สิงหาคม พ.ศ. 2550 โดยเชิญตัวแทนฝ่ายผู้เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยกับร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ฝ่ายละ 3 คน ขึ้นอภิปราย ซึ่งฝ่ายที่เห็นด้วยกับร่างรัฐธรรมนูญ ได้แก่ จรัญ ภักดีธนากุล รองประธานคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ สมคิด เลิศไพฑูรย์ เลขาธิการคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ ส่วนฝ่ายที่ไม่เห็นด้วย ได้แก่ นิธิ เอียวศรีวงศ์ นักวิชาการมหาวิทยาลัยเที่ยงคืน จาตุรนต์ ฉายแสง แกนนำกลุ่มไทยรักไทย และวรเจตน์ ภาคีรัตน์ อาจารย์คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยมี สมชัย ศรีสุทธิยากร กรรมการพีเอ็นเ็ต เป็นผู้ดำเนินรายการ (สยามรัฐ, 4 สิงหาคม 2550: 2) นำเสนอให้ประชาชนรับฟังและใช้วิจารณ์ญานในการตัดสินใจลงประชามติผ่านการถ่ายทอดสดทางโทรทัศน์ช่องฟรีทีวีให้ประชาชนสามารถรับชมได้ทั่วประเทศด้วยก็ตาม แต่การจัดให้มีเวทีสาธารณะครั้งนี้ ก่อนหน้านั้นส่วนหนึ่งเป็นข้อเสนอในสังคมและถูกผลักดันโดยขบวนการจนเป็นประเด็นสาธารณะขึ้นมาด้วย เพื่อให้ฝ่ายที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยกับร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้ใช้หลักการและเหตุผลโต้ตอบกัน การที่รัฐบาลจัดงานนี้ขึ้นก็ขึ้นไปเพื่อหวังจะให้รับร่างรัฐธรรมนูญผ่านนักวิชาการฝ่ายสนับสนุนและป้องกันการโจมตีรัฐบาลจากข้อกล่าวหาว่าเผด็จการ อีกด้านหนึ่งก็ยังคงปิดกั้น สกตขัดขวางการเผยแพร่สื่อ การจับกุม¹⁸ ไม่เปิดโอกาสให้ฝ่ายที่มีความคิดเห็นที่แตกต่างกับรัฐบาลที่ไม่ต้องการรับร่างรัฐธรรมนูญได้ลงคะแนนไม่รับร่างรัฐธรรมนูญอย่างเสรี ทั้งรัฐบาลยังได้ใช้งบประมาณของรัฐ จัดประชาสัมพันธ์เพื่อให้ประชาชนรับร่างรัฐธรรมนูญที่ฝ่ายรัฐบาลร่างขึ้น ทั้งยังมีการสร้างกระแสข่าวโฆษณาชวนเชื่อจากฝ่ายสนับสนุนรัฐบาลว่าถ้าไม่รับร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ก็จะไม่มีการเลือกตั้ง

เมื่อถึงวันลงประชามติในวันที่ 19 สิงหาคม พ.ศ. 2550 ผลการลงประชามติไม่ได้เป็นไปตามความคาดหวังของขบวนการคือการทำให้ร่างรัฐธรรมนูญไม่ผ่านการลงประชามติ โดยร่างรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ. 2550 ผ่านการรับรองโดยเสียงส่วนใหญ่คือ มีผู้มีสิทธิและไปใช้สิทธิลงประชามติเห็นชอบร่างรัฐธรรมนูญจำนวน 14,249,520 คน ส่วนผู้มีสิทธิและไปใช้สิทธิที่ลงประชามติไม่เห็นชอบร่างรัฐธรรมนูญมีจำนวน 10,419,912 คน คิดเป็นสัดส่วนคร่าวๆ 60:40 แนวร่วมประชาธิปไตยขับไล่เผด็จการก็จัดเวทีปราศรัยตามปกติเพื่อให้ประชาชนมาร่วมลุ้นผลการลงประชามติร่วมกัน เมื่อผลการลงประชามติปรากฏแน่ชัดแล้วจึงได้ประกาศยุติการชุมนุมที่ยึดเยื้อยาวนานลง แต่อย่างไรก็ตามกลุ่มคนวันเสาร์ไม่เอาเผด็จการประกาศว่าจะเคลื่อนไหวในนามคนวันเสาร์ไม่เอาเผด็จการต่อไปทุกวันเสาร์ที่ท้องสนามหลวงเหมือนเมื่อครั้งที่เริ่มต้นก่อตั้งกลุ่ม เมื่อถึง

¹⁸ ได้แก่ การจับกุมสมบัติ บุญงามอนงค์แกนนำนปช.ขณะปราศรัยรณรงค์ไม่รับร่างรัฐธรรมนูญที่จังหวัดเชียงราย เป็นต้น (ประชาไท, 6 กรกฎาคม 2550: ออนไลน์)

วันเสาร์ที่ 25 สิงหาคมก็มีการเคลื่อนไหวของกลุ่มคนวันเสาร์ในรูปแบบใช้ถังล้มเป็นเวทีปราศรัย เพื่อเป็นสัญลักษณ์ว่าพื้นที่ประชาธิปไตยในประเทศนี้มีขนาดเท่าถังล้ม และมีกิจกรรมการทดสอบ การใช้รัฐธรรมนูญปีพุทธศักราช 2550 ด้วยการล่ารายชื่อถอดถอนนายกรัฐมนตรีด้วย ซึ่งเป็นกิจกรรมการเคลื่อนไหวในวันเสาร์แรกหลังการลงประชามติ (บางกอกทูเดย์, 25 สิงหาคม 2550: 6) มีผู้เข้าร่วมชุมนุมประมาณ 300 คน

สำหรับกิจกรรมของนปท.หลังลงประชามติยังคงดำเนินต่อไป คือ เมื่อถึงวาระ ลำคัญของขบวนการ คือ ครอบรอบหนึ่งปีการเกิดรัฐประหาร ในวันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2550¹⁹ นปท. ได้กลับมารวมตัวตั้งเวทีจัดชุมนุมอีกครั้ง มีแกนนำเข้าร่วมการชุมนุมอย่างพร้อมเพรียง โดยใช้ชื่อว่า "1 ปีรัฐประหาร ผลาญชาติ ประชาชน" มีผู้เข้าร่วมชุมนุมกว่า 1,000 คน (ประชาไท, 20 กันยายน 2550: ออนไลน์) ต่อมาได้มีการจัดแถลงเปลี่ยนชื่อองค์กรแนวร่วมจากแนวร่วมประชาธิปไตยขับไล่เผด็จการมาเป็นแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) (ข่าวสด, 24 กันยายน 2550: 10) ซึ่งการเคลื่อนไหวภายใต้ชื่อนปช.ก็ดำเนินต่อไป แต่เป็นลักษณะตามแต่สถานการณ์และแต่ละประเด็นที่กลุ่มย่อยถนัดโดยให้กลุ่มย่อยเป็นเจ้าของงานนั้น ๆ ภายใต้ความเข้าใจของคนทั่วไปว่าเป็นการเคลื่อนไหวในนามนปช. หรือเพียงแต่แกนนำคนใดคนหนึ่งเคลื่อนไหวก็สามารถใช้ ชื่อ นปช. ได้ทราบเท่าที่ไม่เกิดความเสียหาย ได้แก่ การเคลื่อนไหวด้านสิทธิมนุษยชนในพม่าเนื่องจากรัฐบาลพม่าใช้กำลังปราบปรามประชาชน นำโดยกลุ่มสมาพันธ์ประชาธิปไตยและพลเมืองภักดิ์ (สยามรัฐ, 29 กันยายน 2550: 2) งานปลาร้าปาร์ตี้ฉลอง 10 ล้านเสียงไม่รับร่างรัฐธรรมนูญปีพุทธศักราช 2550 มีเจ้าภาพในการจัดงาน คือ กลุ่ม 24

¹⁹ ช่วงเวลานี้ปัญญาชนของขบวนการ คือ สุรชัย ยัมประเสริฐ ได้พยายามอธิบายการเกิดรัฐประหารในวันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2549 และให้นิยาม"ระบอบอำมาตยาธิปไตย"เชื่อมโยงกันในมิติเชิงประวัติศาสตร์ว่า การเกิดรัฐประหารในปี พ.ศ. 2490 เป็นจุดเริ่มต้นให้ระบอบอำมาตยาธิปไตยกลับมา เป็นการปิดฉากระบอบประชาธิปไตยที่คณะราษฎรสายพลเรือนต้องการทำ คือ การมีพรรคการเมือง การเลือกตั้ง ให้พรรคการเมืองที่ชนะการเลือกตั้งได้เสียงข้างมากก็เป็นรัฐบาล ระบอบอำมาตยาธิปไตยไม่ได้มีความหมายถึง Bureaucracy ที่ระบบการเมืองหรือการบริหารที่ขึ้นอยู่กับข้าราชการประจำเท่านั้น แต่หมายรวมถึง "อำมาตยาธิปไตย"นั้นขึ้นอยู่กับรากฐานความคิดแบบนิยมเจ้า คือไม่เชื่อในอำนาจประชาชน เห็นว่าประชาชนไม่มีคุณภาพ ไม่เหมาะสมที่จะได้รับอำนาจ ประชาชนอาจจะโง่ อาจจะชั่วตัวได้ด้วยนักการเมืองด้วยซ้ำไป เพราะฉะนั้นการบริหารและการปกครองที่ดีต้องมาจากข้าราชการ นักวิชาการ นักกฎหมายที่ทรงความรู้ หรือเป็นบุคคลที่ทรงคุณงามความดี พวกคนเหล่านี้ก็จะไม่ตกอยู่ใต้นักการเมือง คนดีเท่านั้น คนที่มีความรู้ นักกฎหมายที่เชี่ยวชาญเท่านั้นที่เหมาะสมกับการปกครอง ไม่ใช่ราษฎรที่นักการเมืองฝายไหนมากก็ซื้อเมื่อ มีวิธีคิดอย่างนี้ รัฐประหารจึงเป็นวิธีแก้ปัญหาของอำมาตยาธิปไตย หมายความว่าอำมาตยาธิปไตยไม่ปฏิเสธการรัฐประหาร เพราะเห็นว่าเมื่อรัฐพลเรือนที่มาจากกาเลือกตั้งหากทุจริต ก็สามารถให้วิธีรัฐประหารโค่นอำนาจได้" ซึ่งความคิดนี้สืบทอดมาจนเป็นที่มาของการรัฐประหารในวันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2553 ด้วย โดยได้เสนอคำอธิบายไว้ในงานเสวนา 'ครอบรอบ 100 ปีบริทัศน์: รัฐธรรมนูญและกบฏปฏิวัติรัฐประหาร - การเมืองสยามประเทศไทยสมัยใหม่ พ.ศ.2454-2550' ตั้งแต่วันที่ 15-16 กันยายน 2550 ณ หอประชุมศรีบูรพา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยได้อธิบายไว้ในการอภิปรายภายใต้หัวข้อ "เริ่มแรก ประชาธิปไตยแบบไทย/ไทย: รัฐประหาร 2490 และปฏิวัติซ้ำ/ซ้อน 2500/2501"

มิถุนาประชาธิปไตย (บางกอกทูเดย์, 30 กันยายน 2550: 2) การออกแถลงการณ์ด้านกฎหมาย 6 ฉบับของสนช. นำโดยสมาพันธ์ประชาธิปไตย งานปล่อยสัตว์เลื้อยคลาน คือ ตัวเงินตัวทองเข้าสภา กรณีตัดลินปัดจรัล ดิษฐาอภิชัยออกจากคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน โดยมีกลุ่ม 24 มิถุนาประชาธิปไตยเป็นแกนหลัก (ไทยรัฐ, 4 ตุลาคม 2550: 16, 19) การจัดกิจกรรมปรุงอาหาร"ยาต่อเหลด ต้มตุ๋นประเทศไทย"หน้ารัฐสภา นำโดยกลุ่ม 24 มิถุนาประชาธิปไตย (บางกอกทูเดย์, 11 ตุลาคม 2550: 8) กิจกรรม"วันอาทิตย์สีแดง หยุดรัฐทหาร หยุดกฎหมายความมั่นคง" นำโดยกลุ่มพลเมืองภิวัฒน์ (ประชาไท, 20 พฤศจิกายน 2550: ออนไลน์) เป็นต้น

3.5 การขึ้นมาของรัฐบาลนายกรัฐมนตรืพรรคพลังประชาชนกับการเคลื่อนไหวแก้รัฐธรรมนูญปีพุทธศักราช 2550

ต่อมาเมื่อพรรคพลังประชาชนชนะการเลือกตั้งและจัดตั้งรัฐบาลสำเร็จ โดยมี สมักร สุนทรวาทิน มาดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 29 มกราคม พ.ศ. 2551 ส่งผลให้แกนนำ นปช. ชีกนักการเมือง และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) ที่ร่วมเคลื่อนไหว ได้แก่ กลุ่มพีทีวี และกลุ่มคนรักทักษิณไม่เอาเผด็จการยุติบทบาทลงไปเพราะเข้าไปมีบทบาทในสภาแทน ซึ่งกลุ่มย่อยภายใน นปช. อื่น ๆ ก็ยังคงเคลื่อนไหวในประเด็นที่ตนเองสนใจและต้องการผลักดันอยู่ต่อไป อาทิเช่น สมาพันธ์ประชาธิปไตย นำโดยสันต์ หัตถิรัตน์ เข้าพบนายกรัฐมนตรีเป็นการส่วนตัวเพื่อชี้แนะให้รีบเร่งผลักดันการแก้ไขรัฐธรรมนูญปีพุทธศักราช 2550 และนำรัฐธรรมนูญปีพุทธศักราช 2540 กลับมาใช้โดยด่วน เป็นต้น แต่การผลักดันการแก้ไขรัฐธรรมนูญของแกนนำสายสมาพันธ์ประชาธิปไตยที่ได้ผ่านการพูดคุยโดยตรงกับสมักร สุนทรวาทิน นายกรัฐมนตรีนั้น กลับปรากฏว่าถูกรัฐบาลผลักดันและดำเนินการไปด้วยความล่าช้า ทางสมาพันธ์ประชาธิปไตยจึงหันมาเคลื่อนไหวบนท้องถนนแทนเพื่อนำเสนอวาระการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ฉบับปีพุทธศักราช 2550 โดยให้นำรัฐธรรมนูญ ฉบับปีพุทธศักราช 2540 กลับมาใช้เป็นหลัก (สันต์ หัตถิรัตน์, สัมภาษณ์, 17 กุมภาพันธ์ 2553)

หลังจากที่รัฐบาลบริหารประเทศไปชั่วระยะหนึ่ง และเริ่มมองเห็นปัญหาของการบริหารงานภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับปีพุทธศักราช 2550 มากขึ้น โดยเฉพาะจากเหตุการณ์ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมีมติให้ใบแดงแก่ ยงยุทธ ดิยะไพรัช ช่วงเดือนมีนาคม พ.ศ. 2551 และประเด็นการยุบพรรคการเมืองเป็นที่กล่าวถึงมากขึ้น ประกอบกับการเคลื่อนไหวผลักดันการแก้ไขรัฐธรรมนูญของภาคประชาชน รัฐบาลจึงเล็งเห็นความสำคัญและพยายามผลักดันการแก้ไขรัฐธรรมนูญจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคพลังประชาชนในสภา แต่ปรากฏว่ามีกลุ่มที่คัดค้านการแก้ไขรัฐธรรมนูญเริ่มออกมาเคลื่อนไหว นั่นคือ กลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย เริ่ม

จากการออกแถลงการณ์ และต่อมาก็จัดประชุมสัมมนาซึ่งจะกล่าวในรายละเอียดเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยในหัวข้อต่อไป

อย่างไรก็ตามขบวนการก็ยังคงผลักดันการแก้ไขรัฐธรรมนูญต่อไป โดยช่วงเวลานี้หลังจากนั้นประเด็นการเคลื่อนไหวต่าง ๆ ยังคงถูกผลักดันจากกลุ่มย่อยภายในขบวนการตามแต่ที่กลุ่มต่างๆ ให้ความสำคัญและมีความถนัดต่อไป โดยกลุ่มที่เดินหน้าเคลื่อนไหวในประเด็นการแก้ไขรัฐธรรมนูญเป็นหลัก ได้แก่ สมาพันธ์ประชาธิปไตยร่วมกับองค์กรต่างๆ 35 องค์กรขับเคลื่อนประเด็นรัฐธรรมนูญภายใต้ชื่อคณะกรรมการประชาชนเพื่อแก้ไขรัฐธรรมนูญฉบับปีพุทธศักราช 2550 (คปพร.) ซึ่งการเคลื่อนไหวภายใต้ชื่อคปพร.แทนที่จะเป็นนปช. นั้น เหวง โตจิราการให้เหตุผลว่า “คปพร.เป็นส่วนหนึ่งของนปช. เพราะเราต้องการวุฒิสมาชิกเข้ามา ต้องการส.ส. เข้ามา นักศึกษาเข้ามา เพราะคนเขาดังข้ออ้างที่ว่าถ้าเราเป็นนปช. เฉยๆ จะกลายเป็นพรรคการเมือง เราเลยต้องการที่จะเป็นองค์กรใหม่ที่ไม่เกี่ยวข้องกับพรรคการเมือง” (เหวง โตจิราการ, **สัมภาษณ์**, 2 กุมภาพันธ์ 2553)

คณะกรรมการประชาชนเพื่อแก้ไขรัฐธรรมนูญ 2550 (คปพร.) มีกิจกรรมต่างๆ อาทิเช่น การจัดเวทีรณรงค์และอภิปรายว่าด้วย “การแก้ไขรัฐธรรมนูญ 2550” ที่สวนลุมพินี เพื่อชี้แจงกับสาธารณชนถึงความจำเป็นของการแก้ไขรัฐธรรมนูญผ่านวงเสวนาและแถลงถึงสาเหตุที่ต้องแก้ไขรัฐธรรมนูญฉบับปีพุทธศักราช 2550 เนื่องจาก ด้านที่มี อันมีที่มาที่ไม่ชอบธรรม คือ จากการรัฐประหารยึดอำนาจจากประชาชน ด้านเนื้อหา อันมีเนื้อหาภายในที่จงใจทำลายสถาบันพรรคการเมืองให้อ่อนแอ มีการให้อำนาจอำมาตยาธิปไตย มีการทำลายหลักนิติธรรมโดยการนิรโทษกรรมให้คณะรัฐประหารเมื่อวันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2549 นอกจากนั้นยังมีการใช้กลยุทธ์การบังคับให้ประชาชนลงมติรับร่างรัฐธรรมนูญฉบับปีพุทธศักราช 2550 โดยกิจกรรมภายในงานมีการตั้งโต๊ะให้ประชาชนร่วมลงชื่อแก้ไขรัฐธรรมนูญปีพุทธศักราช 2550 และมีแผนจัดกิจกรรมรณรงค์ในหลายพื้นที่ในต่างจังหวัดอีกด้วย อีกด้านหนึ่งก็มีการแถลงสถานการณ์เฉพาะหน้าเพื่อลดความชอบธรรมของฝ่ายต่อต้านการแก้ไขรัฐธรรมนูญ คือ กลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยไปด้วย (ประชาไท, 5 เมษายน 2551: ออนไลน์) การเดินทางเข้ายื่นจดหมายเปิดผนึกที่พรรคพลังประชาชน และพรรคประชาธิปัตย์ เพื่อเรียกร้องให้ยกเลิกรัฐธรรมนูญฉบับปีพุทธศักราช 2550 และนำรัฐธรรมนูญฉบับ ปีพุทธศักราช 2540 กลับมาใช้เป็นต้นตั้ง นำโดยจรัล ดิษฐาอภิชัย และเหวง โตจิราการ ซึ่งผู้เข้าร่วมประมาณ 150 คน (ประชาไท, 9 เมษายน 2551: ออนไลน์) เป็นต้น นอกจากนั้นกลุ่มพลเมืองภิวัฒน์เป็นอีกกลุ่มหนึ่งที่จัดกิจกรรมรณรงค์สนับสนุนแก้ไขรัฐธรรมนูญปีพุทธศักราช 2550 ตามแบบฉบับที่ตนถนัด นั่นคือ การรณรงค์ให้สวมเสื้อแดงเป็นสัญลักษณ์ในวันอาทิตย์ เพื่อแสดงจุดยืนต้องการแก้ไขรัฐธรรมนูญฉบับปีพุทธศักราช 2550 โดยกลุ่มที่

ร่วมรณรงค์เป็นแนวร่วมประกอบด้วยกลุ่มวิทยุชุมชนคนแท็กซี่ กลุ่มเพื่อนรัฐธรรมนูญ2540 ชมรมฟ้าใหม่ กลุ่มสื่อเพื่อประชาธิปไตย และคณะกรรมการประชาชนเพื่อแก้ไขรัฐธรรมนูญ 2550 (คปพร.) (ประชาไท, 9 เมษายน 2551: ออนไลน์)

เมื่อเข้าสู่เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2551 กิจกรรมการเคลื่อนไหวของกลุ่มย่อยต่างๆ ภายในนปช. ในประเด็นการแก้ไขรัฐธรรมนูญก็ยังคงดำเนินต่อไป อาทิเช่น กลุ่มสมาพันธ์ประชาธิปไตยมีการจัดกิจกรรมรำลึกถึงวันสำคัญที่เกิดขึ้นในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2535 ของกลุ่มเป็นประจำทุกปี แต่ในปีนี้นั้นประเด็น คือ การแก้ไขรัฐธรรมนูญปีพุทธศักราช 2550 และเรียกร้องให้นำรัฐธรรมนูญปีพุทธศักราช 2540 กลับมาใช้ เป็นต้น²⁰ เมื่อกระแสการแก้ไขรัฐธรรมนูญเป็นที่ถกเถียง วิพากษ์วิจารณ์ และต่อต้านมากขึ้น ท่าทีของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยซึ่งไม่เห็นด้วยกับการแก้ไขรัฐธรรมนูญฉบับปีพุทธศักราช 2550 โดยให้เหตุผลมาตลอดว่าเป็นการทำเพื่อคน ๆ เดียวหรือกลุ่มเดียว กล่าวคือ พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตรและพวกพ้อง จึงยกระดับการเคลื่อนไหวเป็นการประกาศชุมนุมยึดเยื่อโดยเริ่มระดมพลใหญ่ในวันที่ 25 พฤษภาคม พ.ศ. 2551 ส่งผลให้ข้อเรียกร้องเรื่องการแก้ไขรัฐธรรมนูญของกลุ่มย่อยในนปช. อ่อนแรงลง แต่ก็ยังมีบางช่วงเวลาที่ยพยายามผลักดันขึ้นมาเป็นกระแสสังคมอยู่เป็นระยะๆ ต่อไป

3.6 นปช.กับการตอบโต้การเคลื่อนไหวของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย

กลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยเป็นกลุ่มที่เคยเคลื่อนไหวต่อต้านรัฐบาลภายใต้การนำของนายกรัฐมนตรี พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร ตั้งแต่ก่อนเกิดรัฐประหารในวันที่ 19

²⁰ ช่วงเวลานี้ก็มีกลุ่มนักวิชาการออกมาเคลื่อนไหว คือ มีการจัดเสวนาถกเถียงและเสนอแนวคิดในประเด็นการแก้ไขรัฐธรรมนูญด้วย โดยมีข้อเสนอจากวงเสวนาออกมาเป็นใบแถลงข่าว ข้อเสนอจากเวทีเสวนานักวิชาการและองค์กรพัฒนาเอกชนให้ยึดหลักการในการแก้ไขรัฐธรรมนูญว่าควรจะมี 1. การแก้ไขรัฐธรรมนูญนั้นไม่ควรเป็นไปเพียงเพื่อแก้สถานการณ์การเมืองเฉพาะหน้าเพราะมีแต่จะนำไปสู่การเผชิญหน้าและความขัดแย้งที่อาจนำไปสู่ความรุนแรงได้ 2. รัฐธรรมนูญฉบับพ.ศ.2550 มีปัญหาทั้งในแง่กระบวนการและเนื้อหาที่ต้องมีการแก้ไข เช่น กระบวนการสรรหาองค์กรอิสระ สมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการแต่งตั้ง ฯลฯ 3. กระบวนการแก้ไขรัฐธรรมนูญที่จะเกิดขึ้นนี้ ผู้ร่างต้องมาจากกลุ่มบุคคลที่หลากหลาย เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม และต้องมีการสื่อสารกับประชาชนในวงกว้างที่สุด 4. ประเด็นที่ข้อขัดแย้งในร่างรัฐธรรมนูญควรมีการลงประชามติเพื่อให้ประชาชนตัดสินใจเพื่อให้สังคมก้าวข้ามพ้นความขัดแย้งของสองขั้วอำนาจ คือ รัฐบาลกับกลุ่มชนชั้นนำที่ต่อต้านรัฐบาล และมีข้อเสนอออกมาเป็นรูปธรรมคือ เสนอให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2550 มาตรา 291 เพื่อจัดตั้งสภาร่างรัฐธรรมนูญ ให้มาทำหน้าที่ร่างรัฐธรรมนูญ ในลักษณะเดียวกับการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับปีพุทธศักราช 2540 (ประชาไท, 21 เมษายน 2551: ออนไลน์) ซึ่งจะเห็นได้ว่าประเด็นการแก้ไขรัฐธรรมนูญในช่วงเวลานั้นยังถูกนักวิชาการมองว่าเป็นเพียงการผลักดันเพื่อกลุ่มชนชั้นนำสองขั้วอำนาจเท่านั้น อย่างไรก็ตามกระแสการเสนอแก้ไขรัฐธรรมนูญและการต่อต้านการแก้ไขรัฐธรรมนูญยังคงเป็นที่ถกเถียงกันเป็นวงกว้าง ซึ่งกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยอาศัยจังหวะที่รัฐบาลพยายามผลักดันการแก้ไขรัฐธรรมนูญตามกระแสเรียกร้องของสังคมออกมาต่อต้านรัฐบาลในประเด็นคัดค้านการแก้ไขรัฐธรรมนูญ

กันยายน พ.ศ. 2549 และเป็นกลุ่มที่มีการกระทำอันถูกมองว่าสนับสนุนการเกิดรัฐประหารเพื่อโค่นล้มรัฐบาลนายกรัฐมนตรีนพ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร นอกจากนั้นยังพยายามปกป้องรัฐธรรมนูญฉบับปีพุทธศักราช 2550 ที่ร่างโดยคณะรัฐประหารอีกด้วย โดยให้เหตุผลว่ารัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวผ่านการลงประชามติเห็นชอบร่างรัฐธรรมนูญจากประชาชนเป็นที่เรียบร้อยแล้ว แม้ว่าขณะที่บรรยากาศในช่วงเวลานั้นเป็นเผด็จการ หลายพื้นที่ตกอยู่ภายใต้การบังคับใช้กฎอัยการศึกอีกด้วย ซึ่งมีเป้าหมายทางการเมืองตรงข้ามกับกลุ่มนปช.ที่ผู้เข้าร่วมการเคลื่อนไหวและผู้ให้การสนับสนุนส่วนใหญ่สนับสนุนรัฐบาลภายใต้การนำของนพ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร ต่อดำเนินการทำรัฐประหารในวันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2549 และเรียกร้องให้ยกเลิกรัฐธรรมนูญฉบับปีพุทธศักราช 2550 ด้วยสาเหตุจากที่มาที่มีข้อบกพร่อง คือ เกิดจากคณะรัฐประหาร และเนื้อหาสาระหลายส่วนไม่เป็นประชาธิปไตย โดยเสนอให้นำรัฐธรรมนูญฉบับปีพุทธศักราช 2540 กลับมาใช้แทน

กลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยเริ่มเคลื่อนไหวครั้งแรกหลังจากได้รัฐบาลใหม่ภายใต้การนำของสมัคร สุนทรเวช เมื่อวันที่ 25 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551 ซึ่งเป็นช่วงก่อนที่อดีตนายกรัฐมนตรีพ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตรจะเดินทางกลับเข้าประเทศไม่นาน โดยออกแถลงการณ์ฉบับที่ 1/2551 เรื่อง คำเตือนก่อนเกิดกบฏฯ ชี้แจงการรื้อฟื้นองค์การด้วยเหตุผลที่ว่าเพื่อเตรียมพร้อมดำเนินการต่อสู้กับพฤติกรรมของรัฐบาลภายใต้การนำของ สมัคร สุนทรเวช ที่ทำงานรับใช้ระบอบทักษิณในทุกรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นการแทรกแซงกระบวนการยุติธรรมในการตรวจสอบคดีความของพ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร การโยกย้ายข้าราชการเพื่อเอื้อประโยชน์ต่อคนคนเดียว กลุ่มเดียวหรือครอบครัวเดียว คือ ผู้ใกล้ชิดพ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร การแทรกแซงสื่อดังที่เคยปฏิบัติมาในสมัยที่พ.ต.ท.ดร.ทักษิณดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี เป็นต้น (ข่าวหุ้น, 26 กุมภาพันธ์ 2551: 27-28)

ในช่วงเวลานี้การเคลื่อนไหวของนปช.แต่ละครั้งขับเคลื่อนโดยกลุ่มย่อยภายในนปช.อยู่เช่นเดิม โดยกลุ่มที่ออกแถลงการณ์ตอบโต้แถลงการณ์ของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยฉบับ 1/2551 คือ กลุ่ม 24 มิถุนาประชาธิปไตย (ประชาไท, 26 กุมภาพันธ์ 2551: ออนไลน์) ซึ่งเป็นการเคลื่อนไหวตอบโต้ตามสถานการณ์เฉพาะหน้า แต่เมื่อการเคลื่อนไหวของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยเริ่มเข้มข้นขึ้น โดยต่อมาได้ออกแถลงการณ์ฉบับที่ 2/2551 ชื่อ กบฏกบฏมาแล้ว ซึ่งหมายถึงการที่รัฐบาลกระทำแทรกแซงสื่อคือเอเอสทีวีที่มีการยิงสัญญาณรบกวนและการแทรกแซงกระบวนการยุติธรรมที่หลีกเลี่ยงการตรวจสอบความผิดของพ.ต.ท.ดร.ทักษิณและครอบครัว เป็นต้น และประกาศจะจัดรูปแบบองค์การการเคลื่อนไหวตามต่างจังหวัด เดินสายทำงานสร้างความเข้าใจและรู้เท่าทันสถานการณ์กับเครือข่ายของขบวนการทุกพื้นที่ทั่วประเทศ อีกทั้งกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยยังมีสื่อ คือ เอเอสทีวีและ

หนังสือพิมพ์ผู้จัดการ ที่คอยเป็นกระบอกเสียงให้การเคลื่อนไหวของขบวนการโดยทำงานทางความคิดกับผู้ให้การสนับสนุนกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยและดึงสาธารณชนให้เข้ามาเห็นด้วยในประเด็นต่างๆ ทั้งยังเป็นเครื่องมือในการโจมตีฝ่ายตรงข้ามและรัฐบาลอย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย แล้วในเวลาต่อมากลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยได้กดดันรัฐบาลเพิ่มมากขึ้นโดยออกแถลงการณ์ฉบับที่ 3/2551 ออกมา (มติชน, 13 มีนาคม 2551: 2)

การออกมาเคลื่อนไหวของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย ทำให้กลุ่มย่อยต่าง ๆ ภายในปช. ที่เคยร่วมเคลื่อนไหวกันมามีบทเรียนมาจากอดีตที่กลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยเริ่มจากกลุ่มเล็กๆ จากผู้ชมรายการเมืองไทยรายสัปดาห์ของสนธิ ลิ้มทองกุลที่มีคนเพียงไม่มาก จึงไม่ได้รับความสนใจจากฝ่ายที่ไม่เห็นด้วยกับการกระทำดังกล่าว แต่กลับส่งผลต่อพัฒนาการทางการเมืองอย่างใหญ่หลวงในเวลาต่อมา จึงมองเห็นว่ามีความจำเป็นที่จะต้องรวมตัวปรับโครงสร้างองค์กรเพื่อผลักดันการเคลื่อนไหวทางการเมืองอีกครั้ง โดยมีการประชุมใช้ชื่อว่า "สมัชชา นปช. ครั้งที่ 1" ที่โรงแรมรัตนโกสินทร์ ในวันที่ 16 มีนาคม 2551 (คม ชัด ลึก, 17 มีนาคม 2551: 15) ที่ประชุมใหญ่มีมติพิจารณาวิธีการเลือกกรรมการนปช. ประกอบด้วยตัวแทนจากองค์กรเท่ากับจำนวนที่มีจริงบวกกับการเลือกตั้งจากที่ประชุมใหญ่ จากบุคคลที่ผ่านการต่อสู้ มาอย่างยาวนาน ประกอบด้วยตัวแทนจากองค์กรที่มีอยู่ 23 องค์กร และเลือกตั้งผู้ผ่านการต่อสู้อีก 7 คน รวมเป็นกรรมการกลาง 30 คน และมีประชุมหลังจากนี้อีกสองสามครั้ง แต่ไม่ประสบผลสำเร็จในการขับเคลื่อนในรูปแบบองค์กรทางการเมืองในการผลักดันการเคลื่อนไหวแต่ประการใด (สุรัชย์ ด้านวัฒนานุสรณ์, สัมภาษณ์, 31 มกราคม 2553) แต่ละกลุ่มก็ยังคงขับเคลื่อนไปตามแนวทางของตนแต่เป็นแนวร่วมซึ่งกันและกันเช่นเดิม

ต่อมากลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยได้จัดการประชุมใหญ่ซึ่งเป็นการรวมตัวกันครั้งแรกภายหลังเหตุการณ์รัฐประหารในวันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2549 และจัดงานสัมมนา "ยามเฝ้าแผ่นดินภาคพิเศษ" ขึ้นที่หอประชุมใหญ่ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในวันที่ 28 มีนาคม พ.ศ. 2551 มีผู้เข้าร่วมการประชุมเป็นจำนวนมาก (แนวหน้า, 29 มีนาคม 2551: 7) การจัดงานในวันนี้เกิดการต่อต้านจากกลุ่มที่ไม่เห็นด้วยกับการเคลื่อนไหวของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยด้วย ซึ่งก่อนหน้าการจัดงานของพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยในครั้งนี้นี้มีการเตรียมการเคลื่อนไหวเพื่อต่อต้านการประชุมของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยด้วย โดยกลุ่มที่พยายามเตรียมการเคลื่อนไหว คือ กลุ่มมหาประชาชน มีแกนนำ คือ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสังกัดพรรคพลังประชาชนแต่สุดท้ายกลุ่มนี้ก็ยอมยุติการดำเนินการเคลื่อนไหวด้วยเหตุผลและข้อจำกัดบางประการ แต่ในที่สุดก็ยังมีกลุ่มคนที่ให้การสนับสนุน

รัฐบาลและไม่เห็นด้วยกับการเคลื่อนไหวของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยมารวมตัวกันที่ท้องสนามหลวงแสดงอาการไม่พอใจโดยให้ร้องขับไล่และขว้างปาสิ่งของเข้าไปภายในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ที่กลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยรวมตัวกันอยู่ (สยามรัฐ, 29 มีนาคม 2551: 15) ซึ่งภาพการเคลื่อนไหวของกลุ่มด้านกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยทำให้สังคมมองว่าเป็นกลุ่มเดียวกับผู้ชุมนุมของกลุ่มนปช. ที่นิยมความรุนแรง และเป็นการเคลื่อนไหวเพื่อปกป้องพ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร นำเสนอผ่านสื่อในเครือข่ายผู้จัดการและสื่อกระแสหลักด้วย

หลังจากนั้นกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยได้จัดงานสัมมนาอีกครั้งชื่อ งาน "ยามเฝ้าแผ่นดิน ภาคพิเศษ ครั้งที่ 2" วันที่ 25 เมษายน พ.ศ. 2551 โดยใช้สถานที่เดิม คือ หอประชุมใหญ่ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (แนวหน้า, 26 เมษายน 2551: 7) และมีกลุ่มที่ไม่เห็นด้วยกับกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยออกมาเคลื่อนไหวต่อต้านอีกเช่นเคย แต่ครั้งนี้มีการปาสิ่งปฏิกูลด้วย (เดลินิวส์, 26 เมษายน 2551: 2) ส่วนทางฝ่ายรัฐบาลได้มีความพยายามระงับประเด็นการแก้ไขรัฐธรรมนูญไว้ชั่วคราวแล้ว โดยมีแนวคิดจะจัดให้ประชาชนลงประชามติต่อประเด็นการแก้ไขรัฐธรรมนูญ (คม ชัด ลึก, 24 พฤษภาคม 2551: 14) เพื่อลดแรงเสียดทานของสังคมที่ต่อต้านการแก้ไขรัฐธรรมนูญและต่อต้านรัฐบาล แต่ทางกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยก็ยังคงเดินหน้าเคลื่อนไหวต่อไป

การเคลื่อนไหวของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยมาถึงจุดที่ถึงสู่ท้องถนนและประกาศชุมนุมยึดเยื่อ โดยเริ่มเคลื่อนไหวในวันที่ 25 พฤษภาคม พ.ศ. 2551 และใช้คำขวัญในการชุมนุมครั้งนี้ว่า "พิทักษ์รัฐธรรมนูญ 2550 ปกป้องระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข" เพื่อคัดค้านการเสนอญัตติแก้ไขรัฐธรรมนูญปีพุทธศักราช 2550 ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรฝ่ายรัฐบาล การเคลื่อนไหวเริ่มต้นที่อนุสาวรีย์ประชาธิปไตยไปปักหลักชุมนุมที่สะพานมัฆวาน ระหว่างนั้นได้เกิดเหตุการณ์การปะทะกันขึ้นระหว่างผู้ชุมนุมกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยและฝ่ายต่อต้านที่เป็นกลุ่มย่อยในนปช. (ไทยรัฐ, 26 พฤษภาคม 2551: 16,19) คือ กลุ่มคนวันเสาร์ไม่เอาเผด็จการซึ่งออกมาแสดงความรับผิดชอบต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นหลังจากนี้

จากเหตุการณ์การปะทะดังกล่าวทำให้เกิดภาพที่ฝ่ายต่อต้านกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยถูกกล่าวหาและนำเสนอให้เป็นผู้นิยมความรุนแรง แกนนากลุ่มย่อยในนปช. นำโดย สุรชัย ด่านวัฒนานุสรณ์ จึงตั้ง "สภาสนามหลวงด้านรัฐประหาร" ขึ้น และตั้งเวทีที่ท้องสนามหลวงในวันที่ 28 พฤษภาคม พ.ศ. 2551 ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็น "สภาประชาชนด้านเผด็จ

การ" ในวันที่ 4 มิถุนายน พ.ศ. 2551 (ประชาไท, 5 มิถุนายน 2551: ออนไลน์) โดยเริ่มจากการหารือกันจากตัวแทนหลากหลายกลุ่มที่เคยร่วมกันเป็นแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ได้แก่ ชินวัฒน์ หาบุญพาด แกนนำกลุ่มวิทย์ชุมชนคนรักแท็กซี่ สมยศ พุกกะเกษมสุข แกนนำกลุ่ม 24 มิถุนาประชาธิปไตย กลุ่มคนวันเสาร์ไม่เอาเผด็จการ เป็นต้น "สภาประชาชนด้านเผด็จการ" ไม่มีโครงสร้างการนำที่ชัดเจนเป็นการร่วมมือกันอย่างหลวมๆ โดยผู้เข้าร่วมชุมนุมและให้การสนับสนุน คือ กลุ่มของประชาชนบริเวณสนามหลวงซึ่งมีการรวมตัวกันอยู่แล้ว โดยก่อนหน้านี้เคลื่อนไหวกันเองในการต่อต้านการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย ซึ่งแกนนำมองว่ามีความเสี่ยงต่อการเกิดการปะทะกันรุนแรง

ข้อเรียกร้องหลักที่มีต่อผู้ชุมนุม คือ 1.อย่าอ้างถึงสถาบันพระมหากษัตริย์ เนื่องจากขณะนี้สถาบันพระมหากษัตริย์ถูกหยาบยกมาเป็นข้ออ้างอย่างล่อแหลม 2.อย่าพูดปลุกเร้าอารมณ์ให้เกิดความรุนแรง 3.ไม่เน้นโจมตีรัฐบาลเนื่องจากสถานการณ์ตอนนี้รัฐบาลก็บริหารงานได้ยากอยู่แล้ว ด้วยความเชื่อที่ว่าแนวทางเช่นนี้จะทำให้สามารถลดอารมณ์ของประชาชนได้ระดับหนึ่ง พร้อมทั้งสามารถปกป้องผู้ชุมนุมจากผู้กระทำอันไม่สมควรที่จะใส่ร้ายป้ายสีได้ คือ หากจะมีความรุนแรงก็สามารถชี้แจงได้ว่าไม่ใช่การเคลื่อนไหวของผู้ชุมนุมที่เข้าร่วมกับสภาประชาชนด้านเผด็จการอย่างแน่นอน พร้อมกันนั้นกลุ่มสภาประชาชนด้านเผด็จการเชิญชวนให้ผู้สนับสนุนรัฐบาลและต่อต้านกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยให้มาชุมนุมฟังการปราศรัยแลกเปลี่ยนความรู้กันทุกวันในช่วงเย็น ขณะเดียวกันกลุ่มคนวันเสาร์ไม่เอาเผด็จการก็ได้ออกแถลงการณ์ประกาศยุติการชุมนุม โดยออกมาแสดงความรับผิดชอบกรณีเชิญชวนผู้คนออกไปด้านกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยในเหตุการณ์วันที่ 25 พฤษภาคม พ.ศ. 2551 ด้วย

สภาพการจัดเวทีของสภาประชาชนด้านรัฐประหารนั้น การจัดเวทีเป็นไปตามอัตรภาพ มีการตั้งกล่องรับบริจาคเพื่อใช้ในการบริหารจัดการ เช่น ค่าเครื่องเสียง และอื่นๆ การขึ้นเวทีปราศรัยมีลักษณะเป็นไปเอง แต่ผู้ปราศรัยหลัก คือ สุรชัย ด่านวัฒนานุสรณ์ ผู้เข้าร่วมชุมนุมมีจำนวนมากบ้างน้อยบ้าง ขึ้นลงตามสถานการณ์ทางการเมือง อาทิเช่น วันที่ 30 พฤษภาคม พ.ศ. 2551 มีกระแสข่าวการทำรัฐประหารผู้เข้าร่วมชุมนุมจึงมีจำนวนเป็นหลักพันคน (ประชาไท, 31 พฤษภาคม 2551: ออนไลน์) เป็นต้น เวทีนี้มีจัดขึ้นต่อเนื่องประมาณ 10 วันหลังจากเปิดเวทีเนื่องจากมีข้อจำกัดในด้านทรัพยากรที่ขึ้นกับผู้บริจาคหน้าเวที หลังจากนั้นสุรชัย ด่านวัฒนานุสรณ์จึงได้แถลงปิดเวทีที่ท้องสนามหลวงในช่วงเวลานี้ลงไป (สุรชัย ด่านวัฒนานุสรณ์, สัมภาษณ์, 31 มกราคม 2553) ซึ่งทางด้านการเคลื่อนไหวของฝ่ายกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยในช่วงเวลานี้นั้น มีการยกระดับข้อเรียกร้องเป็นการชุมนุมขับไล่รัฐบาลในวันที่ 30 พฤษภาคม พ.ศ. 2551 (แนวหน้า, 31 พฤษภาคม 2551: 6-7) และดำเนินการเคลื่อนไหวอย่าง

ต่อเนื่องต่อไป อาทิเช่น การเคลื่อนไหวโดยวิธีการดาวกระจายโดยเดินทางไปที่สำนักงานอัยการสูงสุดและกระทรวงมหาดไทย เป็นต้น

ส่วนการเคลื่อนไหวอีกด้านหนึ่งของกลุ่มย่อยนปช. อื่นๆนอกจากเวทีที่ท้องสนามหลวง ก็ยังคงพยายามผลักดันและขับเคลื่อนการแก้ไขร่างรัฐธรรมนูญฉบับปีพุทธศักราช 2550 ต่อไป โดย คปพร.จัดการประชุมและมีมติให้ตั้ง "สภาประชาชน" ขึ้น เพื่อจุดมุ่งหมายเรียกร้องให้นารัฐธรรมนูญปีพุทธศักราช 2540 กลับมาใช้อีกครั้ง (ข่าวหุ้น, 2 มิถุนายน 2551: 13) และเดินทางไปยื่นหนังสือรายชื่อเพิ่มเติมผู้ลงนามแก้ไขรัฐธรรมนูญตามร่างคปพร. อีกทั้งมีการเดินสายจัดสภาประชาชนตามต่างจังหวัด แต่ด้วยสถานการณ์ทางการเมืองที่เข้มข้นขึ้น การเคลื่อนไหวผลักดันการแก้ไขร่างรัฐธรรมนูญจึงลดความเข้มข้นลงตามเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป แต่อย่างไรก็ตามอีกด้านหนึ่งกลุ่มย่อย ๆ เหล่านี้ยังคงเคลื่อนไหวตามสถานการณ์เฉพาะหน้าด้วยเพื่อลดความชอบธรรมในการเคลื่อนไหวของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย อาทิเช่น เมื่อกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยประกาศยกระดับการชุมนุมเป็นการขับไล่รัฐบาลทางกลุ่มสมพันธมิตรประชาธิปไตยได้ออกแถลงการณ์ลงวันที่ 23 พฤษภาคม พ.ศ. 2551 แสดงจุดยืนเพื่อลดความชอบธรรมในการเคลื่อนไหวและการยกระดับข้อเรียกร้องของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย กลุ่มพลเมืองภิวัฒน์ออกแถลงการณ์ลงวันที่ 6 มิถุนายน พ.ศ. 2551 ตอบโต้ข้อเสนอให้มีการจัดตั้งรัฐบาลแห่งชาติเพื่อเป็นทางออกของประเทศ ที่เสนอโดย ประเวศ วะสี ราชฎาอุโธ เป็นต้น

ต่อมากลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยประกาศเคลื่อนไหวขบวนในรูปแบบ "สงครามเก้าทัพ" ไปยึดพื้นที่หน้าทำเนียบรัฐบาลในวันที่ 20 มิถุนายน พ.ศ. 2551 ทางกลุ่มแกนนำนปช.ที่ส่วนหนึ่งได้ตั้งเวทีปราศรัยที่บริเวณท้องสนามหลวงเป็นประจำอยู่แล้ว และส่วนที่มุ่งความสนใจในการผลักดันการแก้ไขรัฐธรรมนูญได้กลับมารวมมือกันอีกครั้งเพื่อนำผู้ชุมนุมเคลื่อนไหวไปแสดงจุดยืนไม่เห็นด้วยกับกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย โดยในวันที่ 19 มิถุนายน มีการรวมตัวที่ท้องสนามหลวง มีแกนนำ ได้แก่ เหวง โตจิราการ จรัส ดิษฐาภิรักษ์ ชินวัณณ์ หาบุญพาด วิภูแถลง พัฒนภูมิไทย ต่อมาช่วงค่ำได้นำผู้เข้าร่วมชุมนุมเคลื่อนไหวขบวนจากท้องสนามหลวงโดยมีรถหกล้อนำขบวน ซึ่งต่อมาได้ดัดแปลงเป็นเวทีชื่อว่า "กลุ่มต่อต้านอำนาจนอกระบบปกป้องรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้ง" เคลื่อนไหวมาปักหลักชุมนุมที่หน้ากระทรวงเกษตรและสหกรณ์เพื่อต่อต้านกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย แต่ไม่มีเหตุการณ์ปะทะหรือความรุนแรงแต่ประการใด

(คม ชัด ลึก, 20 มิถุนายน 2551: 15) แล้วหลังจากนั้นก็เคลื่อนขบวนกลับไปยังท้องสนามหลวง²¹ ซึ่งทางด้านการเคลื่อนไหวกองกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยก็สามารถเคลื่อนไปยังพื้นที่ถนนบริเวณหน้าทำเนียบรัฐบาลได้เป็นผลสำเร็จ แล้วใช้เป็นพื้นที่ในการปักหลักชุมนุมยืดเยื้อต่อไป

หลังจากนั้นกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยก็เคลื่อนไหวยังต่อเนื่อง อาทิเช่น การนำเสนองานการเมืองใหม่ การเคลื่อนไหวกัดค้านแถลงการณ์ร่วมกรณีเขาพระวิหาร การเคลื่อนไหวยับไล่คนพดล ปัทมะ รัฐมนตรีกระทรวงต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับประเด็นเขาพระวิหาร เป็นต้น ต่อมาได้ใช้วิธีการเคลื่อนไหวกึ่งเรียกว่า "ดาวกระจาย" ไปยังสถานทูตอังกฤษประจำประเทศไทย เพื่อเรียกร้องให้รัฐบาลอังกฤษส่งตัว พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร กลับมาดำเนินคดีในประเทศไทย และยังดาวกระจายไปยังกระทรวงต่างประเทศ เพื่อเรียกร้องให้ระงับหนังสือเดินทางของ พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร ที่ขณะนั้นพำนักอาศัยอยู่ที่ประเทศอังกฤษ แล้วเตรียมการระดมพลใหญ่ในวันที่ 26 สิงหาคม พ.ศ. 2551 อันเป็นที่เรียกขานกันว่า "การเป่านกหวีดครั้งสุดท้าย" จะเห็นได้ว่าช่วงเวลานี้ฝ่ายตุลาการเริ่มเข้ามามีบทบาททางการเมืองในการตีความและพิพากษาคดีปราสาทเขาพระวิหาร เป็นเหตุให้คนพดล ปัทมะแสดงความรับผิดชอบโดยการลาออกจากตำแหน่งรัฐมนตรีในเวลาต่อมา

ส่วนการเคลื่อนไหวกองขบวนการตอบโต้กลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยในพื้นที่ต่างจังหวัดก็ปรากฏให้เห็นอยู่เป็นระยะๆ อาทิเช่น การเคลื่อนไหวยับไล่กลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยที่จังหวัดอุดรธานี โดยฝ่ายต่อต้านกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยที่นำโดยชมรมคนรักอุดรมีการชี้แจงข้อมูลข่าวสารและกำหนดการเคลื่อนไหวก่อนวิทยุชุมชน จนกลุ่มพันธมิตรเพื่อประชาธิปไตยต้องยอมรับผิดชอบต่อสภาพของสื่อวิทยุชุมชนแม้จะเป็นการกล่าวถ้อยคำแสดงท่าทีประชดประชันว่ามีวิทยุขวางคอ (ประชาไท, 30 มิถุนายน 2551: ออนไลน์) ซึ่งปรากฏการณ์ลักษณะดังกล่าวเกิดขึ้นการเคลื่อนไหวกองจังหวัดเชียงใหม่ด้วย (ประชาไท, 22 มิถุนายน 2551: ออนไลน์) การเกิดปะทะกันระหว่างฝ่ายต่อต้านกับกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยที่จังหวัดขอนแก่น เป็นต้น

ฝ่ายแกนนำนปช.ส่วนหนึ่งนำโดย สุรชัย ด่านวัฒนานุสรณ์ ได้กลับมาเป็นแกนนำของผู้ชุมนุมที่ท้องสนามหลวง ทำหน้าที่ตอบโต้ประเด็นต่างๆที่กลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อ

²¹ สมยศ พุกกะเวสสุข หนึ่งในแกนนำกล่าวว่า "สาเหตุที่กลุ่มนปช.เดินขบวนกลับจากหน้ากระทรวงเกษตรมายังท้องสนามหลวง เพราะไม่พอใจรัฐบาล ที่ยอมอ่อนข้อให้กับกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยสามารถบุกเข้าไปยึดทำเนียบได้สำเร็จ" (โพสต์ทูเดย์, 21 มิถุนายน 2551: S2)

ประชาธิปไตยจอมติฐัฐบาลและขบวนการอีกครั้ง กลุ่มย่อยอื่นก็เคลื่อนไหวกไปตามประเด็นที่ตนเองสนใจตามสถานการณ์ทางการเมืองและวันสำคัญต่างๆ อาทิเช่น วันที่ 24 มิถุนายน ซึ่งเป็นวันสำคัญที่คณะราษฎรเปลี่ยนแปลงการปกครองของประเทศไทยมีการจัดกิจกรรมหน้ารัฐสภาซึ่งเกิดเหตุขุมนเล็กน้อยเนื่องจากผู้ชุมนุมไม่พอใจนักข่าวที่เสนอข่าวจอมติฐัฐบาลการอยู่บ่อยๆ จึงมีการกระชากคอเสื้อนักข่าว กลุ่มพลเมืองวิวัฒน์ออกแถลงการณ์ต่อประเด็นที่ฝ่ายตุลาการเข้ามามีบทบาทกรณีปราสาทเขาพระวิหาร (ประชาไท, 3 กรกฎาคม 2553: ออนไลน์) ด้านการเคลื่อนไหวที่ท้องสนามหลวงช่วงนี้การปราศรัยโจมตีกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยค่อนข้างรุนแรงตามประเด็นและสถานการณ์ทางการเมือง เป็นเหตุให้ ดารณี ชาญเชิงศิลป์กุล จากกลุ่มคนวันเสาร์ไม่เอาเผด็จการ ตกเป็นผู้ต้องหาในคดีหมิ่นพระบรมเดชานุภาพอันเป็นการกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 112 จากการขึ้นเวทีปราศรัยในวันที่ 18 กรกฎาคม พ.ศ. 2551 อย่างไรก็ตามช่วงปลายเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2551 เมื่อมีรายการ "ความจริงวันนี้" เกิดขึ้น บทบาทหลักในการตอบโต้ข้อกล่าวหาและปกป้องนปช.และรัฐบาลพรรคพลังประชาชน รวมทั้งโจมตีกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยอย่างเป็นทางการจึงเป็นของรายการความจริงวันนี้ไปโดยปริยาย

เมื่อเข้าสู่ถึงวันประกาศเคลื่อนไหวกว้างใหญ่ของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยในวันที่ 26 สิงหาคม พ.ศ. 2551 ซึ่งครั้งนี้แตกต่างจากทุกครั้ง คือ แผนการเคลื่อนไหวกว้างถูกปิดเป็นความลับ ไม่มีการประกาศยุทธวิธีให้รู้ล่วงหน้าแม้แต่น้อย เวลาใกล้รุ่งจึงมีแถลงการณ์การกำหนดเป้าหมายและวิธีการชุมนุมออกมา โดยกำหนดให้เคลื่อนไหวกว้างได้ชื่อ "กองทัพประชาชนกู้ชาติอย่างสงบ อหิงสา ปราศจากอาวุธ ยึดมั่นในสันติวิธี" ซึ่งกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยใช้แผน "ปฏิบัติการไทยคู่ฟ้า" คือ การยึดทำเนียบรัฐบาล (แนวหน้า, 27 สิงหาคม 2551: 2,6,7) เป็นเหตุให้แกนนำกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย 9 คน ถูกออกหมายจับข้อหาทกฏและการบุกรุกสถานีสื่อโทรทัศน์แห่งประเทศไทย (NBT) ซึ่งเป็นสถานที่จัดรายการ "ความจริงวันนี้" เป็นเหตุให้กลุ่มนักบริวารวิชัยถูกจับกุมจำนวน 82 คน รัฐบาลจึงประกาศภาวะฉุกเฉิน และมีความพยายามใช้กำลังเข้าสลายการชุมนุมแต่ไม่สำเร็จ

การเคลื่อนไหวกว้างของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยในครั้งนี้ ทำให้ นปช.ตั้งเวทีขึ้นที่ท้องสนามหลวงในวันที่ 30 สิงหาคม พ.ศ. 2551 (กรุงเทพธุรกิจ, 1 กันยายน 2551: 4) ซึ่งเป็นการตั้งเวทีครั้งแรกในนามนปช.ภายหลังจัดการเลือกตั้งในวันที่ 23 ธันวาคม พ.ศ. 2550 เพื่อรวมพลังของผู้ที่ไม่เห็นด้วยกับการเคลื่อนไหวกว้างกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย จนกลางดึกวันที่ 1 กันยายนทางแกนนำนปช.ส่วนหนึ่ง นำโดย ชินวัฒน์ หานุกาพาด ที่ประจำอยู่ที่เวทีท้องสนามหลวงตัดสินใจสั่งเคลื่อนขบวนไปประชิดกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย

โดยไม่ผ่านมติแกนนำในขณะนั้นแต่ประการใด ทำให้เกิดการปะทะกันระหว่างกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยกับนปช. ในเช้ามีดของวันที่ 2 กันยายน พ.ศ. 2551 มีผู้เสียชีวิต 1 คน คือ ณรงค์ศักดิ์ ครอบไธสง เหตุการณ์นี้ทำแกนนำหลายคน อาทิเช่น เหวง โตจิราการ สุรชัย ด้านวัฒนา นุสรณ์ ยุติบทบาทการเคลื่อนไหวร่วมกับนปช. ลงชั่วคราว²² แต่แกนนำบางส่วนก็ยังคงจัดเวทีปราศรัยภายใต้ชื่อนปช.ต่อไป

เหตุการณ์ปะทะในวันที่ 2 กันยายน มีส่วนสำคัญที่ผลักดันให้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเร่งพิจารณาคดีของ สมัคร สุนทรเวช นายกรัฐมนตรี จากที่ เรื่องไกร ลีภิพัฒน์ สมาชิกวุฒิสภาและคณะสมาชิกวุฒิสภา รวมทั้งคณะกรรมการการเลือกตั้ง ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า สมัครมีการกระทำต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 267 จากการที่ยังคงเป็นพิธีกรในรายการ "ชิมไปบ่นไป" และรายการ "ยกโขยงหกลมเช้า" ของบริษัทแห่งหนึ่ง ซึ่งเข้าข่ายเป็นลูกจ้างของบุคคล (โพสดีทูเดย์, 9 กันยายน 2551: A4) แม้ว่าจะเป็นพิธีกรในรายการดังกล่าวมาหลายปีตั้งแต่ก่อนรับตำแหน่งนายกรัฐมนตรี แต่ยังเป็นพิธีกรต่อไปภายหลังจากรับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีแล้ว ผลการตัดสินคดีของศาลรัฐธรรมนูญในวันที่ 9 กันยายน พ.ศ. 2551 ออกมาด้วยมติเป็นเอกฉันท์ 9:0 ว่าสมัครมีความผิด (บ้านเมือง, 10 กันยายน 2551: 6) ซึ่งทำให้ต้องพ้นจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีไปด้วย อันมีผลต่อคณะรัฐมนตรีทั้งคณะอีกด้วย

ส่วนในด้านการเคลื่อนไหวช่วงเวลานี้แกนนำนปช.ได้ร่วมกันจัดการชุมนุมที่ถือว่า)เป็นวันสำคัญของขบวนการนั้นคือ งานครบรอบ 2 ปีการรัฐประหารในวันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2551 เนื้อหาในการปราศรัยในปีนี้มีส่วนใหญ่คือ การโจมตีกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยเป็นหลัก ทั้งรูปแบบการเคลื่อนไหวและข้อเสนอว่าด้วยการเมืองใหม่ และมีข้อเสนอให้นำรัฐธรรมนูญปีพุทธศักราช 2550 กลับมาใช้และการต่อต้านการเกิดรัฐประหารเป็นหลักเพราะมีกระแสข่าวลือเรื่องการทำรัฐประหาร (ประชาไท, 20 กันยายน 2551: ออนไลน์) ส่วนการเคลื่อนไหวตอบโต้กลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยนอกเหนือจากนปช.ก็ยังคงปรากฏให้เห็นอยู่ทั่วไปตามพื้นที่จังหวัดต่างๆ อาทิเช่น จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดอุดรธานี เป็นต้น

ต่อมาสมชาย วงศ์สวัสดิ์ขึ้นมาดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีและเตรียมแถลงนโยบายในวันที่ 7 ตุลาคม แต่กลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยได้เคลื่อนไหวไปปิดล้อมรัฐสภา (แนวหน้า, 8 ตุลาคม 2551: S1) การเคลื่อนไหวในครั้งนี้เป็นเหตุให้ผู้ร่วมชุมนุมกลุ่ม

²² ซึ่งเหตุการณ์ปะทะครั้งนี้เป็นเหตุการณ์ความขัดแย้งภายในแกนนำนปช. ที่รุนแรงและร้ายลึกที่สุดเป็นครั้งแรกตั้งแต่มีการรวมตัวกันเป็นปึกแผ่นมา ส่งผลต่อการประชุมปรึกษาหารือในการเคลื่อนไหวของขบวนการในหมู่แกนนำต้องหยุดชะงักไปชั่วระยะเวลาหนึ่งเลยทีเดียว (สุรชัย ยัมประเสริฐ, สัมภาษณ์, 8 กันยายน 2553)

พันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยเสียชีวิต 2 คน คือ อังคณา ระดับปัญญาวุฒิและพ.ต.ท.เมธี ชาติมนตรี ช่วงเวลานี้การเคลื่อนไหวของฝ่ายต่อต้านกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย มีทั้งจากแกนนำนปช.ที่มียารายการความจริงวันนี้ ที่จัดรายการความจริงวันนี้สัญจรขึ้นเป็นครั้งแรกในวันที่ 11 ตุลาคม พ.ศ.2551 ซึ่งจะกล่าวในหัวข้อต่อไป และการเคลื่อนไหวบริเวณพื้นที่ท้องสนามหลวง มีการตั้งเวทีในนามนปช.ขึ้นวันที่ 12-14 ตุลาคม พ.ศ. 2551 เพื่อรำลึกเหตุการณ์วันสำคัญของการต่อสู้เพื่อประชาธิปไตย ที่เกิดขึ้นวันที่ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2516 โดยใช้ชื่องานว่า "ประชาธิปไตยอยู่ได้ऊँดินใคร กบฏจึงได้รับการปกป้อง" (แนวหน้า, 12 ตุลาคม 2551: 10) ซึ่งการจัดปราศรัยในเวทีนี้ทำให้ วราวุธ สุานักรณ แกนนำคนสำคัญของเวทีท้องสนามหลวงและเป็นประธานกลุ่มคนวันเสาร์ไม่เอาเผด็จการ ตกเป็นผู้ต้องหาในคดีหมิ่นพระบรมเดชานุภาพเช่นเดียวกับ ดารณี ชาญเชิงศิลปกุล จนต้องหลบหนีคดีจึงยุติบทบาทการเคลื่อนไหวกับนปช.ไปโดยปริยายตั้งแต่เหตุการณ์นี้ นอกจากนั้นช่วงเวลานี้คือ วันที่ 16 ตุลาคม พ.ศ. 2551 กองทัพยังได้ออกมาแสดงจุดยืนชี้แนะให้รัฐบาลลาออกโดยการที่ผู้บัญชาการทุกเหล่าทัพมาให้สัมภาษณ์สดในรายการ "เรื่องเด่นเย็นนี้" (ข่าวสด, 17 ตุลาคม 2551: 13) ซึ่งเป็นการแทรกแซงฝ่ายการเมืองของกองทัพอีกเหตุการณ์หนึ่ง ซึ่งนปช.และขบวนการเคลื่อนไหวขยายขึ้นมากกล่าวถึงอย่างต่อเนื่องในเวลาต่อมา

การเคลื่อนไหวของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยมาถึงจุดสูงสุดและเป็นจุดสุดท้ายในรัฐบาลภายใต้การนำของพรรคพลังประชาชน คือ การเคลื่อนกำลังพลส่วนหนึ่งบุกยึดสนามบินดอนเมืองเพื่อไม่ให้รัฐบาลจัดประชุมคณะรัฐมนตรีและยึดสนามบินสุวรรณภูมิในวันที่ 25 พฤศจิกายน พ.ศ. 2551 (ข่าวสด, 26 พฤศจิกายน 2551: 14-16) แล้วประกาศปิดหลักชุมนุมยึดเยื่ออยู่ที่สนามบินสุวรรณภูมิ ส่งผลให้รัฐบาลประกาศภาวะฉุกเฉินในพื้นที่บริเวณสนามบินดอนเมืองและสนามบินสุวรรณภูมิในเวลาต่อมา (ข่าวสด, 28 พฤศจิกายน 2551: 14-15) แต่รัฐบาลก็ไม่สามารถจัดการให้สถานการณ์เข้าสู่ความสงบได้เช่นเคย การชุมนุมยึดพื้นที่สนามบินสุวรรณภูมิของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยยังคงดำเนินต่อไป แต่สิ้นสุดลงเมื่อวันที่ 3 ธันวาคม พ.ศ. 2551 เวลา 10.00 น.เนื่องจากศาลรัฐธรรมนูญตัดสินคดียุบพรรคพลังประชาชนและอีกสองพรรคการเมืองในวันที่ 2 ธันวาคม พ.ศ. 2551²³

²³ จะเห็นได้ว่า เหตุการณ์ทางการเมืองต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น การปลด สมัคร สุนทรเวช ออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี โดยศาลรัฐธรรมนูญ การที่กองทัพแสดงความนิ่งเฉยต่อการกระทำของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย การออกมาแสดงความเห็นให้ สมชาย วงศ์สวัสดิ์ลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี จนกระทั่งถึงเหตุการณ์ที่ศาลรัฐธรรมนูญตัดสินยุบพรรคการเมืองที่มีพรรคพลังประชาชนรวมอยู่ด้วยนี้ ส่งผลกระทบต่อจิตสำนึกและการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงของผู้เข้าร่วมขบวนการว่า "ระบอบอำมาตยาธิปไตย" นั้น มีลักษณะที่นอกเหนือจากอิทธิพลของพล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ซึ่งเป็นระดับตัวบุคคลเพียงคนเดียว ทำให้มองเห็นลักษณะเครือข่ายอำนาจของชนชั้นนำ ไม่ว่าจะเป็นกองทัพ องคมนตรีและบุคคลที่เกี่ยวข้องชัดเจนมากขึ้น

3.7 ความจริงวันนี้-ความจริงวันนี้สัญญา

นอกจากการเคลื่อนไหวต่อต้านกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยของกลุ่ม นปช.ที่ท้องสนามหลวงแล้ว มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำความเข้าใจบทบาทของรายการ ความจริงวันนี้ และบทบาทของแกนนำ นปช.สายนักการเมืองกลุ่มพีทีวีโดยเฉพาะวีระ มุสิกพงศ์ จตุพร พรหมพันธุ์ และณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ ที่เป็นผู้ดำเนินรายการความจริงวันนี้อย่างเชื่อมโยงกัน เพื่อให้เข้าใจปรากฏการณ์ได้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น อีกทั้งเพื่อทำความเข้าใจองค์กร นปช.และบทบาทการ นำภายใน นปช.ที่จะเกิดขึ้นหลังจากนี้

รายการความจริงวันนี้ (Truth Today) เป็นรายการโทรทัศน์ประเภทที่นำเสนอ และวิพากษ์วิจารณ์สถานการณ์การเมืองที่ สมัคร สุนทรเวช นายกรัฐมนตรีในเวลานั้นดำรงขึ้น เพื่อต้องการตอบข้อกล่าวหาของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยจากเวทีปราศรัยและการถ่ายทอดสดผ่านสถานีโทรทัศน์ช่อง ASTV ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการโจมตีรัฐบาล ซึ่งสมัคร สุนทร เวชเองเป็นผู้เสนอให้ใช้ชื่อ "ความจริงวันนี้" เพื่อต้องการจัดให้มีการชี้แจงข้อกล่าวหาต่างๆผ่านสื่อ อย่างเป็นระบบ โดยก่อนหน้านี้ณัฐวุฒิ ใสยเกื้อซึ่งดำรงตำแหน่งรองโฆษกรัฐบาล ได้รับ มอบหมายให้เป็นคณะผู้รับผิดชอบจัดทำรายการตั้งใจว่าจะใช้ชื่อรายการว่า "ชาวสนามหลวง" (ณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ. ชกข้ามรุ่น, 2552: 101)

รายการความจริงวันนี้ออกอากาศ ทุกวันจันทร์-วันศุกร์ เวลา 22.15-23.00น. ต่อมา มีการเพิ่มเวลาออกอากาศเป็นวันอาทิตย์ เวลา 22.00-23.00น.ด้วย ระหว่างวันที่ 21 กรกฎาคม - 10 ธันวาคม พ.ศ.2551 ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย กรมประชาสัมพันธ์ (NBT) ผลิตรายการโดย บริษัท เพื่อนพ้องน้องพี่ จำกัด มีวีระ มุสิกพงศ์ เป็นผู้ดำเนินรายการ ร่วมกับ จตุพร พรหมพันธุ์ และ ณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ แต่ระยะหลังที่สมชาย วงศ์สวัสดิ์เข้ามาดำรง ตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ได้มีการแต่งตั้งณัฐวุฒิ ใสยเกื้อให้เข้าไปดำรงตำแหน่งโฆษกประจำสำนัก นายกรัฐมนตรี รายการความจริงวันนี้จึงมีการปรับเปลี่ยนพิธีกรร่วมรายการเป็น ก่อแก้ว พิกุลทอง เข้ามารับหน้าที่ แต่เมื่อมีการตัดสินคดีบุปพรรคพลังประชาชนเป็นผลให้รัฐบาลภายใต้การนำของ สมชาย วงศ์สวัสดิ์หมดอำนาจลงไปด้วยเช่นกัน ทำให้รายการ"ความจริงวันนี้"ที่ถ่ายทอดทาง สถานีโทรทัศน์แห่งประเทศไทย กรมประชาสัมพันธ์ (NBT) ต้องยุติการแพร่ภาพออกอากาศตามไป ด้วย แต่หลังจากนั้นได้มีจัดทำสถานีโทรทัศน์ขึ้น รายการความจริงวันนี้ก็กลับมาออกอากาศอีก ครั้ง ซึ่งการกล่าวถึงรายการ"ความจริงวันนี้"ในที่นี้เป็นไปเพื่อให้เห็นอิทธิพลของรายการความจริง วันนี้และความสำคัญของพิธีกรรายการความจริงวันนี้ที่มีต่อการจัดองค์กร นปช.และการขยายแนว ร่วม จึงจะกล่าวถึงเพียงช่วงแรกที่ก่อตั้งรายการและจัดเผยแพร่ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์แห่ง

ประเทศไทยเท่านั้น (NBT) อันจะช่วยทำให้เข้าใจรูปแบบองค์กรและบทบาทนำของแกนนำต่อ ขบวนการช่วงเวลาหลังจากนี้

รายการความจริงวันนี้ออกอากาศครั้งแรกเมื่อวันที่ 21 กรกฎาคม พ.ศ. 2551 และดำเนินรายการเรื่อยมา รายการความจริงวันนี้เป็นรายการที่มีผู้คนที่ให้ความสนใจรับชมจำนวนมาก²⁴ ต่อมาเมื่อกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยเคลื่อนไหวเข้มข้นมากขึ้น จึงได้จัด รายการ "ความจริงวันนี้สัญจร" ขึ้นเพื่อเป็นการพบปะพิธีกรของรายการกับผู้ชมซึ่งส่วนใหญ่ก็คือผู้ที่สนับสนุนรัฐบาลและไม่เห็นด้วยกับการเคลื่อนไหวของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย นั้นเอง โดยนโยบายของผู้เข้าร่วมงานความจริงวันนี้สัญจรก็คือการแสดงพลังในการสนับสนุนรัฐบาล และต่อต้านกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย ซึ่งช่วงรัฐบาลภายใต้การนำของพรรคพลัง ประชาชน ที่รายการความจริงวันนี้สามารถออกอากาศผ่านทางช่อง 11 ได้นั้น รายการ "ความจริง วันนี้สัญจร" ถูกจัดขึ้นทั้งหมด 4 ครั้งด้วยกัน²⁵ ได้แก่ ครั้งที่ 1 จัดขึ้นในวันที่ 11 ตุลาคม พ.ศ. 2551

²⁴ คุญูปการของการมีรายการความจริงวันนี้ที่มีต่อขบวนการเคลื่อนไหวของนปช.นั้นจักรภพ เพ็ญแขมองว่า " เป็น กิจกรรมที่รักษาชีวิตและประคองขบวนการที่กำลังเรียวเล็กลงให้คงสถานะ และต่อมาก็ช่วยขยายมวลชนในเชิงปริมาณได้มาก ผล มาจากความสามารถในการสื่อสารของวิทยากรและการปรับปรุงเวทีที่ใช้ทำกิจกรรมคือสถานีโทรทัศน์ NBT แต่รายการนี้ไม่ได้ช่วย สร้างฐานทางอุดมการณ์และแนวคิดเพื่อประชาธิปไตยอย่างแท้จริงมากนัก " (จักรภพ เพ็ญแข, สัมภาษณ์ทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์, 4 สิงหาคม 2553)

²⁵ แกนนำ คือ ธิดา ดาวระเศรษฐีให้คำอธิบายเกี่ยวกับรายการความจริงวันนี้สัญจรว่า

"บทบาทความจริงวันนี้คนเข้าร่วมมากขึ้น เหตุผลก็คือว่า ที่แล้วมาก่อนรัฐประหารและระหว่างรัฐประหารและ ปัจจุบัน สื่อบางชุดเช่น เอเอสทีวี กลุ่มอื่นๆรวมทั้งเนชั่นฯปัญหาค่ายต่างๆเหล่านั้นมันทำให้คนมีชุดข้อมูล และชุดความคิดแบบนิ่ง ชุด ข้อมูลเหล่านั้นแหละ มันไม่ได้อยู่บนพื้นฐานความเป็นจริง พอรายการความจริงวันนี้ออกในโทรทัศน์ช่อง 11 มันได้เปิดเผย ชุดข้อมูล อีกแบบ มันก็เลยทำให้คนเสื้อแดงเติบโต พอเติบโตใหญ่ เน้น บทบาทของ3คนนี้เลยมีบทบาทสูง เพราะผลจากการที่เขารายการ ความจริงวันนี้แล้วมวลชนมาเยอะ เช่น เขาจัดที่ธันเดอร์โดม แล้วก็ราชประสงค์ฯ จนกระทั่งที่สนามศุภฯ ก่อนหน้านั้นสนามหลวงมีคน อยู่ไม่กี่คนหรอก แต่พอรายการความจริงวันนี้ออกมาเนี่ย คนมาเยอะ แลว่าอะไร แลว่าข้อมูลข่าวสาร อีกชุดหนึ่งถูกนำมาเสนอที่ มันแตกต่างไป จากที่เขารู้เดิม เพราะคนเหล่านี้ไม่เคยออกมานะ เพิ่งออกมาหลังจากมีรายการความจริงวันนี้ เพราะฉะนั้นคน เหล่านี้ได้ชุดความจริงอีกแบบหนึ่ง เขาก็พากันมา แล้วคนมันมามากขึ้นๆ" (ธิดา ดาวระเศรษฐี, สัมภาษณ์, 19 กุมภาพันธ์ 2553)

"รายการความจริงวันนี้มันได้พลังหลายสื่อไปจำนวนหนึ่ง มีอานาภาพ เหตุผลที่ทำให้สามเกลอมีบทบาทมาก เพราะเขา เป็นคนทำให้คนจำนวนมาก โดยเฉพาะชนชั้นกลางล่าง ซึ่งได้รับข่าวสารข้อมูลจากรายการความจริงวันนี้พากันมามาก ก่อนนั้น มวลชนยังไม่ถูกปลุกให้ตื่น ถึงแม้ว่าเขาจะรักทักษิณ เขาจะรักประชาธิปไตยแต่เขาถูกบดขยี้ ด้วยข้อมูลข่าวสารของฝั่งระบอบ อำมาตย์ อย่างเช่นค่ายเนชั่น ค่ายผู้จัดการ แล้วก็โดยเฉพาะพวกนักวิชาการต่างๆเหล่านี้ สบายเขารู้ว่าเขาไม่กล้าประกาศตัว" (ธิดา ดาวระเศรษฐี, สัมภาษณ์, 8 มีนาคม 2553)

ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของแกนนำต่างจังหวัดคนสำคัญคนหนึ่งได้แสดงความคิดเห็นและอธิบายวิธีการรับข้อมูล ข่าวสาร เมื่อเกิดรายการความจริงวันนี้ในช่วงเวลานั้นไว้ว่า

"ที่ก็ดูนะ ดูความจริงวันนี้แล้วก็ดูพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยด้วย มันจะค้านกันตลอด ได้กันเป็นข้อๆ ได้เหมือน ต่อกันออกอากาศเลยนะ พี่ก็นั่งพิจารณาอันไหนมันน่าเชื่อถือ มีเปอร์เซ็นต์ที่น่าเชื่อถือมากกว่ากันก็พิจารณา ดู พี่ก็ อ๋อ มีนา เขาก็กลั

ครั้งที่ 2 จัดขึ้นในวันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2551 ครั้งที่ 3 เป็นการจัตรายการความจริงวันนี้ภาคพิเศษจัดขึ้นในวันที่ 23 พฤศจิกายน พ.ศ. 2551 ครั้งที่ 4 จัดขึ้นในวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2551 และมีการจัดงานด้านรัฐประหารซ่อนรูปที่ลานคนเมืองช่วงก่อนการตัดสินยุบพรรคพลังประชาชน ในวันที่ 2 ธันวาคม พ.ศ. 2551

การจัดรายการความจริงวันนี้สัปดาห์ครั้งที่ 1 ในวันที่ 11 ตุลาคม พ.ศ. 2551 จัดขึ้นที่ฮันเตอร์โดม เมืองทองธานี ใช้ชื่อว่า “ความจริงวันนี้ ภาคพิเศษ” โดยมีแกนนำเข้าร่วมงานและขึ้นเวทีปราศรัย ได้แก่ วีระ มุสิกพงศ์ จตุพร พรหมพันธุ์ วัชรุณ ใสโยเกื้อ จรัส ดิษฐาภิรักษ์ วิภูแถลง พัฒนภูมิไท และอดีตรองกรรมการพรรคไทยรักไทยที่ถูกตัดสิทธิ์ทางการเมืองจากคดียุบพรรค อาทิ จาตุรนต์ ฉายแสง อติสร เพ็ญเกษ พงศ์เทพ เทพกาญจนา เป็นต้น โดยการจัดงานในครั้งนี้ ผู้จัดงานให้เหตุผลว่าเนื่องจากเป็นวันรำลึกถึงการประกาศใช้รัฐธรรมนูญปีพุทธศักราช 2540 วีระ มุสิกพงศ์แกนนำกล่าวว่าการจัดงานครั้งนี้เพื่อเป็นการประเมินกำลังของกลุ่มบุคคลที่ไม่เห็นด้วยกับกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยว่ามีจำนวนมากน้อยเพียงใด (สยามรัฐ, 12 ตุลาคม 2551: 12) การชุมนุมในครั้งนี้มีการสวมเสื้อ “สีแดง” มาร่วมชุมนุมอย่างเป็นทางการครั้งแรก อันเป็นที่มาของการเรียกขานขบวนการเคลื่อนไหวโดยภาพรวมว่า “ขบวนการคนเสื้อแดง” โดยสีแดงมีความหมายตรงข้ามกับสีเหลืองที่กลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยใช้เป็นสัญลักษณ์ในการเคลื่อนไหว ซึ่งปรากฏว่าผู้เข้าร่วมงานครั้งนี้เต็มพื้นที่ฮันเตอร์โดม และคนล้นออกมานั่งฟังข้างนอกด้วย แกนนำเองยังได้กล่าวในขณะปราศรัยว่าไม่คาดคิดว่าจะมีผู้เข้าร่วมมากขนาดนี้ สืบเนื่องมาจากความอดัดต่อการกระทำของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย ประเด็นการปราศรัยส่วนใหญ่ก็เป็นการโจมตีการเคลื่อนไหวและข้อเสนอโดยเฉพาะเรื่องการเมืองใหม่ของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยและการต่อต้านการทำรัฐประหารและการกระทำที่เชื่อเชิญให้เกิดการรัฐประหารของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย รวมทั้งเรื่องการแก้ไขรัฐธรรมนูญว่าจะต้องมีการแก้ไขรัฐธรรมนูญก่อนที่รัฐบาลจะยุบสภาหรือลาออก (สยามรัฐ, 12 ตุลาคม 2551: 12)

การจัดงานความจริงวันนี้สัปดาห์ครั้งต่อมามีขึ้นในวันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2551 ที่สนามกีฬาราชมั่งคณาภิฟาสถาน ครั้นนี้ก็ยังคงมีผู้เข้าร่วมงานจำนวนมากเต็มจนล้นพื้นที่เช่นเคย มีการปราศรัยประชาสัมพันธ์เตรียมมาตรการหากเกิดการรัฐประหารว่า ให้ทุกคนไปรวมตัวกันที่ท้องสนามหลวงเพื่อต่อต้านรัฐประหารทันทีและประกาศใช้ “ดินตบ” ซึ่งถูกนำมาใช้เคลื่อนไหวอย่างเป็นทางการครั้งแรกในการชุมนุมครั้งนี้ (โพสต์ทูเดย์, 2 พฤศจิกายน 2551: A10) เป็น

ตั้งชื่อความจริงวันนี้ ผู้ดำเนินรายการก็โอด รู้สึกเขาจะดำเนินรายการเชิงลึก เขาจะเอาข้อมูลออกมาให้เราเห็นอย่างชัดเจน” (อุบลกาญจน์ อมรสิน, สัมภาษณ์, 17 เมษายน 2553)

สัญลักษณ์ในการต่อสู้กับ "มือตบ" ของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยด้วย ประเด็นการปราศรัยส่วนใหญ่ยังคงเป็นการโจมตีกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยและต่อต้านรัฐประหารเป็นหลักเช่นเคย อีกทั้งมีการพูดถึงการที่ฝ่ายตุลาการและองค์กรอิสระต่างๆเข้ามาแทรกแซงทางการเมืองด้วย และในวันนี้มีการวิดีโอลิงค์จากพ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตรเข้ามาพูดคุยกับผู้เข้าร่วมชุมนุมด้วย

ต่อมาเมื่อเกิดเหตุการณ์ที่กลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยพยายามจะเคลื่อนพลบุกขัดขวางการประชุมสภาเกี่ยวกับกรอบวาระการประชุมอาเซียนที่ประเทศไทยจะเป็นเจ้าภาพโดยรัฐบาลได้ย้ายมาประชุมที่สนามบิณฑอนเมือง จึงได้มีการจัดรายการความจริงวันนี้นัดพิเศษขึ้นที่วัดสวนแก้ว ในวันที่ 23 พฤศจิกายน พ.ศ. 2551 ประเด็นหลักในการปราศรัยวันนี้ เป็นการโจมตีตอบโต้กลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย และห้ามปรามไม่ให้คนเสื้อแดงไปเข้าร่วมหรือเกิดการสู้รบเสี่ยงต่อการปะทะกับกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย นอกจากนั้นวีระ มุสิกพงศ์ ยังเสนอระดมให้คนเขียนไปรษณีย์ขอพระราชทานอภัยโทษให้แก่พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตรให้ถึง 5 ล้านใบอีกด้วย (โพสต์ทูเดย์, 24 พฤศจิกายน 2551: A5)

หลังจากนั้นในวันที่ 25 พฤศจิกายน พ.ศ. 2551 กลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยได้ทำการยึดสนามบิณฑอนภูมิเป็นที่ปักหลักชุมนุมซึ่งอาจเป็นเงื่อนไขให้เกิดการทำรัฐประหารจากกองทัพได้ แต่เนื่องจากมีผู้ออกมาชุมนุมร่วมกับรายการความจริงวันนี้สัญจรซึ่งประเด็นหลักที่กล่าวถึงในงาน คือ การต่อต้านการทำรัฐประหารมีจำนวนผู้เข้าร่วมชุมนุมมาก การเกิดรัฐประหารโดยกองทัพทำได้ยากขึ้น กระแสที่เรียกว่าการรัฐประหารซ่อนรูป คือ โคนล้มรัฐบาลผ่านกลไกฝ่ายตุลาการคือศาลรัฐธรรมนูญในการยุบพรรคการเมืองก็เริ่มปรากฏออกมา การเคลื่อนไหวต่อต้านรัฐประหารที่ลานคนเมืองของกลุ่มนปช.จึงเกิดขึ้น แต่บทบาทนั้นก็ยังคงอยู่ที่ทีมงานความจริงวันนี้ทั้งด้านการบริหารจัดการและโดยเฉพาะสามเกลอที่ทำหน้าที่ผู้ดำเนินรายการที่มีบทบาทบนเวทีปราศรัยที่ดึงดูดใจผู้เข้าร่วมชุมนุม การชุมนุมในครั้งนี้ใช้ชื่อว่ารายการความจริงวันนี้ "ต้านรัฐประหารซ่อนรูป" ณ ลานคนเมือง เริ่มขึ้นเมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน พ.ศ. 2551 (แนวหน้า, 1 ธันวาคม 2551: 6) และยุติการชุมนุมในวันที่ 2 ธันวาคม พ.ศ. 2551 ประเด็นการปราศรัย คือ การโจมตีกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยและแสดงท่าทีว่าสนับสนุนให้เจ้าหน้าที่ตำรวจจัดการกับกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยที่ทำการยึดสนามบิณฑอนภูมิอยู่ในขณะนี้ด้วย และมีการกล่าวถึงบทบาทตุลาการศาลรัฐธรรมนูญการตัดสินคดียุบพรรคที่จะมาถึงว่าถ้ามีการยุบพรรคพลังประชาชนถือเป็นรูปแบบการรัฐประหารซ่อนรูป มีการกล่าวถึงองค์กรอิสระ ความยุติธรรมกับการแบ่งข้างทางการเมือง เป็นต้น

อย่างไรก็ตามถึงที่สุดแล้วการชุมนุมดังกล่าวก็ไม่เป็นผล ศาลรัฐธรรมนูญมีคำตัดสินออกมาว่าให้ยุบพรรคพลังประชาชน พรรคชาติไทย และพรรคประชาธิปัตย์ ทำให้กรรมการบริหารพรรคจำนวน 109 คนถูกตัดสิทธิ์ทางการเมือง รัฐบาลภายใต้การนำของพรรคพลังประชาชนก็ต้องลงจากอำนาจด้วย ต่อมาได้มีการจัดรายการความจริงวันนี้ครั้งสุดท้ายก่อนการขึ้นมาของรัฐบาลภายใต้การนำของพรรคประชาธิปัตย์ เมื่อเหตุการณ์เข้าสู่ช่วงที่จะมีการลงมติแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีคนใหม่ การจัดรายการความจริงวันนี้สัญญาณขึ้นในวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2551 ก่อนที่จะมีการประชุมสภาเพื่อลงมติดังกล่าว การชุมนุมครั้งนี้จัดขึ้นที่สนามกีฬาสุวราลัย (สยามรัฐ, 14 ธันวาคม 2551: 6) มีผู้เข้าร่วมชุมนุมประมาณ 50,000 คน ประเด็นการปราศรัยในงานวันนี้ คือ การโจมตีความไม่ชอบธรรมในการพยายามจัดตั้งรัฐบาลของพรรคประชาธิปัตย์ เพราะหัวหน้าพรรคเห็นการเกณฑ์ทหารและกล่าวถึงความพยายามจัดตั้งรัฐบาลในค่ายทหารถ้าไม่สามารถทำได้ทหารก็จะมาแทรกแซงทางการเมืองโดยยึดอำนาจอีกครั้ง การแทรกแซงของฝ่ายตุลาการและองค์กรอิสระต่างๆต่อการเมืองไทย การต่อต้านและขอให้ประชาชนออกมากดดันการย้ายชั่วคราวทางการเมืองของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การอธิบายตำแหน่งแห่งที่ของพ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตรในขบวนการว่าเป็นเพียงสัญลักษณ์ในการต่อสู้เพื่อประชาธิปไตยเพื่อให้สังคมเข้าใจและเลิกมองว่าขบวนการนี้ต่อสู้เพื่อคนๆเดียว คือ พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร และจากการที่มีผู้สนับสนุนขบวนการเป็นจำนวนมากทั่วทั้งประเทศแกนนำจึงแถลงบนเวทีเรื่องแนวคิดเกี่ยวกับการตั้ง"สถาบันคนเลื้อยแดง"ด้วย (ประชาไท, 13 ธันวาคม 2551: ออนไลน์) หลังจากนั้นการเคลื่อนไหวตามจังหวัดต่างๆ ก็มีออกมาประชาชนกดดันสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่ให้เปลี่ยนชั่วคราวการเมืองแต่ไม่เป็นผล สุดท้ายเมื่อมีการลงมติดีเลือกนายกรัฐมนตรีคนใหม่ผลปรากฏว่า อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ จากพรรคประชาธิปัตย์ชนะ ประชา พรหมนอก จากพรรคเพื่อไทยไปด้วยคะแนน 235 ต่อ 198 เสียง (ข่าวสด, 16 ธันวาคม 2551: 10-11) ส่งผลให้อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะได้เข้าดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีคนที่ 27 ของประเทศไทยต่อไป

3.8 ความจริงวันนี้สัญญาณ-แดงทั้งแผ่นดิน

การเคลื่อนไหวครั้งแรกหลังจากมีรัฐบาลภายใต้การนำของนายกรัฐมนตรี อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะเริ่มจากการจัดงานระดมทุน "อุ้มรายการความจริงวันนี้" 17 ธันวาคม พ.ศ. 2551 แต่มีผู้เข้าร่วมน้อยส่วนใหญ่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและกรรมการบริหารพรรคเพื่อไทยเป็นส่วนใหญ่ (สยามรัฐ, 17 ธันวาคม 2551: 10) ส่วนการปักหลักชุมนุมที่เวทีท้องสนามหลวงก็ยังคงดำเนินต่อไป เช่น ในวันที่ 20 ธันวาคม พ.ศ. 2551 เวทีที่ท้องสนามหลวงมีการจัดชุมนุมนำโดยสมยศ พุกกะเวสสุข โดยประเด็นหลักในการปราศรัยวันนี้ คือ การโจมตี กษัตริย์ ภริมย์ ที่เคยร่วมเคลื่อนไหวกับกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยในการเข้าดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการ

กระทรวงต่างประเทศ แล้วกล่าวว่าจะมีการเคลื่อนไหวในระดับสากล คือ การประชุมสุดยอดอาเซียนเพื่อให้ผู้นำประเทศต่างๆรับรู้ถึงความไม่เหมาะสมในการเข้ามาดำรงตำแหน่งสำคัญของประเทศ และจะมีการเคลื่อนไหวใหญ่ในวันที่ 28 ธันวาคมด้วย (มติชน, 21 ธันวาคม 2551: 15) แต่บทบาทหลักในการขับเคลื่อนการเคลื่อนไหวของขบวนการยังคงอยู่ที่ทีมความจริงวันนี้ ซึ่งต่อมาแกนนำนปช.สายความจริงวันนี้ก็จัดแถลงข่าวชี้แจงรายละเอียดอย่างเป็นทางการ (แนวหน้า, 26 ธันวาคม 2551: 6-7)

ต่อมา นปช. ได้จัดการชุมนุมต่อต้านการเข้าแถลงนโยบายต่อรัฐบาลในวันที่ 28-31 ธันวาคม พ.ศ. 2551 เป็นการชุมนุมภายใต้หัวข้อ “ความจริงวันนี้ ความจริงประเทศไทย ไม่ไว้วางใจอภิสิทธิ์” ข้อเรียกร้องครั้งนี้ คือ ต้องการให้รัฐบาลยุบสภา โดยเริ่มชุมนุมท้องสนามหลวงในวันที่ 28 ธันวาคม ประเด็นการปราศรัยวันนี้ส่วนใหญ่ คือ การพูดถึงเส้นทางการเงินของบริษัท ทีพีไอโพลีน จำกัด ที่มีงบประมาณเรื่องการประชาสัมพันธ์เพื่อขายให้กับบริษัทแห่งหนึ่งทำประชาสัมพันธ์ให้กับพรรคประชาธิปัตย์ อันจะมีผลทำให้ถึงกับยุบพรรคประชาธิปัตย์ได้โดยมีเอกสารหลักฐาน คือ สลิปการจ่ายเงินอย่างละเอียด และยังมี การพูดถึงการหนีทหารของอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะโดยมีเอกสารหลักฐานประกอบการปราศรัยอย่างชัดเจน นำโดยวีระ มุสิกพงศ์ นพดล ปัทมะ ณ์รัฐภูมิ ไสยเกื้อ จักรภพ เพ็ญแข และจตุพร พรหมพันธุ์ เป็นต้น (บ้านเมือง, 29 ธันวาคม 2551: 6) ต่อมาในช่วงค่ำจึงเคลื่อนขบวนไปปิดล้อมรัฐสภาเพื่อขัดขวางการแถลงนโยบายของรัฐบาลที่จะมีขึ้นในวันที่ 29-30 ธันวาคม พ.ศ. 2551 โดยแกนนำมีข้อตกลงกับผู้ชุมนุมในการเคลื่อนขบวนให้ยึดถือข้อปฏิบัติ 3 ประการอย่างเคร่งครัดว่า ผู้ชุมนุมต้องชุมนุมด้วยความสันติ ไม่ทำลายทรัพย์สินทางราชการ และระมัดระวังมือที่สามมายั่วยุให้เกิดความรุนแรง

เมื่อผู้ชุมนุมเคลื่อนมาถึงรัฐสภาเนื่องจากมีผู้ชุมนุมเป็นจำนวนมากเต็มพื้นที่หน้ารัฐสภา²⁶ ทางแกนนำนปช.ได้แถลงอย่างเป็นทางการว่าในวันที่ 29 ธันวาคมนี้จะไม่มีการปิดกั้นการเดินทางเข้ารัฐสภาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและเจ้าหน้าที่แต่ต้องเดินด้วยเท้าเปล่าเข้าไปในสภา ส่งผลให้มีการเลื่อนการแถลงนโยบายออกไปถึงสองครั้ง จนในที่สุด ชัย ชิดชอบ ประธานรัฐสภาประกาศว่าวันนี้ไม่สามารถแถลงนโยบายให้เลื่อนการแถลงนโยบายเป็นวันรุ่งขึ้นแทน ต่อมาช่วงเช้าวันที่ 30 ธันวาคม พ.ศ. 2551 ฝ่ายรัฐบาลได้จัดกำลังเจ้าหน้าที่จำนวนมาก ได้เข้าไปตั้งแถวอยู่ในพื้นที่รัฐสภาบริเวณประตูปราสาทเทวฤทธิ์แล้วใช้กำลังผลักดันให้ผู้ชุมนุมออกจากถนนหน้า

²⁶ จตุพร พรหมพันธุ์กล่าวว่า “การชุมนุมของนปช.ครั้งนี้เป็นการยื่นรอยเหตุการณ์ของพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย จะได้รับรู้ถึงความรู้สึกของนายกรัฐมนตรีที่เคยทำหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎร และมีการชุมนุมกดดันรัฐบาลอยู่บริเวณด้านหน้า” (กรุงเทพธุรกิจ, 30 ธันวาคม 2551: 4)

รัฐสภาเพื่อเปิดทางให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและบุคคลที่เกี่ยวข้องเข้ามาแถลงนโยบายภายในรัฐสภา มีการผลักดันกันอยู่นานแต่ไม่เป็นผลสำเร็จเนื่องจากมีผู้ชุมนุมเป็นจำนวนมาก ต่อมาจึงมีการสั่งให้ย้ายการแถลงนโยบายไปที่กระทรวงต่างประเทศ ฝ่ายนปช.ก็ได้มีมติเคลื่อนขบวนไปขัดขวางการแถลงนโยบายที่กระทรวงต่างประเทศตามไปด้วย (ข่าวสด, 31 ธันวาคม 2551: 14) อย่างไรก็ตามรัฐบาลก็สามารถแถลงนโยบายที่กระทรวงต่างประเทศได้เป็นผลสำเร็จ แต่นปช.ได้พยายามประกาศชัยชนะว่าสามารถทำให้รัฐบาลเสียหายที่ไม่สามารถแถลงนโยบายภายในรัฐสภาได้สำเร็จและประกาศยุติการชุมนุมโดยจะกลับมาเคลื่อนไหวอีกครั้งหลังจากผ่านพ้นเทศกาลสงกรานต์ไปเกาต์ต้อนรับปีใหม่ไปแล้ว²⁷

²⁷ การชุมนุมในครั้งนี้ถือว่ามีความสำคัญต่อขบวนการในด้านเนื้อหาการปราศรัย โดยการปราศรัยของณัฐวุฒิ โดยถือแกนนำนปช.นั้น ได้รับการยกย่องให้เป็นวาทีแห่งปีจากผู้ชุมนุม อันเป็นการระบายออกถึงความคับแค้นต่อปรากฏการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้น ที่แกนนำและฝ่ายผู้ชุมนุมรู้สึกร่วมกันว่าไม่ได้รับการปฏิบัติที่เท่าเทียมและเป็นธรรมจากกลไกรัฐส่วนหนึ่ง สะท้อนจากเนื้อหาการปราศรัยของแกนนำและเสียงในร้องตอบรับจากผู้ชุมนุมที่ตั้งกึกก้องและยาวนานรอบเวทีชุมนุม มีใจความว่า

“เราไม่มีอย่างอื่นนะครับ เราไม่มีโอกาสได้รับความยุติธรรม เราไม่มีโอกาสได้รับการปฏิบัติอย่างดีจากองค์กรของรัฐ เราไม่มีโอกาสได้รับพื้นที่ ที่นำเสนอข่าวอย่างตรงไปตรงมาจากสื่อหลายแขนง เราไม่มีโอกาสได้ประกาศการต่อสู้ของตัวเอง ว่านี่คือการต่อสู้ที่ชัดเจน บริสุทธิ์ใจ ตรงไปตรงมา และที่สำคัญที่สุดที่น้องครับ ให้พี่น้องจดจำและมั่นใจว่า เราไม่มีเส้นครับ

...เราไม่มีเส้นครับ...

เราเกิดบนผืนแผ่นดิน เราโตบนผืนแผ่นดิน เราก้าวเดินบนผืนแผ่นดิน เมื่อเรายืนอยู่บนดิน เราจึงห่างไกลเหลือเกินกับท้องฟ้า... พี่น้องครับ...

เมื่อเรายืนอยู่บนดิน ต้องแหงนคอตั้งบ่า แล้วเราก็รู้ว่า... ฟ้าอยู่ไกล...

เมื่อเราอยู่บนดิน แล้วก้มหน้าลงมา เราจึงรู้ว่า... เรามีค่าเพียงดิน...

แต่ผมแน่ใจว่า...

ด้วยพลังของคนเลือดแดงที่มันจะมากขึ้นทุกวัน ทุกวัน

ขยายตัวเพิ่มขึ้น ทุกนาที่ ทุกนาที

แม้เรายืนอยู่บนผืนดิน แม้เราพูดอยู่บนผืนดิน

แต่จะได้ยินถึงท้องฟ้าแน่นอน!

เสียงไซโยในร้องของเราในยามนี้ จากคนที่มีความเพียงดิน

จากคนที่เกิดและเติบโตบนผืนแผ่นดิน จะได้ยินถึงท้องฟ้าแน่นอน!

ช่วงเวลานี้ได้เกิดปรากฏการณ์ที่น่าสนใจ คือ มีประชาชนและกลุ่มคนที่ไม่พอใจรัฐบาลชุดนี้รวมตัวกันขับไล่บุคคลในรัฐบาล สมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ สมาชิกพรรคที่เป็นแกนนำในการจัดตั้งรัฐบาล และกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยที่สนับสนุนการขึ้นมามีอำนาจของรัฐบาลชุดนี้ปรากฏให้เห็นอยู่ทั่วไป วิธีการแสดงออกเชิงสัญลักษณ์ช่วงนี้ คือ การปาไข่ อาทิ เช่น การปาไข่ขับไล่ ชวน หลีกภัย สมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ขณะที่เดินทางมาช่วยสมาชิกพรรคหาเสียงโดยมีการใช้คลื่นวิทยุชุมชนแจ้งการเคลื่อนไหวของเป้าหมายเป็นระยะๆที่จังหวัดลำปาง (บ้านเมือง, 7 มกราคม 2552: 6) การปาไข่ใส่ บัญญัติ บรรทัดฐานและธานี ศักดิเศรษฐ์ขณะช่วยสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์หาเสียงที่จังหวัดปทุมธานี (ไทยรัฐ, 10 มกราคม 2552: 15) การที่แกนนำ คือ สมยศ พุกกะเวส นำนั้ชุมนุมจำนวนหนึ่งไปประท้วง อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรีที่โรงแรมอินเตอร์คอนติเนนตั้โดยถือป้ายประท้วงว่าไม่มีความชอบธรรมในการจัดประชุมผู้นำอาเซียนและเสนอให้ปลด กษิต ภิรมย์ จากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่างประเทศพร้อมเตรียมไข่จำนวนหนึ่งมาขว้างปา (มติชน, 15 มกราคม 2552: 14) เป็นต้น ทางฝ่ายรัฐบาลจึงใช้มาตรการตอบโต้ปรากฏการณ์ดังกล่าวโดยการแถลงว่าให้เลิกปฏิบัติการทางการเมืองดังกล่าวมิเช่นนั้นจะมีการจับกุม ซึ่งมีผู้ถูกจับกุมด้วยข้อหาปาไข่ (คม ชัด ลึก, 11 มกราคม 2552: 11) ส่งผลตอกย้ำแนวคิดเรื่อง "สองมาตรฐาน" ในขบวนการ กล่าวคือ ทำให้ฝ่ายผู้ชุมนุมมองว่า รัฐบาลดำเนินการจับกุมกลุ่มที่เคลื่อนไหวขับไล่รัฐบาลด้วยการปาไข่อย่างรวดเร็ว

คนเสื้อแดงจะบอกดิฉัน บอกฟ้าว่า... คนอย่างข้าก็มีหัวใจ...

คนเสื้อแดงจะบอกดิฉัน บอกฟ้าว่า... ข้าก็คือคนไทย...

คนเสื้อแดงจะถามดิฉัน ถามฟ้าว่า... ถ้าไม่มีที่ยืนที่สมคุณค่า...

จะถามดิฉัน ถามฟ้าว่า... จะให้ข้าหาที่ยืนเองหรืออย่างไร...

เสียงไซโยไนท์ร้องของคนเสื้อแดง จะได้ยินถึงดิฉัน ถึงฟ้า...

พี่น้องที่เคารพครับ แต่ไม่ว่าเราจะมีหรือไม่มีอะไร

เรามีสิ่งที่สำคัญที่สุดแล้ว ในแนวทางของการต่อสู้

คือจิตวิญญาณของประชาธิปไตย

และผมอยากจะกราบเรียนพี่น้องว่า มีอยู่สิ่งหนึ่งที่ผมคิดว่าผมต้องทำ ตั้งใจแล้วว่าต้องทำตั้งแต่บัดนี้พี่น้องอยู่ที่ด่านมะขามเตี้ย ว่าสิ่งที่ต้องทำ และต้องแสดงออกกับพี่น้องที่รวมตัวกันอยู่ที่นี่หรือว่าไม่ได้ไปที่นี่แต่ส่งใจมากร้อยรัดกันเป็นพลัง ก็คือว่า พี่น้องครับ สำหรับความยิ่งใหญ่ของพี่น้อง ทำได้อย่างน้อยอย่างเดียวนะครับ (กัมกรบ) ผมทำได้อย่างเดียวจริงๆ

ยิ่งใหญ่เหนือกำลัง ยิ่งใหญ่เหนือกำลัง คือ...พลังแห่งมวลมหาประชาชน.."

จังหวัดเชียงราย จังหวัดลำปางและกรุงเทพมหานคร จำนวนกว่า 30 คน ร่วมแลกเปลี่ยนที่และความเคลื่อนไหวของกลุ่มนปช.ต่อสถานการณ์การเมืองปัจจุบัน มีการแจกจ่ายใบสมัคร “สถาบันสื่อแดง” โดยให้มีการสอบถามรายละเอียดความสามารถพิเศษเพื่อช่วยกิจกรรมตามความสมัครใจ อาทิเช่น นักกฎหมาย เพื่อติดตามยื่นฟ้อง ช่วยเหลือเรื่องคดีความ อาชีพอิสระ อย่างแท็กซี่มอเตอร์ไซด์ สามล้อ เพื่อเป็นฝ่ายจรรยา ทหาร ตำรวจ ดูแลความปลอดภัย และยุทธวิธี เป็นต้น รวมถึงสอบถาม ความสามารถในการจัดตั้งกลุ่มในหมู่บ้าน โดยต้องใช้สำเนาบัตรประชาชนประกอบใบสมัครด้วย วิญญูแลง พัฒนภูมิไทย แกนนำ นปช. กรุงเทพมหานคร กล่าวว่า จากการหารือของแกนนำ นปช.ทั่วประเทศมีมติรณรงค์เรียกร้องใน 3 ประเด็น คือ

1. ทันทีที่มีการเปิดประชุมสภาสมัยสามัญนิติบัญญัติ วันที่ 21 มกราคม พ.ศ. 2552 ตัวแทน นปช. จะเดินทางไปยื่นหนังสือต่อ ชัย ชิดชอบ ประธานรัฐสภาให้นำร่างแก้ไขรัฐธรรมนูญฉบับปีพุทธศักราช 2550 ฉบับที่เสนอโดย คปพร. ที่ค้างการพิจารณาในสภา เข้าสู่ที่ประชุมสภา เพื่อพิจารณาแก้ไขรัฐธรรมนูญฉบับปีพุทธศักราช 2550 โดยเร็วที่สุด เพราะเป็นต้นเหตุของปัญหาทั้งหมด

2. เรียกร้องให้รัฐบาลนายกรัฐมนตรี อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เร่งดำเนินคดีกับกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย หากยังเพิกเฉย ก็อาจจะเกิดการชุมนุมใหญ่และเดินทางไปยังทำเนียบรัฐบาลขึ้น

3. เรียกร้องให้ กษิต ภิรมย์ ลาออกจากตำแหน่ง รมว.ต่างประเทศ หรือไม่นายกรัฐมนตรีหรืออภิสิทธิ์จะต้องปลดกษิต ก่อนที่จะมีการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียน เพราะนปช.ไม่ยอมรับอาชญากรก่อการร้ายสากล ยึดสนามบิน เป็นตัวแทนของประเทศ

สำหรับยุทธวิธี จะแบ่งเป็น 2 ระยะ คือ ภารกิจเฉพาะหน้า จะเป็นการชุมนุมยืดเยื้อ กระจายในทุกพื้นที่ทั่วประเทศ รวมถึงการเคลื่อนไหวชุมนุมขนาดใหญ่ ส่วนระยะยาว คือการจัดตั้งให้ความรู้ ยกระดับความคิดต่อต้านเผด็จการ และปกป้องประชาธิปไตย (แนวหน้า, 13 มกราคม 2552: 7) แต่ก็ยังไม่มีรูปธรรมในทางปฏิบัติมากนักในช่วงเวลานี้

ข้อเรียกร้องดังกล่าวส่งผลให้แกนนำรัฐบาล คือ สุเทพ เทือกสุบรรณ ได้ออกมาแถลงตอบได้ว่าข้อเสนอให้ปลด กษิต ภิรมย์ในข้อหาผู้ก่อการร้ายยังมีน้ำหนักไม่เพียงพอ (ประชาไท, 14 มกราคม 2552: ออนไลน์) และข้อเรียกร้องของนปช.ในครั้งนี้นำให้แกนนำกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย คือ สุริยใส กตะศิลา ออกมาโจมตีว่าปรับเปลี่ยนไปเรื่อยๆไม่แน่นอนจากที่เรียกร้องให้รัฐบาลยุบสภา เมื่อผู้คนไม่ยอมรับก็เปลี่ยนเป็นหยิบเรื่องการเคลื่อนไหวของกลุ่ม

พันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยมาทำลายเสถียรภาพของรัฐบาล ส่วนข้อเรียกร้องกรณี กษิต ภิรมย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่างประเทศนั้น เนื่องจากมีหน้าที่การงานที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของพ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร อดีตนายกรัฐมนตรี จึงทำให้ นปช.สร้างข้อเรียกร้องนี้ขึ้น (ประชาไท, 14 มกราคม 2552: ออนไลน์) เป็นความพยายามในการอธิบายการต่อสู้ของขบวนการว่าเป็นไปเพื่อการต่อสู้ปกป้องพ.ต.ท.ดร.ทักษิณแต่เพียงผู้เดียว

ด้านการชุมนุม ต่อมาก่อนการชุมนุมของ นปช. มีการเคลื่อนไหวไปยื่นหนังสือต่อเอกอัครราชทูตประเทศต่างๆ เพื่อเรียกร้องให้ผู้นำแต่ละประเทศทบทวนการเดินทางมาเข้าร่วมประชุมสุดยอดอาเซียนในประเทศไทยที่จะมีขึ้นในวันที่ 27 กุมภาพันธ์ - 1 มีนาคม พ.ศ.2552 โดยระบุว่า รัฐบาลไทยภายใต้การนำของ อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ไม่มีความชอบธรรม เพราะเป็นรัฐบาลที่เข้าสู่อำนาจโดยการจัดการของพลังภายนอกที่ไม่ได้มาจากประชาธิปไตยอย่างแท้จริง ซึ่งพลังดังกล่าวเป็นเจตตอเจตนารมณ์อันแท้จริงของประชาชนและสิทธิของประชาชน นอกจากนี้ยังแต่งตั้ง กษิต ภิรมย์ ซึ่งเป็นบุคคลที่มีพฤติกรรมเป็นผู้ก่อการร้ายจากการเข้าร่วมการชุมนุมกับกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยในการบุกยึดสนามบินสุวรรณภูมิและสนามบินดอนเมือง เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ (มติชน, 23 มกราคม 2552: 15) นอกจากนี้ จรัล ดิษฐาอภิชัย ได้ไปยื่นหนังสือต่อนายกรัฐมนตรี ผ่านสุธรรม ลิ้มสุวรรณเกษม รองเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ด้วยข้อเรียกร้อง 3 ข้อ คือ 1.ให้เร่งรัดการดำเนินคดีต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย 2.ให้ปลด กษิต ภิรมย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ และ 3.ให้รัฐบาลแก้ไขรัฐธรรมนูญฉบับปีพุทธศักราช 2550 โดยนำร่างของคณะกรรมการประชาชนเพื่อแก้ไขรัฐธรรมนูญ (คปพร.) ซึ่งอยู่ในวาระการประชุมแล้ว ให้รับนำมาพิจารณาอีกครั้ง

เมื่อถึงกำหนดการชุมนุมในวันที่ 31 มกราคม พ.ศ. 2552 การชุมนุมครั้งนี้ใช้ชื่อว่า "แดงทั้งแผ่นดิน" เริ่มปักหลักชุมนุมที่ท้องสนามหลวงแล้วเคลื่อนขบวนไปยังทำเนียบรัฐบาล การชุมนุมครั้งนี้เป็นการชุมนุมตอกย้ำข้อเรียกร้อง 3 ข้อที่ได้มีการยื่นเป็นหนังสือต่อรัฐบาลก่อนหน้านี้แล้ว หลังจากเคลื่อนขบวนไปยังทำเนียบรัฐบาลและอ่านแถลงการณ์แล้วก็สลายการชุมนุม แต่อย่างไรก็ตาม นปช.กล่าวว่า จะรอคำตอบจากรัฐบาลโดยจะมาชุมนุมกันใหม่ในเวลาอันใกล้ (คม ชัด ลึก, 1 กุมภาพันธ์ 2552: 13)

ระหว่างที่รอคำตอบจากรัฐบาล ทีมงานความจริงวันนี้ก็ยังคงเป็นตัวหลักในการดำเนินกิจกรรมต่อไปโดยในวันที่ 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2552 ชื่องานว่า "วันแห่งความรักประชาธิปไตย" (โพสต์ทูเดย์, 14 กุมภาพันธ์ 2552: A5) สถานที่จัดงานที่วัดไผ่เขียวเป็นงานจัดโต๊ะ

เงินที่จัดขึ้นเพื่อระดมทุนนำรายได้จากการจัดงานไปใช้ในการเคลื่อนไหว ซึ่งการจัดงานระดมทุนในรูปแบบโต๊ะจีนในครั้งนี้มีความสำคัญคือ เป็นปรากฏการณ์เริ่มต้นอย่างเป็นทางการ ส่งผลให้หลังจากนี้การเคลื่อนไหวระดมทุนในรูปแบบการจัดงานเลี้ยงโต๊ะจีนได้แพร่กระจายในขบวนการอย่างกว้างขวาง (ธิดา ถาวรเศรษฐ, สัมภาษณ์, 19 กุมภาพันธ์ 2553) โดยผู้เข้าร่วมขบวนการที่สังกัดกลุ่มย่อยตามต่างจังหวัดได้จัดงานในลักษณะนี้ขึ้นเองและเชิญแกนนำหลักจากส่วนกลางไปปราศรัยซึ่งแกนนำที่กลุ่มย่อยต่างๆ เรียกร้องมากเป็นพิเศษ คือ สยามเกลอ ประกอบด้วย วีระ มุสิกพงศ์ จตุพร พรหมพันธุ์ และณัฐวุฒิ ใสยเกื้อนั่นเอง

เมื่อรัฐบาลมีท่าทีที่เฝ้ายามต่อข้อเรียกร้องของขบวนการ ต่อมาวันที่ 24 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2552 นปช. จึงได้จัดการชุมนุมขึ้น เป็นการปักหลักชุมนุมค้างคืนจากวันที่ 24 ถึงเช้าวันที่ 27 กุมภาพันธ์ เพื่อทวงถามข้อเรียกร้องที่ได้เสนอรัฐบาลไปซึ่งแกนนำมองว่ารัฐบาลสามารถปฏิบัติตามได้ไม่ยาก แต่ที่ผ่านมารัฐบาลกลับมีท่าทีที่เฝ้ายาม โดยการชุมนุมครั้งนี้ภายใต้ชื่อหัวข้อ"แดงทั้งแผ่นดิน"เช่นเดิม เริ่มรวมตัวกันที่ท้องสนามหลวงในช่วงเช้า ประกอบพิธีบวงสรวงตามศาสนาพราหมณ์เพื่อเรียกขวัญและกำลังใจผู้ชุมนุมแล้วก็เคลื่อนขบวนไปยังทำเนียบรัฐบาล เมื่อเข้าสู่วันที่ 2 ของการชุมนุมหน้าทำเนียบรัฐบาลคือวันที่ 25 กุมภาพันธ์ มีการกระจายกำลังส่วนหนึ่งเคลื่อนไหวไปกดดันตามข้อเรียกร้องที่กระทรวงการต่างประเทศให้ปลดกษัตริย์ ภิรมย์ออกจากตำแหน่งรัฐมนตรีกระทรวงการต่างประเทศและมีกิจกรรมการเผาหุ่นกษัตริย์ด้วย (ไทยรัฐ, 26 กุมภาพันธ์ 2552: 11,19) เมื่อเสร็จสิ้นภารกิจแล้วจึงเดินทางกลับไปรวมตัวกันที่เวทีหน้าทำเนียบรัฐบาลตามเดิม ส่วนการเดินทางมาทำงานของนายกรัฐมนตรีในทำเนียบรัฐบาลที่ต้องผ่านกลุ่มผู้ชุมนุมเข้าไปด้านในก็เป็นไปตามปกติ ซึ่งทางแกนนำได้ประกาศห้ามผู้ชุมนุมมิให้ใช้ความรุนแรงตามที่ได้ออกแถลงการณ์ฉบับที่ 1 ว่าจะชุมนุมโดยปราศจากอาวุธ จะไม่มีการบุกยึดทำเนียบรัฐบาล สถานที่ราชการและไม่มีการทำลายทรัพย์สินของทางราชการและเอกชน (ข่าวสด, 26 กุมภาพันธ์ 2552: 14-15)

ต่อมาในวันที่ 26 กุมภาพันธ์ ช่วงค่ำ วีระ มุสิกพงศ์ ได้ประกาศแถลงการณ์ ฉบับที่ 2 ระบุว่า แกนนำได้ยกระดับการชุมนุมเป็นการขับไล่เผด็จการซ่อนรูปเพราะรัฐบาลภายใต้การนำของอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะเกิดขึ้นโดยการแทรกแซงจากทหาร ตุลาการ ซึ่งเป็นวิถีทางที่ไม่เป็นประชาธิปไตย รัฐบาลชุดนี้จึงขาดความชอบธรรมในการบริหารประเทศ และสองเดือนที่ผ่านมา รัฐบาลได้บริหารประเทศอย่างไร้ประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการแก้ไขปัญหาด้านเศรษฐกิจและยังปฏิเสธข้อเรียกร้องของนปช. ซึ่งนปช. ได้จัดการชุมนุมครั้งนี้เพื่อทวงถามข้อเรียกร้องโดยใช้สิทธิในการชุมนุมตามรัฐธรรมนูญ ดังนั้นนปช. จึงมีความชอบธรรมที่จะต่อสู้ขับไล่รัฐบาลอย่างถึงที่สุด ขอ

เรียกร้องให้ประชาชนไม่ว่าจะใส่เสื้อสีอะไรออกมาร่วมกันขับไล่รัฐบาลเผด็จการ²⁹ (ไทยโพสต์, 27 กุมภาพันธ์ 2552: 10)

หลังจากนั้นได้ประกาศยุติการชุมนุมในวันที่ 27 กุมภาพันธ์เนื่องจากช่วงเช้ามี ขบวนเสด็จพระราชดำเนินของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชในการพระราชทานปริญญาบัตร ทาง นปช.กล่าวว่าไม่ต้องการลอกเลียนแบบกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยที่ปิดเส้นทาง ขบวนเสด็จพระราชดำเนิน อีกทั้งประเทศไทยเป็นเจ้าภาพจัดงานประชุมอาเซียนในวันที่ 27 กุมภาพันธ์ - 1 มีนาคม พ.ศ. 2552 จึงไม่ต้องการให้สังคมมองขบวนการในแง่ลบว่าสร้างความเสียหายให้แก่ประเทศ ซึ่งอาจทำให้เสียแนวร่วมในระยะยาวได้ รวมทั้งปกป้องขบวนการจากข้อกล่าวหาว่าไม่จงรักภักดีที่ฝ่ายตรงข้ามกล่าวหาขบวนการตลอดระยะเวลาตั้งแต่เริ่มต้นเคลื่อนไหวด้วย

ต่อมาช่วงเวลาก่อนถึงการชุมนุมใหญ่ ตามจังหวัดต่างๆก็มีกิจกรรมการเคลื่อนไหวขับไล่บุคคลที่สนับสนุนรัฐบาลจากในพื้นที่ต่างๆที่เป็นอิสระอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ การรวมตัวกันของกลุ่มต่างๆในจังหวัดใกล้เคียงชุมนุมขับไล่นายกรัฐมนตรีในพื้นที่จังหวัดลพบุรี (แนวหน้า, 7 มีนาคม 2552: 6-7) การชุมนุมขับไล่อิสระ สมชัยและนวลพรรณ ลำชาที่จังหวัดศรีสะเกษ (กรุงเทพธุรกิจ, 15 มีนาคม 2552: 14) การชุมนุมขับไล่สุเทพ เพื่อกสอรรถที่จังหวัดปทุมธานี (ข่าวสด, 16 มีนาคม 2552: 10-11) เป็นต้น ส่วนกิจกรรมที่จัดโดยส่วนกลาง คือ นปช. นั้น มีการดำเนินกิจกรรมตามที่ได้แถลงยกระดับการเคลื่อนไหวให้เข้มข้นขึ้น มีทั้งการเคลื่อนไหวไปตามสถานการณ์เฉพาะหน้า คือ มีการจับกุมผู้ชุมนุมที่ทำร้ายเจ้าหน้าที่ทหารที่ทำเนียบรัฐบาลในเหตุการณ์วันที่ 24 กุมภาพันธ์ส่งเจ้าหน้าที่ เพื่อกระตุ้นให้เจ้าหน้าที่เกี่ยวข้องกับคดีความของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยเร่งดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายเช่นกัน (ประชาไท, 7 มีนาคม 2552: ออนไลน์) เป็นแนวทางการเคลื่อนไหวกดดันทำลายความชอบธรรมในการบริหารงานของรัฐบาลแนวทางหนึ่ง และทำให้ประเด็นการเลือกปฏิบัติของเจ้าหน้าที่รัฐต่อกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยกับกลุ่มนปช. ชัดขึ้น ด้านการเคลื่อนไหวตามเป้าหมายที่

²⁹ มีการประกาศมาตรการและยุทธวิธีการต่อสู้ต่อไปด้วยว่า การต่อสู้ต่อไปนี้จะใช้ยุทธศาสตร์ยุทธวิธีทั้งในและนอกสภา ทั้งในและต่างประเทศ ทั้งในเมืองและชนบทจนกว่าจะได้รับชัยชนะ โดยมาตรการในการเคลื่อนไหวหลังจากนี้มี 2 ข้อ คือ

"มาตรการข้อที่ 1. ขอสงวนสิทธิ์ในการแสดงออกอย่างเปิดเผยเพื่อขับไล่บุคคลในรัฐบาลชุดนี้ในทุกกรณี ทุกพื้นที่โดยสงบ ปราศจากอาวุธ ตามวิถีทางประชาธิปไตย เจตนาไม่รุนแรง ไม่มีการประณาม มีแต่การขับไล่เท่านั้น มาตรการข้อที่ 2. นับจากนี้ไป คนเสื้อแดงจะทำงานจัดตั้งขยายเครือข่าย ขยายแนวร่วมของคนเสื้อแดง โดยใช้เวลานานหนึ่งเดือนหลังจากนี้ กลับไปภูมิลำเนา ไปขยายเครือข่าย จัดเวทีใหญ่ระดมกำลังเข้ากรุงเทพมหานคร ขับไล่รัฐบาล ไม่เลิกถ้าไม่ชนะไม่กลับ " (ประชาไท, 26 กุมภาพันธ์ 2552: ออนไลน์)

ประกาศไว้ คือ หลังจากนั้นได้มีการจัดกิจกรรมสัญจรไปตามจังหวัดต่างๆ เพื่อปลุกกระดมและมีการให้การศึกษาแก่ผู้ชุมนุม โดยใช้ชื่อกิจกรรมว่า "แดงทั้งแผ่นดินสัญจร"³⁰

การจัดเวทีปราศรัยตามจังหวัดต่างๆ มีดังนี้ ครั้งที่ 1 จัดขึ้นที่จังหวัดขอนแก่น ครั้งที่ 2 จัดขึ้นที่จังหวัดอยุธยา ครั้งที่ 3 จัดขึ้นที่จังหวัดจันทบุรี ครั้งที่ 4 จัดขึ้นที่จังหวัดเชียงราย ครั้งนี้เป็นการจัดโต๊ะจีนจำนวน 200 โต๊ะระดมทุนให้กับจังหวัดเชียงรายเพื่อใช้ในการเคลื่อนไหวและมีการเปิดตัวการจัดตั้งวิญญูชนุมขึ้นใหม่เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนรับรู้ในวงกว้างขึ้นอีกด้วย (ประชาไท, 21 มีนาคม 2552: ออนไลน์) ครั้งที่ 5 จัดขึ้นที่จังหวัดเชียงใหม่ ครั้งนี้ถือเป็นการจัดเวทีแดงทั้งแผ่นดินสัญจรครั้งสุดท้ายก่อนที่จะมีการชุมนุมใหญ่ ซึ่งความน่าสนใจอยู่ที่การต่อสายเข้ามาพูดคุยกับผู้ชุมนุมของพ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตรโดยกล่าวถึงผู้อยู่เบื้องหลังรัฐประหาร³¹ ซึ่งพ.ต.ท.ดร.ทักษิณจะขอพูดถึงต้นตอของปัญหาทางการเมืองที่เกิดขึ้นและแนวทางการแก้ไขอีกครั้งในการชุมนุมใหญ่ที่จะมาถึง (ประชาไท, 25 มีนาคม 2552: ออนไลน์) โดยทุกครั้งที่จัดรายการแดงทั้งแผ่นดินสัญจรจะมีการต่อสายโทรศัพท์ไปถึงอดีตนายกรัฐมนตรี พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตรเพื่อให้พูดคุยกับผู้เข้าร่วมชุมนุมด้วยทุกครั้ง ส่วนของแนวร่วมตามจังหวัดต่างๆ ก็มีปรากฏการณ์จัดโต๊ะจีนระดมทุนเพื่อนำเงินมาใช้ในการเคลื่อนไหวใหญ่ที่จะมาถึง มีการจัดการปราศรัยย่อยโดยประสานกับแกนนำปช.ให้ไปร่วมเวทีปราศรัยย่อยเป็นรายบุคคลตามแต่ความสะดวกในเรื่องเวลาและสถานที่รวมทั้งความสามารถในการประสานงานของกลุ่มย่อยต่างๆ ที่มีสายสัมพันธ์แน่นแฟ้นกับแกนนำปช.และผู้ใกล้ชิดมากน้อยเพียงใดด้วย

³⁰ เป้าหมายในการจัดเวทีสัญจรไปตามจังหวัดต่าง ๆ เหนง ไชริการให้เหตุผลว่า

"การจัดสัญจรก็เพื่อเป็นการรณรงค์ แสวงหาแนวร่วมเพื่อจะระดมคนเสื้อแดงไปร่วมชุมนุมใหญ่ที่กรุงเทพฯ เพื่อขับไล่รัฐบาล และทุกวันนี้ถือว่าคนเสื้อแดงเกิดขึ้นใหม่ มีสมาชิกเพิ่มขึ้นในทุก ๆ จังหวัด คนเสื้อแดงขยายจำนวนเพิ่มขึ้นตลอดเวลา ทั้งนี้เพราะประชาชนทั้งประเทศอดคิดถึงภาวะการณ์ของประเทศไทย ที่รัฐบาลไม่ได้มาจากการบวนการทางประชาธิปไตย แต่มาจากทหารและกลุ่มคนที่กดดันประท้วงจนได้มาซึ่งอำนาจทางการเมือง ซึ่งเรื่องนี้กลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยออกมาบอกชัดเจนแล้วว่านายกอภิสิทธิ์ มาจากการสนับสนุนของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยและทหาร" (ประชาไท, 14 มีนาคม 2552: ออนไลน์)

³¹ พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ กล่าวว่า

"จากการที่พล.อ.พัลลภ ปิ่นมณี อดีตรองผอ.กอ.รมน. ไปพบตนที่จีนเมื่อเร็ว ๆ นี้ ได้เล่าให้ฟังว่า ต้นปี 2549 ถูกเรียกไปพบผู้ใหญ่นคนหนึ่งชื่อ ยอ"ส.ที่บ้านหลังหนึ่งในซอยถนนสุขุมวิท ได้รับแจ้งว่ามีผู้ใหญ่อีก 2 คนกล่าวหาตนไม่จงรักภักดีต่อสถาบัน ซึ่ง พล.อ.พัลลภรีบทราบมาแต่ยังไม่ได้อะไร "

"ต่อมาก็ได้มีการลงมือเอาชีวิตผม 2 ครั้งจนในที่สุดมาถึงกรณีการบอมบ์ที่พล.อ.พัลลภยืนยันไม่เกี่ยวข้องแต่รับว่ามีการใช้คนของกอ.รมน. ซึ่งหากจำได้ จำยังที่ถูกรับได้ให้การว่าหากการบอมบ์ไปสำเร็จ จะมีการปฏิบัติและคนที่จะเป็นนายกาเป็น ผู้ใหญ่ชื่อ "ส."

3.9 เหตุการณ์เมษายนเดือด

การเคลื่อนไหวของขบวนการภายใต้การนำของแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการ (นปช.) เข้าสู่ช่วงการชุมนุมใหญ่วันที่ 26 มีนาคม พ.ศ. 2552 โดยมีการรวมตัวกันที่ท้องสนามหลวง แล้วเคลื่อนพลไปยังทำเนียบรัฐบาลในช่วงบ่าย และเตรียมการเพื่อประกาศระดมพลใหญ่ในวันที่ 8 เมษายน พ.ศ. 2552 โดยการชุมนุมครั้งนี้มีความคาดหวังให้มีผู้ร่วมชุมนุมจำนวน 300,000 คน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการชุมนุม คือ ขับไล่รัฐบาลและล้มล้างระบอบอำมาตยาธิปไตย ซึ่งนปช.มองว่ามี พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ ประธานองคมนตรีเป็นหัวหน้า โดยแกนนำบางส่วนเชื่อว่าจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองตามเป้าหมายของขบวนการที่วางไว้ได้เป็นผลสำเร็จ จากการประกาศว่าจะทำการปักหลักชุมนุมยืดเยื้อจนกว่าจะบรรลุเป้าหมาย มิเช่นนั้นจะไม่เลิกชุมนุม

โดยหลังจากวันที่ 26 มีนาคม พ.ศ. 2552 ที่นปช.มีการเคลื่อนไหวจากท้องสนามหลวงมาปักหลักชุมนุมหน้าทำเนียบรัฐบาลเพื่อรอคอยวันชุมนุมใหญ่ในวันที่ 8 เมษายน พ.ศ. 2552 ซึ่งแกนนำและผู้เข้าร่วมชุมนุมคาดหวังว่าจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองได้ ระหว่างนั้นจึงได้มีการจัดเตรียมความพร้อมภายในขบวนการ³² ระหว่างนั้นก็ตั้งปักหลักชุมนุมโดย

³² ณัฐวุฒิ ใสยเกื้ออธิบายไว้ว่า

"วันที่ 26 มีนาคม มันเป็นวันที่เราต้องยึดพื้นที่ให้ได้ วันนั้นผมก็มีการเตรียมการ ผมก็มีการข่าวของผม ผมมีการระหน้าที่ในการพาพี่น้องเสื้อแดงไปถึงที่หมายให้ได้ ผมก็จะทำงานการข่าวตลอดเวลา คืบก่อนที่จะมีการเคลื่อนขบวนของคนเสื้อแดง ผมจะนอนดึกทุกรอบ เพื่อเช็คข้อมูลให้เสร็จ ผมมีคนที่โทรบอกผมว่า รัฐบาลวางสิ่งกีดขวางอะไรไว้บ้าง ผมจะมีคนวิ่งไปดูรอบพื้นที่ว่ามีอะไรบ้าง เพราะฉะนั้นคืนเหล่านั้นบางทีตี2ตี3ผมยังคุยโทรศัพท์อยู่ แล้วจะสังเกตว่าทุกรอบที่มีการเคลื่อน ผมอาจไปสายบ้าง เพราะผมนอนตื่นสายหน่อย ผมต้องเตรียมการคืนวันที่ 25 มีนาคม ผมก็ได้ข่าวว่ารัฐบาลมีตู้คอนเทนเนอร์มาขวาง ผมก็ต้องเตรียมรถยกไป ก็เตรียมไว้ทุกอย่าง คือยังไม่รับประกันว่าพาไปถึงแน่ แล้วพอไปถึงปั๊บ วันที่ 26 เป็นเรื่องของกรยึดครองพื้นที่ 27 28 29 เป็นเรื่องของกรเซตระบบ คือต้องเข้าใจว่าการชุมนุมยืดเยื้อนี้มันต้องมีการเซตระบบสาธารณูปโภค หรือระบบการบริการ การจัดการดูแลพอสมควร ห้องน้ำห้องทำ น้ำดื่ม หน่วยแพทย์ จะยังไป ด้วยความจำกัดของพื้นที่เราต้องสร้างเมืองใหม่เมืองหนึ่ง หากเราเข้าไปในทำเนียบฯ เราจะสะดวกกว่า เรามีโรงเรือน มีอาคาร มีระบบน้ำไฟ ผมใช้เวลา 3 วันสร้างเมืองหนึ่ง ผมเป็นคนรับผิดชอบทั้งหมด เราวางแผนมาก่อนแล้ว แต่บางทีไปอยู่ในสถานที่จริงแล้วมันมีปัญหา ต้องปรับเปลี่ยน แก้ปัญหา ต้องเติมมัน เติมน้ำ ห้องน้ำไม่พอ อาหารไม่พออะไรต่างๆผมก็เป็นคนรับผิดชอบ ดังนั้น2-3วันแรกแรกนี้เราจะไม่มีการขยับตัวไปไหน เพราะต้องการให้มันนิ่งก่อน ให้เห็นชัดเลยว่าเราจะอยู่ที่วันที่เดือน เราทำได้" (ณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ, ชกข้ามรุ่น, 2552: 29-30)

"วันที่ 29 เราเริ่มมั่นใจว่าเข้าที่ พอวันที่ 30 มีข่าวว่าคุณสุเทพ เทือกสุบรรณ จะสั่งให้สลายการชุมนุม ก็มีสถานการณ์ มีการระดมผู้คนไปล้อมศาลากลางจังหวัดมากมาย พวกเราที่อยู่น้ำทำเนียบฯก็ไม่มีสิทธิ์ที่จะประมาทเพราะถ้าถูกสลาย ก็เท่ากับว่าเราต้องถอยหลังกลับไปบนหนังกินใหม่ ฉะนั้นก็มีการเตรียมการ วันที่30เราก็ตั้งเป้าไว้ได้ วันที่31เราก็ต้องเฝ้า เผื่อว่าเขาจะประชุม คณะรัฐมนตรีกัน การประชุมครม.ก็ไม่เกิด วันที่1เมษายนถึงมานั่งดูกันว่าเราอย่างไร เราจะต้องมีวันแสดงพลังใหญ่ ให้เป็นวันที่พี่น้องไหลกันมาจำนวนมาก แล้วก็ใช้จำนวนที่มากนี้ แสดงกับสังคม ว่านี่คือจำนวนผู้คนที่ไม่เอาแบบนี้ ให้เห็นพลัง และใช้จำนวนคนนี้ สร้างความกดดันในบางเรื่อง ก็ตกลงใช้วันที่ 8 เมษายน" (ณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ, ชกข้ามรุ่น, 2552: 29-30)

มีกิจกรรม คือ การฟังปราศรัยมีการโฟนอินของอดีตนายกรัฐมนตรี พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร เข้ามาพูดคุยกับผู้เข้าร่วมชุมนุม โดยประเด็นที่น่าสนใจอยู่ที่วันที่ 27 มีนาคมที่เป็นการโฟนอินเฉยๆ ผู้มีบาร์มีนอกรัฐธรรมนูญที่เขาอ้างถึงมาตลอด แต่ครั้งนี้มีลักษณะที่เป็นทางการครั้งแรก คือ พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ และมีบุคคลผู้ใกล้ชิด พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ อาทิเช่น พล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์ ได้ไปร่วมประชุมที่บ้านปรี๊ มาลากุล เพื่อหาทางทำให้ พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร หายไป (มติชน, 27 มีนาคม 2552: 14) ส่งผลเป็นประเด็นที่สาธารณชนให้ความสนใจ ทำให้บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการพาดพิงดังกล่าวออกมาชี้แจงเป็นจำนวนมาก (ไทยรัฐ, 29 มีนาคม 2552: 11,15)

เมื่อการบริหารจัดการภายในที่ชุมนุมเริ่มลงตัว ทางแกนนำก็ประกาศให้มีการแบ่งกำลังคนเคลื่อนพลไปกดดันตามที่ต่าง ๆ ตามที่แกนนำเรียกว่า "ยุทธศาสตร์ดาวกระจาย" ได้แก่ การเคลื่อนไหวไปกดดันที่กระทรวงการคลัง เพื่อคัดค้านที่รัฐบาลจะกู้เงินจำนวนมากจากประเทศ เนื่องจากมองว่าจะส่งผลให้คนไทยทั่วประเทศต้องแบกรับภาระหนี้สิน การเคลื่อนไหวไปกดดันที่คิงพาวเวอร์เพื่อประท้วงและต่อต้านคิงพาวเวอร์ (ประชาไท, 4 เมษายน 2552: ออนไลน์) ที่นปช. อ้างว่าร่วมกับ เนวิน ชิดชอบ อดีตกรรมการบริหารพรรคไทยรักไทย ให้เงินสนับสนุนรัฐบาลของพรรคประชาธิปัตย์ เป็นต้น ส่วนด้านแนวร่วมของขบวนการ จากการชุมนุมที่มีผู้เข้าร่วมจำนวนมากส่งผลให้องค์กรต่างๆ อาทิเช่น เครือข่ายนักเขียน-ศิลปินเพื่อประชาธิปไตย (มติชน, 5 เมษายน 2552: ออนไลน์) เครือข่ายหนี้สินชาวนาแห่งประเทศไทย (ประชาไท, 8 เมษายน 2552: ออนไลน์) ประกาศเข้าร่วมการเคลื่อนไหวอย่างเป็นทางการด้วย

เข้าสู่วันที่ 8 เมษายน พุทธศักราช 2553 มีผู้เดินทางเข้าร่วมชุมนุมจำนวนมาก³³ แกนนำได้ประกาศยุทธศาสตร์ในการเคลื่อนไหวครั้งนี้อย่างเป็นทางการว่า เพื่อล้มล้างระบอบอำมาตยาธิปไตย³⁴ และขับไล่รัฐบาลให้พ้นจากอำนาจ โดยแถลงเป็นข้อเรียกร้องใน

³³ จรัล ดิษฐาอภิชัยกล่าวถึงจำนวนและลักษณะของผู้เข้าร่วมชุมนุมครั้งนี้ หลังจากยุติการชุมนุมไปแล้วว่า

"คนที่มาส่วนใหญ่มาเพราะเขาอยากมา เพราะตั้งใจมาร่วมต่อสู้เพื่อประชาธิปไตย วันที่ 8 เม.ย. มีคนจากต่างจังหวัดมาประมาณ 80,000 คน อุตรดิตถ์มากที่สุดคือ 50 กว่าคนรด ปทุมธานีรองลงมา 63 คนรด แต่รดเล็ก และยังมีจังหวัดอื่นๆ อีก ที่เหลือคือคนกทม. แบ่ง 3 ส่วน ส่วนแรกคือคนอีสานที่ทำงานเป็นลูกจ้างในกทม. 2. คนเสื้อแดงในกทม.จริงๆ 3.คนชั้นกลาง พวกนักธุรกิจ" (ประชาไท, 26 เมษายน 2552: ออนไลน์)

³⁴ ในช่วงเวลานี้ความหมายของ"ระบอบอำมาตยาธิปไตย"ก็ยังไม่มีการพยายามให้นิยามหรือทำความเข้าใจ ความหมายร่วมกันที่ชัดเจนอย่างเป็นระบบ โดยมีความเข้าใจภายในหมู่แกนนำเป็นจุดร่วมกันเพียงว่ามีกลไกรัฐจำนวนหนึ่งที่ขัดขวางหรือสกัดกั้นรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้ง ตามระบอบประชาธิปไตยผ่านกระบวนการทางการเมืองช่วงที่กลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยเคลื่อนไหวนั้น ซึ่งสะท้อนจากยุทธศาสตร์-ยุทธวิธีในการเคลื่อนไหวในเดือนเมษายน พ.ศ. 2552 ครั้งนี้ที่ไม่มีความสอดคล้องกันและขาดการทำความเข้าใจปรากฏการณ์อย่างลึกซึ้งรอบด้าน และเหตุการณ์ที่ตอกย้ำความไม่ชัดเจนในความหมายของ"ระบอบอำมาตยาธิปไตย"ในฐานะยุทธศาสตร์ที่แกนนำกล่าวอ้างนี้ซึ่งยังไม่มีมีความชัดเจนและเข้าใจ

การเคลื่อนไหวครั้งนี้ตามแถลงการณ์ฉบับที่ 1 ในตอนเย็นวันที่ 8 เมษายน พ.ศ. 2552 จำนวน 3 ข้อ คือ 1. พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ พล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์ และ ชาญชัย ลิขิตจิตถะ ต้องพิจารณาตัวเองด้วยการลาออกจากตำแหน่งองคมนตรีเพื่อความบริสุทธิ์ ผ่องแผ้ว ของสถาบันองคมนตรี 2. อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ต้องลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ทั้งสองข้อนี้ต้องเกิดขึ้นในทันทีโดยไม่มีเงื่อนไข 3. การบริหารราชการแผ่นดิน ดำเนินไปตามครรลองของระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข การปรับปรุงใดๆ ให้ดีขึ้นตามหลักสากล ต้องมีการปรึกษาหารือกันระหว่างนักประชาธิปไตยผู้มีประวัติและพฤติกรรมเชิดชูระบอบประชาธิปไตยเป็นที่ประจักษ์ โดยให้เวลาหนึ่งวันในการให้บุคคลที่เกี่ยวข้องจะต้องปฏิบัติตามข้อเรียกร้องดังกล่าว (ประชาไท, 8 เมษายน 2552: ออนไลน์)

เมื่อครบกำหนดตามการแถลงข้อเรียกร้องก็ไม่มีท่าทีใดๆ จากผู้มีอำนาจที่จะปฏิบัติตามข้อเรียกร้องว่า นปช. จึงได้ยกระดับการชุมนุม โดยเรียกรวมพลผู้ชุมนุมให้มายัง 3 จุดใหญ่ เพื่อใช้แผนดาวกระจายไปยังสถานที่สำคัญ ได้แก่ จุดแรก บริเวณเชิงสะพานขมยมจรูญเพื่อมุ่งหน้าไปยังที่ทำการพรรคประชาธิปัตย์ จุดสอง บริเวณหน้ากระทรวงศึกษาธิการเพื่อมุ่งหน้าไปยังศาลรัฐธรรมนูญ และจุดสาม บริเวณข้างวัดเบญจมบพิตรเพื่อไปกระทรวงการต่างประเทศ (ไทยรัฐ, 11 เมษายน 2552: 11) แต่ระหว่างระดมพลอยู่นั้น ได้เกิดเหตุการณ์ที่เป็นไปเองไม่ได้ผ่านมติแกนนำ โดยผู้เข้าร่วมชุมนุมกลุ่มคนขับรถแท็กซี่นำรถแท็กซี่จอดขวางปิดทางเข้าอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ (ไทยรัฐ, 11 เมษายน 2552: 11) นปช. จึงแถลงสนับสนุนการเคลื่อนไหวดังกล่าวและแบ่งกำลังคนเคลื่อนไปสมทบที่บริเวณอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิแทนการดาวกระจาย แล้วออกแถลงการณ์ฉบับที่สองย้ำจุดยืนและข้อเรียกร้องเดิม คือ “บัดนี้เป็นเวลาสมควรที่มวลมหาประชาชนคนเสื้อแดงผู้ศรัทธาในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข จะได้ยืนยันเจตจำนงอีกครั้งหนึ่ง โดยขอประกาศมาตรการดังต่อไปนี้ 1. ประชาชนจะไม่ยอมรับฐานะความเป็นรัฐบาลที่มี อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เป็นนายกรัฐมนตรีอีกต่อไป ไม่ว่าด้านนิติบัญญัติ หรือพฤตินัย 2. การกระทำใดๆ ของมวลชนคนเสื้อแดงต่อไปนี้ ถือเป็นการทำหน้าที่ของพลเมืองในการสิทธิอันชอบธรรมเพื่อต่อต้านรัฐบาลที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เจกเช่น เจ้าของทรัพย์สินมีสิทธิ์ต่อสู้กับโจรปล้นทรัพย์สินทุกประการ 3. ข้อเรียกร้อง 3 ประการในแถลงการณ์ฉบับที่ 1 (จากที่มา) ยังดำรงอยู่” (ไทยรัฐ, 11 เมษายน 2552: 14) ต่อมาในช่วงเย็นยังปรากฏว่ามีการปิดล้อมอนุสาวรีย์ประชาธิปไตยด้วย (ไทยรัฐ, 11 เมษายน 2552: 15)

ตรงกันภายในแกนนำและภายในขบวนการนี้ ปรากฏจากความขัดแย้งหลังการประกาศถวายฎีกา จนทำให้แกนนำส่วนหนึ่งแยกตัวไปตั้งองค์กรใหม่ กล่าวคือ แดงสยาม ในช่วงเวลาหลังจากนี้

ต่อมาบ่ายวันที่ 9 เมษายน พ.ศ. 2552 แกนนำก็ประกาศระดมคนเตรียมไปยื่นหนังสือแสดงจุดยืนให้สมาชิกอาเซียนได้ทราบถึงความไม่ชอบธรรมในการบริหารประเทศของรัฐบาลภายใต้การนำของ อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ในงานประชุมอาเซียนซัมมิตที่โรงแรมรอยัลคลิฟ บีช รีสอร์ท พัทยา จังหวัดชลบุรีที่จะจัดขึ้นอย่างเป็นทางการในวันที่ 10 เมษายน พ.ศ.2552 (ไทยรัฐ, 11 เมษายน 2552: 12) แต่ปรากฏว่าได้เกิดเหตุกลุ่มคนเสื้อน้ำเงินที่สนับสนุนรัฐบาลได้มาปิดล้อมและเผชิญหน้ากับผู้ชุมนุมนปช.ที่เดินทางกลับจากการยื่นหนังสือที่โรงแรมรอยัลคลิฟ บีช รีสอร์ท แกนนำที่นำโดย อริสมันต์ พงษ์เรืองรอง จึงได้ประกาศว่าจะกลับไปชุมนุมในบริเวณที่ประชุมอาเซียนซัมมิตอีกครั้งในวันรุ่งขึ้น (ข่าวสด, 11 เมษายน 2552: 14) ส่วนทางกรุงเทพมหานครในช่วงเย็นแกนนำประกาศขอร้องให้ผู้ชุมนุมที่ปิดล้อมตามสถานที่ต่าง ๆ กลับไปยังบริเวณหน้าทำเนียบรัฐบาลเช่นเดิม (ข่าวสด, 11 เมษายน 2552: 11)

ต่อมาวันที่ 10 เมษายน พ.ศ. 2552 ช่วงนี้มีแกนนำจากส่วนกลางนำกำลังไปสมทบการเคลื่อนไหวที่พัทยาด้วย นำโดย สุรัชย์ ด้านวัฒนานุสรณ์และนิสิต สินธุไพร (นิสิต สินธุไพร, สัมภาษณ์, 25 มีนาคม 2553) ซึ่งการชุมนุมได้เกิดเหตุปะทะระหว่างผู้ชุมนุมเสื้อน้ำเงินกับผู้ชุมนุมเสื้อแดงอีกครั้ง เป็นเหตุให้แกนนำ คือ อริสมันต์ พงษ์เรืองรอง ตั้งโต๊ะแถลงข่าวประณามพฤติกรรมของกลุ่มคนเสื้อน้ำเงินที่ถูกจัดตั้งขึ้นมาปะทะกับกลุ่มคนเสื้อแดง พร้อมทั้งขอให้รัฐบาลหยุดพฤติกรรมดังกล่าวและออกมารับผิดชอบเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น แล้วจึงนำผู้ร่วมชุมนุมเสื้อแดงกลับออกไปจากที่ประชุมอาเซียนซัมมิต แต่ขากลับก็เกิดเหตุปะทะขึ้นอีกและมีการยิงกันเกิดขึ้นด้วย แกนนำจึงพาผู้เข้าร่วมชุมนุมกลับมาขอให้รัฐบาลแสดงความรับผิดชอบและได้ตัดสินใจนำผู้ชุมนุมบุกเข้าไปในโรงแรมรอยัล คลิฟ บีช รีสอร์ท (มติชน, 12 เมษายน 2552: 14-15) จนทำให้การประชุมอาเซียนซัมมิตต้องยกเลิก และฝ่ายรัฐบาลประกาศภาวะฉุกเฉินในเขตพื้นที่พัทยาทันที (มติชน, 12 เมษายน 2552: 2) ส่งผลให้ภาพการใช้ความรุนแรงโดยผู้ชุมนุมถูกแพร่ออกสู่สาธารณะอย่างรวดเร็ว

วันที่ 11 เมษายน พ.ศ. 2552 จึงมีการสั่งการให้จับกุมแกนนำ คือ อริสมันต์ พงษ์เรืองรองที่บ้านพักจากกรณีการเคลื่อนไหวที่พัทยา (แนวหน้า, 13 เมษายน 2552: 1) เป็นเหตุให้ผู้ชุมนุมมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นเพื่อออกมาแสดงจุดยืนปกป้องแกนนำที่ถูกจับกุม นปช.จึงประกาศมาตรการกดดันรัฐบาลต่อไปโดยระดมผู้ชุมนุมบางส่วนเคลื่อนไหวไปทวงถามกับรัฐบาลกรณีการจับกุมแกนนำที่กระทรวงมหาดไทย ปรากฏว่าเกิดเหตุชุลมุนและมีการใช้ความรุนแรง คือ มีการทุบรถยนต์นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีขึ้น รัฐบาลจึงประกาศภาวะฉุกเฉินในเขตกรุงเทพมหานคร ตัดสัญญาณการแพร่ภาพของสถานีโทรทัศน์ดีเอสซีซึ่งเป็นสื่อของฝ่ายผู้ชุมนุมทำหน้าที่รายงานการชุมนุมตลอดเวลาลง แล้วนำรถถังและกำลังทหารออกมาเพื่อนำมาจัดการสถานการณ์การชุมนุม

แต่กลับเกิดเหตุการณ์ยี่ตรถถังโดยผู้ชุมนุม (แนวหน้า, 13 เมษายน 2552: 1) ต่อมาในช่วงกลางดึกของวันที่ 12 เมษายน รัฐบาลจึงเริ่มเคลื่อนกำลังเจ้าหน้าที่เพิ่มขึ้นเพื่อเข้าปฏิบัติสลายการชุมนุม เข้าสู่วันที่ 13 เมษายนได้เกิดเหตุการณ์รุนแรง อาทิเช่น มีการนำรถแก๊สไปจอดทิ้งไว้บริเวณแยกสามเหลี่ยมดินแดง มีการยิงปืนและเหตุปั่นป่วนที่มีสยิดยานเพชรบุรี และมีการปะทะกันของผู้ชุมนุมกับเจ้าหน้าที่บริเวณแยกดินแดง (แนวหน้า, 14 เมษายน 2552: 6-7) ซึ่งมีการส่งแกนนำ คือ สุรชัย ด่านวัฒนานุสรณ์ ไปขอร้องให้ผู้ชุมนุมกลับมายังทำเนียบรัฐบาล (สุรชัย ด่านวัฒนานุสรณ์, สัมภาษณ์, 31 มกราคม 2553) เป็นต้น จนในที่สุดช่วงสายของวันที่ 14 เมษายน พ.ศ. 2552 แกนนานปช.จึงตัดสินใจประกาศยุติการชุมนุมและเข้ามอบตัว

3.10 การกลับมาเคลื่อนไหวของขบวนการหลังเมษาเดือด

จากการประกาศยุติการชุมนุมในวันที่ 14 เมษายน พ.ศ. 2552 ได้เกิดข้อวิพากษ์วิจารณ์ประเด็นการตัดสินใจของแกนนำในวงกว้างทั้งที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วย โดยทำที่ของผู้ร่วมชุมนุมส่วนที่ไม่เห็นด้วยกับมติของแกนนำที่ประกาศยุติการชุมนุมได้รวมตัวกันที่บริเวณท้องสนามหลวง โดยมีแกนนำตามธรรมชาติทำหน้าที่ระดมผู้คน แต่เจ้าหน้าที่รัฐได้เข้ามาจัดการไม่ให้มีการรวมตัวกันเกิน 5 คนตามพระราชกำหนดราชอาณาจักรในสถานการณ์ฉุกเฉิน ต่อมาหลังการปราบปรามและภายใต้บรรยากาศการประกาศพระราชกำหนดราชอาณาจักรในสถานการณ์ฉุกเฉินหลายฝ่ายวิเคราะห์ว่าการเคลื่อนไหวของขบวนการจะยุติบทบาทลงหรือเปลี่ยนรูปแบบการเคลื่อนไหวเป็นองค์กรที่เคลื่อนไหวได้ติดต่อสู้กับอำนาจรัฐอย่างลับๆ (ไทยโพสต์, 15 เมษายน 2552: 2) แต่การณ์กลับไม่เป็นเช่นนั้นการเคลื่อนไหวระหว่างที่มีการบังคับใช้พระราชกำหนดราชอาณาจักรในสถานการณ์ฉุกเฉินของฝ่ายผู้ชุมนุมก็ยังคงปรากฏให้เห็นอยู่ทั่วไป³⁵

³⁵ เมื่อเวลาผ่านไประยะหนึ่งแกนนำได้ทบทวนบทเรียนในประเด็นการยุติการชุมนุมในเดือนเมษายนที่ผ่านมา ที่ส่งผลให้ขบวนการฟื้นตัวและกลับมาเคลื่อนไหวได้อย่างรวดเร็ว นั้น เนื่องจากเป็นเพียงความเพเลียงพล้ำ จรัล ดิษฐาอภิชัยกล่าวว่า

"ความเพเลียงพล้ำพ่ายแพ้ ครั้งนั้น มันไม่ได้เสียหายยับเยินคล้ายๆ สะดุดถูกหลักให้ล้ม

ผมคุยกับพวกทหาร รัฐบาลเตรียมที่จะเข้าสลายวันที่ 14 รัฐบาลก็ยังลังเลว่าจะสั่งให้ทหารสลายการชุมนุมเมื่อไร ข้ามมาวันแรกวันที่ 13 พอดีเกิดเรื่องที่ดินแดง ดินแดงไม่ใช่การสลายนะมันเป็นเรื่องการปะทะกัน แล้วก็ต่อเนื่องมา เพราะถ้าเขาสลายการชุมนุม เขาต้องสลายรอบทำเนียบเป็นหลัก เพราะฉะนั้นวันที่ 13 ทั้งวันเขาก็ยังไม่ตัดสินใจสลาย ที่เราคิดว่าเขาจะมาสลายตอนบ่ายเพราะคิดว่าคนน้อยแล้ว คนน้อยมากวันที่ 13 วันที่ 12 อริสมันต์ถูกจับคนเยอะตั้งแต่ 10 โมงเช้า พอวันที่ 13 คนน้อยเที่ยงคนบางตา บ่าย 2 บ่าย 3 นานาขึ้นมาหน่อย ประมาณหมื่นผมเดินดูรอบ กลับมาเลยบอกคุณวีระ เราต้องถอย ถอยคืนนี้ เพราะเขาจะสลายเรา สลายตอนหัวรุ่ง รุ่งของวันที่ 14 ที่นี้ถอยคืนนี้ได้ ถอยกลางคืนอันตราย ต้องถอยพุงนี้เช้า แต่หลายคนลืกลื ยังหวังว่าวันที่ 14 คนจะมาเยอะ เพราะฉะนั้นไม่ใช่เพราะรัฐบาลหรือเพราะใคร เป็นเพราะเราถอยก่อน เพราะถ้าเราไม่ถอยก่อน ถูกสลายแน่นอน แล้วจะรุนแรงด้วย " (จรัล ดิษฐาอภิชัย, สัมภาษณ์, 2 มีนาคม 2553)

หลังจากยกเลิกพระราชกำหนดราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินในวันที่ 24 เมษายน พ.ศ. 2552 ซึ่งเป็นวันเดียวกับวันที่อนุญาตให้ปล่อยตัวแกนนำที่ถูกจับกุมตั้งแต่ช่วงสลายการชุมนุมด้วย มีการประกาศให้มีการชุมนุมอย่างเป็นทางการในนามของนปช. ครั้งแรกที่ท้องสนามหลวงในวันที่ 25 เมษายน พ.ศ. 2552 ทั้งนี้ โดยช่วงแรกบทบาทนำในการเคลื่อนไหวหลังยุติการชุมนุมในเดือนเมษายนอยู่ที่ สมยศ พุกกะเวสเกษมสุข แกนนำจากกลุ่ม 24 มิถุนาประชาธิปไตย และเป็นแกนนำนปช. รุ่น 2 ด้วย ได้มีการจัดเวทีปราศรัย โดยมีแกนนำ ได้แก่ จรัล ดิษฐาอภิชัย เป็นต้น เข้าร่วมงานด้วย ประเด็นในการปราศรัยบนเวทีครั้งนี้กล่าวถึงความรุนแรงในการปราบปรามประชาชนที่ผ่านมา ความไม่เป็นธรรมต่างๆ ขณะที่บางคนได้กล่าวโจมตี พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ จรัล ดิษฐาอภิชัย หนึ่งในแกนนำของนปช. พูดถึงการเคลื่อนไหวหลังจากนี้ว่า หลังจากการชุมนุมครั้งนี้แล้ว จะมีการตระเวนจัดเวทีชุมนุมยังจังหวัดต่างๆ ด้วย แต่ต้องรอการหารือระหว่างแกนนำก่อน สำหรับยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนนั้น จะจัดตั้งองค์กรขึ้นมาเป็นสมัชชาคนเสื้อแดง โดยจะให้กลุ่มต่าง ๆ ส่งตัวแทนเข้าร่วมกำหนดทิศทางและยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนพลังเสื้อแดง โดยในระหว่างนี้จะพยายามสรุปบทเรียนการเคลื่อนไหวครั้งที่ผ่านมากับบรรดาแกนนำด้วย ส่วนสมยศได้ให้สัมภาษณ์กับผู้สื่อข่าวในวันนั้นว่าหลังจากตระเวนจัดชุมนุมยังจังหวัดต่างๆ แล้วจะมีการเคลื่อนไหวเข้าสู่กรุงเทพมหานคร ในวันที่ 17-20 พฤษภาคมนี้ โดยประเด็นหลักของคนเสื้อแดงจะไม่มี การไล่นายกรัฐมนตรี หรือพล.อ.เปรมแล้ว แต่จะเป็นการเรียกร้องให้นิรโทษกรรมบุญปีพุทธศักราช 2540 กลับมา ทั้งนี้ กลุ่มคนเสื้อแดงได้ประกาศชัดเจนว่า จะใช้แนวทางสันติวิธีในการเคลื่อนไหว (ประชาไท, 26 เมษายน 2552: ออนไลน์) ซึ่งเป็นตัวอย่างมุมมองของแกนนำในช่วงเวลานั้น ส่วนทางด้านแกนนำฝ่ายความจริงวันนี้ที่รู้จักกันในนาม "สามเกลอ" ได้เปิดเผยลงข่าวพบปะสื่อมวลชนเป็นครั้งแรกหลังยุติการชุมนุม ในวันที่ 28 เมษายน พ.ศ. 2552 โดยใช้เวลาส่วนใหญ่ชี้แจงข้อกล่าวหาเกี่ยวกับเหตุการณ์การเคลื่อนไหวที่ผ่านมา ที่ผู้ชุมนุมถูกทำให้เป็นผู้นิยามการใช้ความรุนแรง และแถลงถึงแนวทางการเคลื่อนไหวที่จะดำเนินต่อไป (ข่าวสด, 29 เมษายน 2552: 13-14)

ส่วนการเคลื่อนไหวของแนวร่วมตามต่างจังหวัดก็กลับมาปรากฏให้เห็นอยู่ทั่วไป ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นลักษณะการทำบุญ จัดเลี้ยงตามแนววัฒนธรรมของแต่ละชุมชน ท้องถิ่น อาทิเช่น ภาคอีสาน ได้แก่ แนวร่วมประชาธิปไตยแดงอีสาน 19 จังหวัด จัดงานทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้กับวีรชน (อุบลกาญจน์ อมรสิน, สัมภาษณ์, 17 เมษายน 2553) เพราะทางกลุ่มเชื่อว่าผู้ชุมนุมเสียชีวิตในเหตุการณ์สลายการชุมนุมที่ผ่านมาด้วย แต่เจ้าหน้าที่รัฐกลับเกลื่อนหลักฐานไว้จึงไม่พบศพ เป็นต้น และปรากฏว่าเกิดมีความพยายามในการฟื้นฟู ขบวนการและสร้างการนำในการเคลื่อนไหวในแนวทางอื่นที่ต่างจากการเคลื่อนไหวที่ผ่านมา

อย่างต่อเนื่อง อาทิเช่น การจัดประชุมแกนนำคนเสื้อแดงจากกลุ่มต่างๆทั่วประเทศ 58 จังหวัดที่ จังหวัดเชียงใหม่ มีแกนนำคือ สุรชัย ด้านวัฒนานุสรณ์เสนอให้มีการจัดประชุม โดยมี เพชรวรรต วัฒนพงศ์ศิริกุล ประธานกลุ่มรักเชียงใหม่ 51 เป็นผู้ดำเนินการจัดงานขึ้นในวันที่ 3 พฤษภาคม พ.ศ. 2552 เป็นการประชุมลับที่ไม่อนุญาตให้บุคคลภายนอกเข้าร่วม ผลของการประชุมในครั้งนี้ สุรชัย ด้านวัฒนานุสรณ์ และ เพชรวรรต วัฒนพงศ์ศิริกุล พร้อมทั้งแกนนำ จำนวนหนึ่งแถลงต่อสื่อมวลชน โดยสุรชัย กล่าวว่า การที่เข้าร่วมกับกลุ่มเสื้อแดง เพราะมองว่า กลุ่มคนเหล่านี้เป็นกลุ่มชนชั้นรากหญ้าและชนชั้นกลางที่สนับสนุนการปฏิวัติประชาธิปไตยทุนนิยม เป็นทิศทางที่ถูกต้องในการพัฒนาสังคม การเมือง และประเทศชาติในปัจจุบัน แต่ไม่ได้มีการปลุกกระแสพรรคคอมมิวนิสต์ตามที่มีการให้ร้าย ในการประชุมในครั้งนี้กำหนดแนวทาง และนโยบายในการดำเนินการให้ไปในทิศทางเดียวกันทั่วประเทศ ด้านเพชรวรรต กล่าวว่า แนวทางการดำเนินจุดยืนของกลุ่มเสื้อแดงทั่วประเทศ จะกำหนดออกมาในรูปแบบต่างๆ ถือเป็นความลับไม่สามารถเปิดเผยได้แต่ในส่วน of จังหวัดเชียงใหม่ จะมีการเรียกร้องคนเสื้อแดง ทั้งหมดออกไปร่วมกันไปถอนบัญชีของธนาคารกรุงเทพ จำกัด ซึ่งเป็นธนาคารที่แกนนำคิดว่า อยู่เบื้องหลังการสนับสนุนทางการเงินให้กับกลุ่มคนเสื้อเหลือง โดยมี พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ ประธานองคมนตรีเข้าไปเกี่ยวข้องด้วย โดยกิจกรรมดังกล่าวจะเริ่มที่ จังหวัดเชียงใหม่ ก่อนเป็น จังหวัดแรก (ประชาไท, 4 พฤษภาคม 2552: ออนไลน์)

กิจกรรมการเคลื่อนไหวภายใต้ชื่อนปช.ก็ยังคงมีขึ้นอย่างต่อเนื่อง อาทิเช่น การจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวทวงคืนสถานีโทรทัศน์ดีเอสดีขึ้น นำโดย สมยศ พุกกะเวส มีแกนนำเข้าร่วม ได้แก่ วิภูแถลง พัฒนภูมิไทยและสรรเสริญ ศรีอ่อนเรือน โดยเคลื่อนไหวจากลานพระบรมรูปทรงม้ามายังทำเนียบรัฐบาล ยื่นหนังสือขอให้รัฐบาลเปิดสถานีโทรทัศน์ดีเอสดีภายใน 2 สัปดาห์ และมีการจัดกิจกรรมเชิงสัญลักษณ์ว่ารัฐบาลใช้อำนาจเผด็จการในการปิดกั้นช่องทางการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชนและมีการเลือกปฏิบัติสองมาตรฐาน (พิมพ์ไทย, 7 พฤษภาคม 2552: 9) นอกจากนี้แกนนำสายความจริงวันนี้ยังนำทีมจัดกิจกรรม โดยมีการจัดชุมนุมแสดงพลังที่วัดไร่ขิงในวันที่ 10 พฤษภาคม พ.ศ. 2552 ณ วัดไร่ขิง เขตดอนเมือง ใช้ชื่อว่า "ความจริงวันนี้ ใครทำร้ายประเทศไทย" บนเวทีมีแกนนำขึ้นเวที อาทิเช่น วีระ มุสิกพงศ์ ณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ จตุพร พรหมพันธุ์ มานิตย์ จิตต์จันทร์กลับ การ์ตูน ไชยกุล สุภรณ์ อัตถาวงศ์ เป็นต้น มีกิจกรรมการปราศรัยประเด็นหลัก คือ โจทย์รัฐบาลและมีการเปิดเผยวิธีตีบันทึกภาพเหตุการณ์ที่รัฐบาลเข้าสลายการชุมนุมในเดือนเมษายนที่ผ่านมาด้วย แม้ว่าจะมีฝนตกหนักแต่ผู้เข้าร่วมการชุมนุมและยื่นฟังการปราศรัยท่ามกลางสายฝนโดยมีผู้ร่วมชุมนุมจำนวนหลักหมื่นคน (ไทยรัฐ, 11 พฤษภาคม 2552: 12,15)

ต่อมาสมพันธ์ประชาธิปไตยจัดงานรำลึกเหตุการณ์พฤษภาทมิฬ ในปีนี้มีการจัดการชุมนุมตั้งเวทีปราศรัยที่ท้องสนามหลวงในช่วงเย็นวันที่ 16 พฤษภาคม ภายใต้ชื่อ "17 พฤษภาทมิฬ ทวงคืนรัฐธรรมนูญประชาชน ประชาธิปไตย เสรีภาพ เสมอภาค" มีแกนนำนปช.เข้าร่วมการชุมนุม ได้แก่ วีระ มุสิกพงศ์ จตุพร พรหมพันธุ์ เหวง โตจิราการ จรัล ดิษฐาอภิชัย ประทีป อึ้งทรงธรรม ฮาตะ วิญญ์ แฉง พัฒนภูมิไท สุรัชย์ ด้านวัฒนานุสรณ์ สมยศ พุกกะเวส เป็นต้น มีกิจกรรมบนเวที คือ การขึ้นปราศรัยของแกนนำและกิจกรรมให้ผู้ชุมนุมกว่าร้อยละยี่สิบนำสมุดบัญชีเงินฝาก ใบถอนเงิน และบัตรเอทีเอ็มของธนาคารกรุงเทพ ออกมาทำลาย และได้ประกาศเรียกร้องให้ผู้ชุมนุมเลิกทำธุรกรรมกับธนาคารแห่งนี้โดยสิ้นเชิง ซึ่งกิจกรรมนี้ดำเนินโดย สมยศ พุกกะเวส และในวันที่ 17 พฤษภาคมช่วงเช้าได้มีพิธีทำบุญตักบาตรอุทิศส่วนกุศลให้แก่ผู้ลี้ภัยที่บริเวณอนุสาวรีย์ประชาธิปไตย ช่วงเย็นก็ยังคงมีเวทีชุมนุมปราศรัยที่ท้องสนามหลวง (ข่าวสด, 18 พฤษภาคม 2552: 11) นอกจากนี้แกนนำสายสมพันธ์ประชาธิปไตยและแกนนำนปช.ฝ่ายประชาชนที่เคยพยายามผลักดันให้เคลื่อนไหวเรียกร้องรัฐธรรมนูญตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญฉบับปีพุทธศักราช 2540 อาทิเช่น จรัล ดิษฐาอภิชัย ผู้ร่วมก่อตั้งกลุ่มคปพร.ก็มีการเคลื่อนไหว โดยไปยื่นหนังสือขอให้ช่วย ชิดชอบ ประธานสภาผู้แทนราษฎร บรรจู่ร่างแก้ไขรัฐธรรมนูญ ฉบับ คปพร. เข้าสู่การพิจารณา (สยามรัฐ, 19 พฤษภาคม 2552: 12)

ต่อมาเข้าสู่ช่วงวันสำคัญ คือ วันที่ 24 มิถุนายน ซึ่งเป็นมีความสำคัญเชิงสัญลักษณ์ของกลุ่ม 24 มิถุนาประชาธิปไตย และเป็นวันสำคัญที่ฝ่ายประชาธิปไตยให้ความสำคัญ เพราะถือเป็นชัยชนะของคณะราษฎรที่สามารถเปลี่ยนแปลงการปกครองในวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2475 ได้สำเร็จ แต่ยังไม่มียุทธศาสตร์ที่แน่นอน ในที่สุดก็มีการจัดชุมนุมในวันที่ 24 มิถุนายน ในนามกลุ่ม 24 มิถุนาประชาธิปไตย ไม่ใช่นปช. มีการจัดกิจกรรมตั้งแต่วันที่ 24-26 มิถุนายน บริเวณท้องสนามหลวงโดยใช้ชื่อว่า "ทวงคืนประชาธิปไตย ตามหาวันชาติไทย" และยุติการจัดเวทีชุมนุมในวันที่ 27 เพื่อไม่ต้องการตั้งเวทีคู่ขนานกับเวทีนปช.ที่นำโดยทีมงานความจริงวันนี้ที่จะมีขึ้นช่วงเย็น และหลังจากเสร็จสิ้นการชุมนุมในครั้งนี้สมยศ พุกกะเวสจึงตัดสินใจลี้ภัยไป (สมยศ พุกกะเวส, สัมภาษณ์, 22 กุมภาพันธ์ 2553)

ด้านนปช.ฝ่ายการเมืองนำโดยทีมความจริงวันนี้ได้จัดการเคลื่อนไหวในเดือนมิถุนายนเช่นกัน โดยจัดงานในวันเสาร์ที่ 27 มิถุนายน ซึ่งมีการแถลงว่าการเคลื่อนไหวในครั้งนี้ก็ยังคงอยู่ภายใต้จุดยืนหลัก เรื่องของการต่อต้านระบอบอำมาตยาธิปไตย และขับไล่รัฐบาลชุดนี้ ด้วยเหตุผลว่าเป็นผลผลิตของระบอบอำมาตยาธิปไตย (ประชาไท, 31 พฤษภาคม 2552: ออนไลน์) การชุมนุมวันนี้เกิดปรากฏการณ์ที่น่าสนใจ คือ สื่อสิ่งพิมพ์ของขบวนการเปิดตัวขึ้นและวางขายบริเวณที่ชุมนุมจำนวนมากเป็นครั้งแรก ตั้งแต่มีการเคลื่อนไหวในรูปแบบการชุมนุมแสดง

พลัง อันเป็นผลมาจากสื่อโทรทัศน์ถูกปิดกั้น ปัญญาชนและแกนนำของขบวนการจึงหาช่องทาง การสื่อสารกับสาธารณะและผู้สนับสนุนขบวนการ โดยสื่อสิ่งพิมพ์ใหม่ ๆ ที่เพิ่งพบเห็นได้ในการ ชุมนุมวันนี้ได้แก่ หนังสือพิมพ์ "Thai Red News" หนังสือพิมพ์ราย 3 วัน "มหาประชาชน ฉบับ ความจริงวันนี้" นิตยสาร-หนังสือพิมพ์ "ธงแดง" นิตยสาร "D-Magazine" หนังสือพิมพ์ "คนเสื้อ แดง" เป็นต้น (ประชาไท, 30 มิถุนายน 2552: ออนไลน์) และเกิดปรากฏการณ์สำคัญของการ เคลื่อนไหวในวันนี้อีกเช่นกัน คือ เป็นวันที่วีระ มุสิกพงศ์เสนอรูปแบบการเคลื่อนไหวโดยการถวาย ฎีกาบนเวทีขณะปราศรัย และประกาศหาหรือกับผู้เข้าร่วมชุมนุมจนในที่สุดออกมาเป็นการ เคลื่อนไหวรูปแบบหนึ่ง ทั้ง ๆ ที่การเสนออุทธรณ์วิธีนี้ไม่ได้ผ่านมติที่ประชุมแกนนำแต่อย่างใด³⁶

3.11 การเคลื่อนไหวโดยการถวายฎีกา

แนวคิดในประเด็นการเคลื่อนไหวโดย "การถวายฎีกา" นั้น เกิดขึ้นระหว่างการ ชุมนุม ณ เวทีท้องสนามหลวงในวันที่ 27 มิถุนายน พ.ศ. 2552 ขณะที่ วีระ มุสิกพงศ์ กำลังทำ หน้าที่พูดคุยมานวาทวิไลโอคอนเฟอเรนซ์กับ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ที่ต่อสายเข้ามาร่วมสนทนา ปราศรัยกับผู้ชุมนุม โดยวีระได้ปรึกษาหารือกับ พ.ต.ท.ทักษิณถึงแนวทางการถวายฎีกาเพื่อให้ พ.ต.ท.ทักษิณได้กลับประเทศไทย (ไทยโพสต์, 29 มิถุนายน 2552: 11) ซึ่งเป็นการปรึกษาหารือ จากความเห็นส่วนตัวไม่ได้ผ่านการประชุมปรึกษาหารือระหว่างแกนนำนปช.แต่ประการใด ซึ่ง ต่อมาวีระได้ออกมาแถลงว่าเป็นความคิดของตนแต่เพียงผู้เดียว แต่เมื่อมองว่าผู้มาร่วมชุมนุมใน ขณะนั้นเสี่ยงภัยให้การตอบรับเป็นอย่างดี ประกอบกับแกนนำที่มีความใกล้ชิดสนิทสนมและร่วม ต่อสู้กันมาตั้งแต่เริ่มแรก คือ จตุพร พรหมพันธุ์และณัฐวุฒิ ไสยเกื้อ ตอบตกลงที่จะร่วมรับผิดชอบ และดำเนินแนวทางการเคลื่อนไหวโดยการถวายฎีกาให้สำเร็จเสร็จสิ้นให้จงได้ จึงตัดสินใจที่จะ เดินหน้าผลักดันขบวนการให้เคลื่อนไหวในแนวทางเช่นนี้ต่อไป

³⁶ จะสังเกตได้ว่า ช่วงเวลานี้เป็นช่วงที่พยายามฟื้นฟูขบวนการหลังจากเหตุการณ์สลายการชุมนุมในเดือนเมษายนที่ ผ่านมา มีลักษณะที่มีความพยายามปรับขบวนการเคลื่อนไหวขึ้นใหม่ และมีร่องรอยที่กลุ่มอื่นๆ อาทิเช่น กลุ่ม 24 มิถุนา ประชาธิปไตย สุวัชัย ตำนานวัฒนาสูตรที่เห็นข้อจำกัดของการนำของของขบวนการโดยกลุ่มสามเกลอในอดีต จึงมีความพยายาม ปรับขบวนและขึ้นมาเป็นกลุ่มนำในขบวนการอยู่ แต่ก็ไม่เป็นผลในทางรูปธรรมแต่ประการใด เปรียบเทียบได้จากผู้เข้าร่วมชุมนุม ช่วงวันที่ 24-26 มิถุนายนที่จัดโดยกลุ่ม 24 มิถุนาประชาธิปไตยกับการจัดการชุมนุมในวันที่ 27 มิถุนายน ที่จัดภายใต้ชื่อนปช.ที่นำ โดยแกนนำสามเกลอ ซึ่งจรัล ดิษฐาอภิชัย ได้พิจารณาและทำความเข้าใจความจริงตรงจุดนี้จากปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น จึงยอมรับ การนำของนปช.ว่ากลุ่มสามเกลอมิบทบาทด้านหลักต่อมวลชน เพราะฉะนั้นจึงควรเคลื่อนไหวร่วมด้วย และไม่ควรแยกตั้งเวทีเอง นอกเหนือจากเวทีของสามเกลอที่ตั้งขึ้นมา อันจะทำให้สิ้นเปลืองทรัพยากร (จรัล ดิษฐาอภิชัย, สัมภาษณ์, 10 กรกฎาคม 2552) ซึ่งต่อมาเมื่อเกิดความขัดแย้งประเด็นการถวายฎีกาจึงมีแกนนำฝ่ายประชาชน อาทิเช่น จรัล ดิษฐาอภิชัย เหวง โตจิราการ เป็นต้น ยังคงเป็นแกนนำในนามนปช.เพื่อช่วยปรับและพัฒนาารูปแบบองค์กรต่อไป

แม้ว่าในช่วงแรกแกนนำหลายคน อาทิเช่น เหวง โตจิราการ จรัส ดิษฐาภิรักษ์ และโดยเฉพาะ สุรชัย ด้านวัฒนานุสรณ์ จะแสดงท่าทีไม่เห็นด้วยเนื่องจากไม่ได้มีการหารือหรือเป็นมติเห็นชอบจากที่ประชุมแกนนำ (โพสต์ทูเดย์, 30 มิถุนายน 2552: A5) แต่ในเวลาต่อมาได้มีการประชุมทำความเข้าใจกันและมองว่าเป็นแนวทางที่ไม่เสียหายกับการต่อสู้โดยรวม จึงตกลงดำเนินการเคลื่อนไหวในแนวทางการถวายฎีกาต่อไป ส่วนในกรณีความไม่พอใจของ สุรชัย ด้านวัฒนานุสรณ์ แม้จะทำความเข้าใจกันในช่วงต้น แต่การมีเป้าหมายในแนวทางการเคลื่อนไหวที่แตกต่างกัน ความขัดแย้งในครั้งนี้อาจเป็นจุดเริ่มต้นนำไปสู่การตั้งองค์กรขึ้นใหม่ที่แยกขาดจาก นปช. ดังจะกล่าวในรายละเอียดต่อไปในหัวข้อ "แดงยาม"

ความขัดแย้งในประเด็นการถวายฎีกาครั้งนี้เป็นผลของปัญหาการนำและแนวทางการเคลื่อนไหวของ นปช. ในอดีตที่บทบาทนำอยู่ที่ฝ่ายนักการเมืองโดยเฉพาะทีมสามเกลอเป็นหลัก และการที่ก่อนหน้านี้ นปช. ไม่เคยมีการกำหนดยุทธศาสตร์ในการเคลื่อนไหวที่ชัดเจน จึงขาดทิศทางในการเคลื่อนไหวและหลักการที่ยึดถือร่วมกันภายในหมู่แกนนำรวมทั้งระหว่าง นปช. กับผู้ร่วมชุมนุมที่ชัดเจน ปัญหาดังกล่าวทั้งบทบาทการนำและแนวทางการเคลื่อนไหวที่ไร้ทิศทาง ทำให้เกิดผลลบต่อขบวนการหลายประการ อาทิเช่น ข้อกล่าวหาว่าเป็นการเคลื่อนไหวต่อสู้เพื่อคนๆ เดียว คือ พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร ซึ่งส่งผลต่อข้อกล่าวหาต่อมา คือ ข้อกล่าวหาว่าผู้เข้าร่วมชุมนุมถูกจ้างให้มาชุมนุม ข้อกล่าวหาเรื่อง "ผู้แล้วรวย" ของทีมสามเกลอซึ่งมีภาพสายสัมพันธ์ที่ผูกติดกับ พ.ต.ท.ดร.ทักษิณอย่างแน่นแฟ้น เป็นต้น

จากความขัดแย้งประเด็นการประกาศถวายฎีกาส่งผลให้ในเวลาต่อมา แกนนำจึงได้นัดหมายให้มีการประชุมปรึกษาหารือ หาแนวทางแก้ไขและสรุปบทเรียนการเคลื่อนไหว ซึ่งหลังจากเหตุการณ์เดือนเมษายน พ.ศ. 2552 ยังไม่ได้มีการสรุปบทเรียนอย่างจริงจังภายในหมู่แกนนำมาก่อน จึงอาศัยโอกาสในช่วงเวลานี้สรุปบทเรียนการเคลื่อนไหวในอดีตที่ผ่านมา ความขัดแย้งในประเด็นการถวายฎีกาและการประชุมปรึกษาหารือระหว่างแกนนำ ซึ่งมีความสำคัญอย่างมาก เป็นการเริ่มต้นก่อรูปองค์กรของ นปช. ที่ชัดเจนมีลักษณะเป็นทางการมากขึ้นจากเดิมที่สัมพันธ์กันเป็นเครือข่ายหลวม ๆ โดยหลังจากที่มีความขัดแย้งในหมู่แกนนำนี้เอง ธิดา ถาวรเศรษฐ จากสมาพันธ์ประชาธิปไตย ได้มีโอกาสเข้ามาร่วมประชุมอีกครั้ง³⁷ และอาสาประมวลข้อ

³⁷ ธิดา ถาวรเศรษฐ ให้มุมมองต่อความขัดแย้งเรื่องการถวายฎีกาว่า

"นี่เป็นความขัดแย้งในหมู่ประชาชน จะต้องใช้หลักการนั้นก็คือการนำรวมหมู่ นั่นก็คือการหารือให้ได้ข้อตกลงที่ตรงกัน แล้วทุกคนทำตาม แล้วเมื่อเหตุการณ์เปลี่ยนจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงใหม่ ก็ต้องมาคุยกันว่าเราจะเปลี่ยนข้อตกลงใหม่ ความขัดแย้งเป็นเรื่องธรรมดา มีความขัดแย้งก็แสดงว่าต้องมาคุยกัน คุยกันแล้วมีข้อตกลง แล้วทุกคนต้องทำตามกติกา นี่คือด้านที่เขาไม่ยอมทำตามกติกา ก็ไปเป็นแดงอย่างอื่น.." (ธิดา ถาวรเศรษฐ, สัมภาษณ์, 19 กุมภาพันธ์ 2553)

ถกเถียงนำเสนอและในที่สุดได้เกิดเป็นข้อสรุปเป็นแนวทางนโยบาย ผลของการประชุมได้มีการออกนโยบายของนปช. สำเร็จเป็นครั้งแรก นับตั้งแต่มีการเคลื่อนไหวในนามนปช. เป็นต้นมา โดยที่มาของแนวทางนโยบายของนปช. ธิดากล่าวว่า

“ก็คือนโยบายนี้ ก็เกิดขึ้นท่ามกลางการต่อสู้ถกเถียงทางความคิด ไม่ใช่อาจารย์เนรมิตขึ้นมาเอง แต่ว่าคุยกันไปคุยกันมานะ แต่ว่าอาจารย์ก็อาสามาเรียบเรียงเป็นระบบ เพราะฉะนั้นเขาก็จะมาดูว่าตรงไหนเขาเห็นด้วย และไม่เห็นด้วย” (ธิดา ถาวรเศรษฐ์, สัมภาษณ์, 8 มีนาคม 2553)

“เหตุผลของอาจารย์ได้รับการต้อนรับก็เพราะว่ามันก็มาจากการถกเถียงของพวกเขา ก็คนส่วนใหญ่ต้องการรู้สันติวิธี และคนส่วนใหญ่ต้องการรู้ด้วยระบบรัฐสภา....คือว่ามันมาจากการพบปะพูดคุยแลกเปลี่ยนกัน แล้วเราก็ดูว่าความคิดของเขาส่วนใหญ่ไปไหนอย่างไร แล้วเรารู้ว่ามันถูกหรือผิด ถ้าเราคิดว่ามันก็ไม่ได้ผิดอะไร แล้วเราสามารถค่อยๆ ดึง ไปในทิศทางที่ประชาชนแข็งแรง แล้วก็อำนาจประชาชนเติบโตใหญ่สูงขึ้นมา ในขณะเดียวกันกลุ่มสายการเมืองก็ได้ผลประโยชน์ด้วย มันไม่ขัดแย้งกัน เราก็นำเสนอ สิ่งเหล่านี้ก็เป็นหลักนโยบาย ยุทธศาสตร์ ยุทธวิธีขึ้นมา” (ธิดา ถาวรเศรษฐ์, สัมภาษณ์, 8 มีนาคม 2553)

ในช่วงเวลานั้นนอกจากได้แนวทางนโยบายแล้ว ยังมีการเปลี่ยนชื่อนปช. เป็นนปช.แดงทั้งแผ่นดินด้วย³⁸ ซึ่งเมื่อได้ข้อสรุปแนวทางนโยบายจึงจัดแถลงข่าวเมื่อวันที่ 9 กรกฎาคม พ.ศ. 2552 ให้สาธารณชนได้รับทราบ โดย เหวง โตจิราการ รับหน้าที่ในการชี้แจงเพื่อทำความเข้าใจและปกป้องแนวทางการเคลื่อนไหวขององค์กรจากข้อกล่าวหาต่างๆ ซึ่งทำให้มองเห็นความชัดเจนของทิศทางและเป้าหมายการเคลื่อนไหวของขบวนการเป็นครั้งแรกนับตั้งแต่เริ่มเคลื่อนไหวหลังรัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ. 2549 เป็นต้นมา ดังจะกล่าวรายละเอียดในหัวข้อต่อไป

แนวทางการเคลื่อนไหวโดยวิธีการถวายเป็นกุฎิใช้รูปแบบการถวายเป็นกุฎิขอพระราชทานอภัยโทษให้แก่ พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร ซึ่งสืบเนื่องมาจากการตัดสินใจเดิมของทีมสามเกลอ โดยวิธีการเคลื่อนไหวล่ำรายชื่อถวายเป็นกุฎินั้น กลุ่มแนวร่วมตามต่างจังหวัดส่วนหนึ่งได้ระดมรายชื่อผ่านวิทยุชุมชนอันเป็นช่องทางการสื่อสารที่ทรงประสิทธิภาพ ซึ่งกลุ่มจำนวนมาก

³⁸ ต่อไปนี้จะเรียกองค์กรนปช. ว่านปช.แดงทั้งแผ่นดินแทน เพื่อให้เข้าใจว่ามีความแตกต่างระหว่างองค์กรนปช.กับองค์กรนปช.แดงทั้งแผ่นดิน อันเนื่องมาจากมีการกำหนดแนวทางนโยบายขององค์กรชัดเจนเรียบร้อยแล้ว

เริ่มต้นก่อตั้งกลุ่มผ่านวิทยุชุมชนมาก่อนหน้านั้นแล้ว³⁹ และวิธีการล่ายรายชื่อถวายฎีกาตัวเองส่งผลให้กลุ่มย่อยตามต่างจังหวัดรวมตัวกันแน่นแฟ้นมากยิ่งขึ้น ผ่านกิจกรรมการล่ายรายชื่อที่ต้องมีการขอที่อยู่และเบอร์โทรศัพท์ ซึ่งส่งผลทำให้เกิดความสะดวกในการติดต่อประสานการขับเคลื่อนภายในขบวนการในช่วงเวลาหลังจากนี้⁴⁰

เมื่อวันที่ 17 สิงหาคม พ.ศ. 2552 เวลา 13.00 น.กลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) แดงทั้งแผ่นดิน จึงได้ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายฎีกาเพื่อขอพระราชทานอภัยโทษให้แก่ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ซึ่งจากการตรวจนับรายชื่อผู้ถวายฎีกามีทั้งสิ้น 3,532,906 คน โดยประกอบด้วยประชาชน 3,529,477 คนและพระสงฆ์ 3,429 รูป (มติชนสุดสัปดาห์, 21-27 สิงหาคม 2552: 10)

3.12 แดงสยาม

การเกิดกลุ่ม "แดงสยาม" เป็นผลจากปัญหาจุดเริ่มต้นแนวทางการเคลื่อนไหวทางการเมืองของนปช. ก่อนหน้านี้ที่ไม่มีความชัดเจน เป็นแนวร่วมแบบหลวมๆ จากกลุ่มต่างๆ ที่มีเป้าหมายการเคลื่อนไหวทางการเมืองที่หลากหลายแต่ร่วมมือกันในประเด็นเฉพาะ กล่าวคือ ช่วงที่เคลื่อนไหวต่อสู้กับคณะรัฐประหาร จุดร่วมของกลุ่มต่างๆ นั้นเป็นการต่อสู้กับอำนาจเผด็จการ แต่ไม่มีจุดมุ่งหมายในการเคลื่อนไหวที่ชัดเจน ไม่มีข้อตกลงที่เป็นนโยบายชัดเจนภายในหมู่แกนนำและผู้ชุมนุม เป็นต้น และการดำเนินได้ดำเนินไปในลักษณะดังกล่าวเรื่อยมา จนปัญหาเหล่านี้ปรากฏออกมาเมื่อมีการประกาศแนวทางการเคลื่อนไหวโดยวิธีถวายฎีกา ที่ชัดเจนว่าเป็นความขัดแย้งภายในแนวทางการเคลื่อนไหว แม้มีความพยายามประสานรอยร้าวแต่เนื่องจากเป็นปัญหาความแตกต่างในเชิงเป้าหมายในการต่อสู้แต่เดิมอยู่ก่อนหน้านั้นแล้ว จากการวิเคราะห์รากฐานปัญหาของสังคม การทำแนวร่วม เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์และยุทธวิธีที่นำไปสู่เป้าหมาย

³⁹ แกนนำต่างจังหวัดคนหนึ่งได้อธิบายวิธีการล่ายรายชื่อโดย "ถวายฎีกาชื่อใหม่ สถานีที่เลือกได้ 15,000 รายชื่อ มวลชนคิดว่าจะสำเร็จฎีกาต้องถึง(พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว-ผู้วิชัย)แน่นอน ทักษิณต้องกลับมาแน่นอน รู้ไหมส่วนกลางแพกซ์ไปให้พี่แผ่นเดียว พอประกาศออกไปปั๊บ โบลงชื่อฎีกา ซึ่งชุดหนึ่งมีห้ารายชื่อ แล้วเขา(ผู้สนับสนุนขบวนการ)มาเอา รู้สึจะเป็นครูเกษียร ผมจะไปถ่ายให้เอง แล้วจะออกไปให้เอง ไปถ่ายให้เลย 100 ชุด ชื่อใหม่ว่าพี่ไม่ได้ใช้เงินตัวเองเลย แล้วไม่ได้ออกไปแจกรายชื่อถวายฎีกาด้วย พุดแค่อยู่สถานีวิทยุ เขามาเอาแล้วอาสาที่จะไปถ่าย แล้วทุกคนเขาจะถ่ายเอง ยอมรับว่าเขาทำด้วยใจจริง" (อุบลกาญจน์ อมรสิน, สัมภาษณ์, 17 เมษายน 2553)

⁴⁰ ซึ่งแกนนำไม่ว่าจะเป็น เหวง โตจิราการ ธิดา ดาวเรืองศรี เป็นต้น มักจะให้คำอธิบายว่าวิธีการเคลื่อนไหวโดยการถวายฎีกานั้นเป็นยุทธวิธี หรือแม้แต่ผู้ใกล้ชิดขบวนการอย่างเช่น สุราษฎร์ ยัมประเสริฐเล่าว่า วีระ มุสิกพงศ์พูดถึงการถวายฎีกาในลักษณะที่ว่าตนเป็นคนขงให้แล้ว แกนนำท่านอื่นๆ โดยเฉพาะสายนักกิจกรรมทางสังคมก็ไปผลักดันต่อเพื่อเป็นการให้การศึกษาแก่มวลชนต่อไป (สุราษฎร์ ยัมประเสริฐ, สัมภาษณ์, 8 กันยายน 2553)

นั้น จึงนำไปสู่การประกาศแยกทางภายในแกนอย่างชัดเจนภายหลังงาน “26 สค.ดำทั้งแผ่นดิน” คือ เป็นองค์กรนปช.แดงทั้งแผ่นดิน กับ แดงสยาม ซึ่งมีแนวทางของตนเองแยกกันอย่างชัดเจน

สุรัชย์ ด้านวัฒนานุสรณ์กล่าวถึงความขัดแย้งในเรื่องการตัดสินใจประกาศการเคลื่อนไหวด้วยการถวายนิกาก่อนหน้านั้นว่า

“วีระคนเดียวพูดขึ้นมา ก่อนหน้านั้นไม่เคยเข้าที่ประชุมเลย ก็นี่แหละเป็นปัญหา แต่ถึงจะทำ ผมก็เห็นว่าต้องทำเป็นปฏิการ่องทุกข์” (สุรัชย์ ด้านวัฒนานุสรณ์, สัมภาษณ์, 31 มกราคม 2553)

และกล่าวถึงแนวทางการเคลื่อนไหวยุทธศาสตร์ ยุทธวิธีที่มีความเห็นแตกต่าง สะสมมาก่อนหน้าแล้ว

“ตอนเมษา (2552-ผู้วิจัย) เองนี้ ความคิดนี้ก็ต่างกันอยู่แล้ว ที่จะตั้งเวทียาวไปถึง สงกรานต์ การตั้งเวที ให้รัฐบาลต้องไป ไม่ไปไม่เลิกนี้ มันไม่ใช่ ไม่ชนะไม่เลิก ผมบอกไม่ชนะไม่เลิก มันยุทธศาสตร์ ก็ปีกก็ไม่เลิกมันใช่ แต่ไม่ชนะไม่เลิก คือ รัฐบาลไม่ไปไม่เลิกมันไม่ใช่ ก็พูดบนเวทีผมก็พยายามอธิบาย” (สุรัชย์ ด้านวัฒนานุสรณ์, สัมภาษณ์, 31 มกราคม 2553)

“ยุทธศาสตร์ คือ สะสมกำลังรอคอย ลูกขึ้นสู้ นั่นคือ ยุทธศาสตร์ไปล้มอำมาตย์ไม่ใช่ ชุมนุมล้มอำมาตย์ ชุมนุมเป็นแค่ยุทธวิธี” (สุรัชย์ ด้านวัฒนานุสรณ์, สัมภาษณ์, 31 มกราคม 2553)

และแนวทางยุทธศาสตร์ ยุทธวิธีของกลุ่มแดงสยามที่มีความแตกต่างจากนปช.แดงทั้งแผ่นดินในช่วงเวลาที่แดงสยามแยกตัวออกมานั้น สุรัชย์อธิบายว่า

“วันนี้สถานการณ์ปฏิวัติ ดังนั้นสิ่งที่ผมนำเสนอ แล้วมีความเห็นต่างกันอยู่กับกลุ่มสามเกลอก็เนี่ย ในเรื่องการปฏิรูปกับปฏิวัติ เช่น การขอพระราชทานอภัยโทษ ผมถือว่าไม่ใช่ นั่นเป็นการเคลื่อนไหวในทางปฏิรูป มันเป็นไปได้” (สุรัชย์ ด้านวัฒนานุสรณ์, สัมภาษณ์, 31 มกราคม 2553)

แต่อย่างไรก็ตาม สุรัชย์ ด้านวัฒนานุสรณ์ ยังกล่าวถึงกลุ่มแดงสยามว่าเป็นเพียงแนวคิดไม่ใช่องค์กรต่อสู้ทางการเมืองเพราะยังมีข้อจำกัดด้านทรัพยากรการเงิน และกำลังคน มีเพียงทฤษฎีและยุทธศาสตร์ที่ชัดเจนเท่านั้น รอคอยจังหวะเวลาที่พัฒนาองค์กรต่อไป โดยมีแนวร่วม คือ กลุ่ม 24 มิถุนาประชาธิปไตย ซึ่งต่อมากลุ่มแดงสยามได้ตั้งเวทีปราศรัยขึ้นครั้งแรกเมื่อ

วันที่ 25 - 27 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2553 และมีการออกคำประกาศของกลุ่มแดงสยาม โดยมี จักรภพ เพ็ญแข เป็นประธานกลุ่มแดงสยาม⁴¹

อย่างไรก็ตามจากการที่แกนนำแยกตัวออกมาเป็นแดงสยามมีความสำคัญต่อองค์กรของนปช.แดงทั้งแผ่นดิน คือ ทำให้นปช.แดงทั้งแผ่นดินนำไปเป็นบทเรียนบทพวนเรื่องความเป็นเอกภาพขององค์กร การให้ความสำคัญกับประชาธิปไตยและบทบาทการนำ การกำหนดนโยบาย การกำหนดเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ ยุทธวิธีที่ชัดเจนในเวลาต่อมา และการแยกกลุ่มที่มีจุดมุ่งหมายในการเคลื่อนไหวที่แตกต่างออกไปนั้นเป็นผลต่อการเคลื่อนไหวในระยะยาวในการปกป้องนปช.แดงทั้งแผ่นดินจากแนวทางการเคลื่อนไหวที่แตกต่าง ภายใต้ขบวนการเคลื่อนไหวขนาดใหญ่ที่ประกอบด้วยผู้คนและกลุ่มก้อนที่หลากหลาย

3.13 โรงเรียนผู้ปฏิบัติงานแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ(นปช.) แดงทั้งแผ่นดิน

"โรงเรียน นปช. โรงเรียนแดงทั่วไทย โรงเรียนประชาธิปไตย เปิดรับทั่วไปทุกเพศ วัยไม่จำกัด

โรงเรียน นปช.โรงเรียนประชาธิปไตย เป้าหมายสำคัญยิ่งใหญ่ จะสู้อย่างไรก้าวไปให้ถูกทาง ถกแถลงกันให้กระจ่าง กำหนดแนวทางและวางท่าที

จุดร่วมจุดแตกต่างมี จัดการให้ดีเราย่อมมีชัย โรงเรียนไม่มีนกหวีด เป่าปี่ด ๆ ปลุกใคร ไม่มีระฆังแขวนไว้ ให้ครูใหญ่คนไหนมาตี มีแต่นาฬิกาใจ

นัดเมื่อไรทันที รู้ผิดชอบชั่วดี ไม่มีใครสั่งทำจำใจ โรงเรียน นปช. โรงเรียนประชาธิปไตย ยุทธศาสตร์ใกล้ไกลอย่างไร นโยบายขยายทำความ

ยุทธวิธีชี้หน้า เคียวกรำจดจำชำนาญ ปรับปรุงพัฒนาแผนงาน สามัคคีวิจารณ์สืบสานสร้างพลังยกระดับปรับขนบมวลไทย ยึดเยื้อยาวไกล สู้ต่อไปตลอดกาล."

เนื้อเพลง "โรงเรียน นปช.แดงทั้งแผ่นดิน" โดย วิสา คัญทัพ

ก่อนหน้าทีนปช.แดงทั้งแผ่นดินจะมีมติให้จัดตั้งเป็นโรงเรียนผู้ปฏิบัติงานแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) แดงทั้งแผ่นดินหรือโรงเรียนผู้ปฏิบัติงาน นปช.แดง

⁴¹ แต่ต่อมาได้แถลงลาออกจากตำแหน่ง เนื่องจากสาเหตุที่พำนักอยู่ต่างประเทศไม่สะดวกในการปฏิบัติหน้าที่

ทั้งแผ่นดินนั้น แขนงมีแนวคิดเพียงว่าต้องการฝึกอบรมแกนนำย่อยตามต่างจังหวัดเพื่อเป็นนักพูด นักปราชญ์ เพราะบุคลากรขาดทักษะด้านนี้ต่อมาเมื่อเคลื่อนไหวไประยะหนึ่งจนแกนนำเล็งเห็นถึงความจำเป็นร่วมกัน จึงมีมติตั้งโรงเรียนผู้ปฏิบัติงาน.แดงทั้งแผ่นดิน ซึ่งความคาดหวังของแกนนำ คือ

“ที่เราหวัง คือ สร้างผลสะท้อนความชอบธรรมในหมู่คนที่เป็นปฏิปักษ์กับเรา และในหมู่คนกลาง ๆ และคนที่ยังไม่ออกมา เพราะฉะนั้นจะได้เข้าใจว่าเรามีเหตุมีผลในการต่อสู้” (ธิดา ถาวรเศรษฐ, สัมภาษณ์, 19 กุมภาพันธ์ 2553)

การจัดตั้งโรงเรียนผู้ปฏิบัติงาน นปช.แดงทั้งแผ่นดินที่เริ่มจากเพียงต้องการสร้างความชอบธรรมในการเคลื่อนไหว ต่อมาได้พัฒนามาเป็นการจัดตั้งผู้เข้าร่วมกับนปช.แดงทั้งแผ่นดินในระดับผู้ปฏิบัติงานเองอย่างจริงจัง แต่อย่างไรก็ตามถือว่าได้ผลทั้งสองด้านคือจัดตั้งผู้ปฏิบัติงานโดยตรงและได้สื่อสารกับสาธารณะ อีกทั้งเกิดผลพลอยได้ คือ เผยแพร่ให้ผู้สนับสนุน ขบวนการที่รับชมการถ่ายทอดผ่านสื่อเพราะมีการแพร่ภาพออกอากาศการจัดโรงเรียนผู้ปฏิบัติงาน นปช.แดงทั้งแผ่นดินผ่านทางสถานีประชาชน (People Channel) ในครั้งที่แกนนำพิจารณาถือว่าเป็นครั้งสำคัญๆหลายครั้งด้วยกัน

“นอกจากนั้น เราทำทนายพิสูจน์ออกโทรทัศน์ เพราะฉะนั้นถ้ามันผิดตรงไหนเขาก็เห็น เขา(ผู้สนับสนุนนปช.-ผู้วิจัย)ก็วิจารณ์ได้ แล้วก็ถ้าเขา(รัฐ/ฝ่ายตรงข้าม-ผู้วิจัย)จะมองว่าเรากบฏกะแบดอะไร มันก็เป็นไปไม่ได้ เพราะว่าเรารัดกุมแล้วในนโยบายของเราเนี่ยว่าเราสันติวิธี และเราต้องการระบอบประชาธิปไตยธรรมดา 100% เราไม่เอา 50:50 แบบพันธมิตร 70:30 เราไม่เอา เอา 100 ก็ 100 แบบประชาธิปไตยในระบบเสรีนิยมนี้แหละ ไม่ใช่ประชาธิปไตยในระบบสังคมนิยมอะไรใด ๆ ทั้งนั้น เพราะฉะนั้นพระมหากษัตริย์ยังเป็นประมุข” (ธิดา ถาวรเศรษฐ, สัมภาษณ์, 19 กุมภาพันธ์ 2553)

“นอกจากถ่ายทอดแล้ว เรายังต้องการได้ คือ ต้องการประกาศให้สังคมรู้ ไม่ใช่แต่นักเรียนนปช.รู้ ให้ประชาชนรู้ ให้ศัตรูรู้ว่าเป้าหมายเราคืออะไรและใครที่เป็นปฏิปักษ์กับประชาชน ” (ธิดา ถาวรเศรษฐ, สัมภาษณ์, 19 กุมภาพันธ์ 2553)

โรงเรียนผู้ปฏิบัติงาน นปช.แดงทั้งแผ่นดินจึงเกิดขึ้นและดำเนินไปเพื่อปกป้ององค์กรอย่างเป็นทางการ ขยายแนวร่วมและทำให้นปช.แดงทั้งแผ่นดินมีความเป็นเอกภาพในการเคลื่อนไหว มีทิศทางต่อสู้ที่ชัดเจน ผ่านจัดการจัดการศึกษายุทธศาสตร์ ยุทธวิธี และนโยบายขององค์กร เพื่อสร้างผู้ปฏิบัติงานให้เป็นแกนนำ แล้วนำไปเผยแพร่ให้ผู้ร่วมเคลื่อนไหวยึดกุม

แนวทางดังกล่าวเพื่อเคลื่อนไหวไปในทิศทางเดียวกัน โดยโรงเรียนผู้ปฏิบัติงาน นปช.แดงทั้งแผ่นดินนั้นเป็นผลสืบเนื่องมาจากการมีแนวทางนโยบายเฉพาะหน้าขององค์กรชัดเจนเป็นทางการแล้ว ซึ่งองค์กรนปช.แดงทั้งแผ่นดินได้หารือกันจนมีแนวทางนโยบายออกมาเสียก่อน ต่อมาเมื่อมีการลงมติและกำหนดเป็นแนวทางนโยบายเฉพาะหน้าร่วมกันแล้ว ได้มอบหมายให้เหงง โตจิรา การแถลงให้สาธารณชนทราบในวันที่ 9 กรกฎาคม พ.ศ. 2552 ซึ่งแจกจ่ายละเอียดของนโยบายและความสำคัญของการมีนโยบายโดยกล่าวว่า

“1) เพื่อจะได้ประกาศให้สาธารณะชนได้ทราบเป็นการทั่วไป ว่า “นปช.แดงทั้งแผ่นดิน” และผู้รักประชาธิปไตยทั้งหลาย ได้มีนโยบายทั่วไปเฉพาะหน้าที่ตรงกันตามที่กำหนดไว้ หกประการดังกล่าวแล้ว 2) เพื่อเป็นการป้องกันการเข้าใจผิด และการใส่ร้ายป้ายสีจากฝ่ายที่ไม่ปรารถนาดีต่อประชาธิปไตย เพราะหากมีการกระทำใดๆ ที่ไม่เป็นไปตามหลักนโยบายเฉพาะหน้า หกประการดังกล่าวย่อมไม่อาจจะถือได้ว่าเป็น การเคลื่อนไหวในฐานะ “นปช.แดงทั้งแผ่นดิน” อาจจะเป็นการเคลื่อนไหวโดยแอบแฝงจากฝ่ายที่ไม่ประสงค์ดีเพื่อป้ายความผิดให้แก่ “นปช.แดงทั้งแผ่นดิน” ได้ 3) เป็นการทำให้การเคลื่อนไหวของ “ผู้รักประชาธิปไตยทั้งหลาย โดยมีคนเสื้อแดงเป็นกองหน้า” ได้มีทิศทางที่เป็นเอกภาพ ผนึกกำลังทั้งขบวนการเป็นหนึ่งเดียวกันในการรุดหน้าไปต่อสู้กับ ประวัติกษัตริย์ประชาธิปไตย อย่างทรงพลัง 4) เป็นเข็มทิศในการช่วยเหลือกันและกันของฝ่ายประชาธิปไตยเสื้อแดง ในการยกระดับอาวุธทางปัญญา จิตสำนึกทางการเมือง การจัดตั้งองค์กรของเสื้อแดง การสมาคมคึกกับแนวร่วม การสมาคมคึกวิจารณ์วิจารณ์ตนเองสมาคมคึก ในฝ่ายประชาธิปไตยทั้งหมด” (ประชาไท, 18 กรกฎาคม 2552: ออนไลน์)

แนวทางนโยบายเฉพาะหน้าของนปช. แดงทั้งแผ่นดิน มี 6 ข้อ ได้แก่ 1.เพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายทางการเมืองการปกครอง คือระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ที่อำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชนไทยอย่างแท้จริง 2.สมาคมคึกประชาชนไทย โดยมีมวลชนพื้นฐานเป็นกำลังหลัก ประสานกับผู้รักประชาธิปไตยและรักความเป็นธรรมทุกภาคส่วน ทั้งใน ภาคธุรกิจ พรรคการเมือง องค์กรศาสนา สถาบันการศึกษา ข้าราชการ ทหาร ตำรวจ พลเรือน เพื่อต่อสู้กับระบอบอำมาตยาธิปไตย⁴² ที่เป็นอุปสรรคในการพัฒนาการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมของไทยให้

⁴² จะเห็นได้ว่า เมื่อองค์กรนำปรับตัวมาเป็นนปช.แดงทั้งแผ่นดินแล้วนั้นความหมายของ“ระบอบอำมาตยาธิปไตย”ได้ถูกอธิบายชัดเจน โดยเชื่อมโยงกับโครงสร้างเศรษฐกิจสังคมการเมือง และประวัติศาสตร์การเมืองไทยชุดหนึ่งซึ่งมีการอธิบายไว้อย่างเป็นระบบและมีลายลักษณ์อักษรในหลักสูตรโรงเรียนผู้ปฏิบัติงาน นปช.แดงทั้งแผ่นดิน(ดูเพิ่มเติมที่ภาค ผนวก ก.) และอธิบายผ่านโรงเรียนผู้ปฏิบัติงาน นปช.แดงทั้งแผ่นดินซึ่งหลายครั้งมีการถ่ายทอดสดสู่สาธารณะในสื่อโทรทัศน์ช่องสถานีประชาชน (People Channel) แต่อย่างไรก็ตาม ความหมายของคำว่าระบอบอำมาตยาธิปไตยที่รับรู้ในขบวนการผู้วิจัยมองว่าเป็นวาทกรรมที่ นปช.แดงทั้งแผ่นดินและขบวนการสร้างขึ้นเพื่อกำหนดศัตรูร่วมกันที่ขัดขวางพัฒนาการเมืองประชาธิปไตยของไทย ภายใต้คำว่า“ระบอบ

ได้ระบอบประชาธิปไตยที่แท้จริง 3. ในการเคลื่อนไหว และปฏิบัติการใช้ แนวทางสันติวิธี 4. ผนึก การต่อสู้ทางเศรษฐกิจ และการแก้ปัญหาความยากจน ร่วมกับการต่อสู้ทางการเมือง โดยชี้ให้เห็น ว่าการแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจและทางรอดของประเทศชาติ ประชาชนไทยนั้น ต้องมาจากการ เมืองที่อำนาจอธิปไตยต้องเป็นของประชาชนเท่านั้น 5. ต่อสู้เพื่อให้ประเทศเป็น “นิรรัฐที่มีนิติ ธรรมอย่างแท้จริง” กระบวนการยุติธรรมต้องไม่ถูกแทรกแซง กดดัน โดยผู้มีอำนาจ และอำมาตย์ ต่อสู้เพื่อให้เกิดความยุติธรรมสำหรับประชาชนไทยโดยเสมอหน้า “ไม่เลือกปฏิบัติ ไม่สอง มาตรฐาน” 6. ยกเลิกรัฐธรรมนูญอำมาตยาธิปไตย 2550 ให้นำรัฐธรรมนูญ 2540 มาปรับปรุงแก้ไข รวมทั้งกฎหมายที่ไม่เป็นธรรมต่างๆ ต้องยกเลิกหรือปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ ประชาชนโดยทั่วหน้า

โดยช่วงก่อนที่จะเปิดโรงเรียนผู้ปฏิบัติงาน นปช.แดงทั้งแผ่นดินนั้น แกนนําหลักจากส่วนกลางเองได้เข้ารับการศึกษาศึกษาในหลักสูตรที่เข้มข้น และพร้อมใจกันมอบหมายให้ธิดา ถาวรเศรษฐ จัดทำหลักสูตรการวิเคราะห์โครงสร้างและความขัดแย้งทางเศรษฐกิจสังคม การเมืองนำมาเสนอแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในระหว่างแกนนำเอง มีการศึกษาเชื่อมโยงทฤษฎีทางการเมืองสำนักต่างๆ เล็กน้อยด้วย และมีการแลกเปลี่ยนถกเถียงแนวทางการเคลื่อนไหว ซึ่งนอกจากการประชุมแบบทั่วไปยังมีการประชุมสัมมนาแกนนำที่จังหวัดกาญจนบุรีและที่จังหวัดอยุธยาเพื่อวางแผนการปฏิบัติงานของนปช.แดงทั้งแผ่นดินในรายละเอียด (นิสิต สินธุไพร, สัมภาษณ์, 25 มีนาคม 2553) มีการเปลี่ยนชื่อนปช.มาเป็นนปช.แดงทั้งแผ่นดิน มีการเลือกตำแหน่งประธานนปช.แดงทั้งแผ่นดินขึ้นโดยมอบหมายให้วีระ มุสิกพงศ์ดำรงตำแหน่ง และตำแหน่งโฆษก คือ ญัฐวุฒิ ใสยเกื้อ

ต่อมาเมื่อมีมติจัดตั้งโรงเรียนผู้ปฏิบัติงาน นปช.แดงทั้งแผ่นดิน จึงได้กำหนดฝ่ายการศึกษาขึ้นมา มีแกนนำที่รับผิดชอบหน้าที่นี้ ประกอบด้วย เหวง โตจิราการ จรัส ดิษฐาภิรักษ์ วิสา คัญทัพ ชินวัฒน์ หาบุญพาด⁴³ และมีนิสิต สินธุไพร เป็นผู้อำนวยการโรงเรียนผู้ปฏิบัติงาน นปช.แดงทั้งแผ่นดิน หลังจากนั้นก็มีการแบ่งงานให้รับผิดชอบในตำแหน่ง

อำมาตยาธิปไตย“เท่านั้น ไม่ได้มีความหมายตามที่นักวิชาการเคยนิยามไว้แต่อย่างใด ซึ่งช่วงเวลานี้และตรงกับนปช.แดงทั้งแผ่นดินเป็นองค์การนำของขบวนการคนเสื้อแดงจนถึงการชุมนุมใหญ่ที่สิ้นสุดลงในวันที่ 19 พฤษภาคม พ.ศ. 2553 นั้นได้ชัดเจนได้ว่าระบอบอำมาตยาธิปไตยนั้นหมายถึงกลไกอำนาจรัฐ โครงสร้างทางการเมืองที่ขัดขวางพัฒนาการประชาธิปไตยที่มีพล.อ.เปรม ติณสูลานนท์เป็นผู้นำลงมา โดยไม่ได้ก้าวล่วงไปถึงสถาบันพระมหากษัตริย์ตามที่ฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายต่อต้านขบวนการกล่าวหาแต่ประการใด

⁴³ แต่ช่วงหลังชินวัฒน์ได้ขอลองตัวโดยให้เหตุผลว่าเนื่องจากภารกิจด้านอื่นๆมีมาก ไม่มีเวลารับผิดชอบหน้าที่อย่างเต็มที่

ต่างๆตามสถานการณ์และภาวะการณ์ที่จำเป็น โดยแกนนำกล่าวเน้นย้ำความสำคัญของ
 แนวทางนโยบายและข้อถกเถียงหลักในแนวทางนโยบายภายในหมู่แกนนำและการจัดการเรียน
 การสอนในโรงเรียนผู้ปฏิบัติงาน นปช.แดงทั้งแผ่นดินว่า

“เราโชคดีที่ได้มัน(นโยบาย-ผู้วิจัย)เกิดขึ้นมา แม้มันจะไม่สมบูรณ์ เพราะที่ไป
 ที่มาหลายคนไม่เคยผ่านการต่อสู้ บางครั้งเขาก็มาพูด อัยอาจารย์ติดกับอาจารย์จรัสสูในกรอบ
 อาจารย์ก็นึกในใจ อ๊วะนะเหอสูในกรอบ อ๊วะแบกอกากันมาแล้วทั้งนั้นเลย” (ธิดา ถาวรเศรษฐ,
 สัมภาษณ์, 8 มีนาคม 2553)

“พวกเราเคยต่อสู้ด้วยอาวุธมาแล้ว มาบอกสันติวิธี ตลกไหม? แต่พวกที่ไม่เคยต่อสู้
 ด้วยอาวุธจะมาต่อสู้ด้วยอาวุธ เพราะฉะนั้นมันต้องเริ่มจากความเป็นจริงของสังคม” (ธิดา ถาวรเศรษฐ,
 สัมภาษณ์, 8 มีนาคม 2553)

ซึ่งประเด็นแนวทางนโยบายข้อที่ 3 ว่าด้วยเรื่องสันติวิธีแม้ว่าจะมีมติระบุให้เป็น
 แนวทางนโยบายของนปช.แดงทั้งแผ่นดินแล้วก็ตาม ก็ยังคงเป็นเรื่องที่มีการถกเถียงและต่อสู้กันใน
 เริงความคิดกันในนปช.แดงทั้งแผ่นดินตั้งแต่ต้นและตลอดมา

ในเวลาต่อมาเมื่อมีระบบการทำบัตรสมาชิกนปช.แดงทั้งแผ่นดินขึ้น เพื่อให้เกิด
 ความรู้สึกร่วมเป็นสมาชิกของนปช.แดงทั้งแผ่นดิน หลักแนวทางนโยบายทั้ง 6 ข้อจึงถูกนำไปจารึก
 เป็นลายลักษณ์อักษรไว้หลังบัตรสมาชิกนปช.แดงทั้งแผ่นดิน เพื่อเป็นหลักในการยึดถือร่วมกันของ
 สมาชิกนปช.แดงทั้งแผ่นดิน อันหมายถึงการยอมรับบทบาทในฐานะนปช.แดงทั้งแผ่นดินเป็น
 องค์การนำในการเคลื่อนไหว ซึ่งเมื่อยอมรับแนวทางการเคลื่อนไหวภายใต้ร่วมรณนปช.แดงทั้ง
 แผ่นดินก็ต้องยึดถือแนวทางที่นปช.แดงทั้งแผ่นดินกำหนดอย่างเคร่งครัดด้วย

“เพราะนปช.มันมีหลักการที่เขียนว่าทุกคนจะต้องทำ แล้วอาจารย์ก็เป็นคนบอก
 คุณวิระ ว่าไอ้บัตรมันอยู่ข้างหลังอะ เพราะถ้าคุณเป็นนปช.คุณต้องปฏิบัติตามนโยบาย นี่มันไม่ใช่
 แขนงโกๆเหมือนแขนงพระ แขนงพระข้างหลังยังมีโอมมีคาตาอยู่ข้างหลัง ไอ้นี้ก็เหมือนคานัน
 เหละ ก็ถือว่าเราต้องปฏิบัติตามนี้ เราผูกพันกับองค์กรนี้ เราผูกพันกับองค์กรด้วยหลักแนวทาง
 นโยบาย” (ธิดา ถาวรเศรษฐ, สัมภาษณ์, 8 มีนาคม 2553)

ด้านฝ่ายการศึกษาที่ทำหน้าที่บริหารจัดการโรงเรียนผู้ปฏิบัติงาน นปช.แดงทั้ง
 แผ่นดิน ได้ร่างแนวทางนโยบาย เป้าหมายขององค์กร ยุทธศาสตร์-ยุทธวิธีการเคลื่อนไหว รูปแบบ
 การนำ หน้าของผู้นำปฏิบัติงานนปช.แดงทั้งแผ่นดินและอื่นๆตามที่แกนนำได้มีมติตกลงกันดังกล่าว
 ไปแล้วออกมาเป็นหลักสูตร และจัดทำเป็นรูปเล่มเพื่อใช้เป็นคู่มือประกอบจัดการเรียนการสอนใน

ชั้นเรียนผู้ปฏิบัติงานนปช.แดงทั้งแผ่นดิน ซึ่งช่วงหลังได้มีประเด็นเกี่ยวกับการวิเคราะห์โครงสร้างสังคมไทยเพิ่มเข้ามาและใส่ไว้เป็นเนื้อหาในบทแรกด้วย

โรงเรียนผู้ปฏิบัติงาน นปช.แดงทั้งแผ่นดินเปิดตัวครั้งแรกอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ 12 กันยายน พ.ศ. 2552 ที่ศูนย์การค้าอิมพีเรียล สาขาลาดพร้าว โดยมีแกนนำย่อยของนปช.แดงทั้งแผ่นดิน ทั้งในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวนกว่า 1,200 คน เข้าร่วม โดยมีแกนนำส่วนกลางเข้าร่วมบรรยาย ประกอบด้วยวีระ มุสิกพงศ์ ณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ จตุพร พรหมพันธุ์ วิภูแถลง พัฒนภูมิไท อติศร เพ็ญเกษ นิสิต ลินธุไพร เหวง ไตรจิรากร ธิดา ถาวรเศรษฐ จรัล ดิษฐา อภิชัย วรพล พรหมมิกบุตร (ประชาไท, 13 กันยายน 2552: ออนไลน์) โดย วีระ มุสิกพงศ์ ประธานนปช.แดงทั้งแผ่นดิน กล่าวในช่วงเปิดงานว่า “กิจกรรมวันนี้ได้สร้างความหวุ่นไหวต่อปฏิกษ์ของเรา เพราะรู้ว่าการถ่วงระดับคุณภาพของคนเสื้อแดงขึ้นมาอีกชั้น ช่วง 2 ปีที่ผ่านมา หลังรัฐประหาร ใช้คำว่า ขณะนี้รัฐไทยตายไปแล้ว เพราะประชาชนไทยแตกแยก ดังนั้น แนวทางคนเสื้อแดง **จากนี้จะต้องสถาปนารัฐไทยขึ้นมาใหม่**⁴⁴ (เน้นโดยผู้วิจัย) ซึ่งไม่ยากเพราะเป็นเพียงรัฐที่มีระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เป็นนิติรัฐ นิติธรรม เพื่อแก้ปัญหาเศรษฐกิจปากท้องเวลานี้ บ้านเมืองอยู่ในช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อ ถ้าดีก็ดีถ้าพลาดหลุดจากมือคนเสื้อแดง จะจมดิ่งการเป็นรัฐเผด็จการเหมือนพม่าจึงต้องมาปรับความเข้าใจให้ตรงกัน” (มติชน, 13 กันยายน 2552: 14) ซึ่งสะท้อนแนวทางนโยบาย เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์-ยุทธวิธีที่ได้กำหนดร่วมกัน การสรุปบทเรียนจากอดีตและยกระดับการเคลื่อนไหวอย่างมีทิศทางมากยิ่งขึ้นอีกด้วย

ภายหลังจากมีการก่อตั้งโรงเรียนผู้ปฏิบัติงาน นปช.แดงทั้งแผ่นดินได้สำเร็จและเปิดดำเนินแลกเปลี่ยนเรียนรู้ไปชั่วระยะหนึ่ง จรัล ดิษฐาอภิชัย (2552: 44-45) หนึ่งในแกนนำคนสำคัญของนปช.แดงทั้งแผ่นดินก็ได้พยายามอธิบายลักษณะนปช.แดงทั้งแผ่นดินซึ่งโรงเรียนผู้ปฏิบัติงาน นปช.แดงทั้งแผ่นดินเป็นส่วนหนึ่งของความเป็นรูปแบบองค์กรใหม่ที่แตกต่างจากเดิมที่ “เป็นแนวร่วมอย่างหลวมๆมีคณะกรรมการซึ่งไม่เป็นหนึ่งเดียวนี่มี 2 ศูนย์การนำ” (จรัล ดิษฐาอภิชัย, 2552: 44) ในช่วงก่อนการขึ้นมามีอำนาจของรัฐบาลพรรคประชาธิปัตย์ หลังจากนั้นขบวนการยังมีการขยายตัวและเข้มแข็งขึ้นแม้ต้องเผชิญกับการปราบปรามในเหตุการณ์เดือน

⁴⁴ ต่อมาจตุพร พรหมพันธุ์แกนนำได้ขยายความ“รัฐไทยใหม่” ว่า “การสถาปนารัฐใหม่ตามที่วีระ มุสิกพงศ์ได้พูดนั้น เพราะรัฐไทยวันนี้ได้ตายไปแล้ว ตายเพราะอำนาจนิติบัญญัติ บริหาร ตุลาการได้ตายไปแล้วในวันนี้ ตายด้วยการหมดความน่าเชื่อถือ ซึ่งการยึดอำนาจ 19 กันยายนได้ดึงเอาสถาบันตุลาการมาเกี่ยวข้องกับการเมือง จนกระทั่งเมื่อบางคนกลับไปศาล ความน่าเชื่อถือก็หมดไป ความหมายที่นายวีระพูดจึงต้องกระทำการในสิ่งที่ถูกต้องกระบวนการยุติธรรมต้องเป็นไปอย่างยุติธรรม และนิติบัญญัติควรมีที่มาจากประชาชน บริหารต้องมาจากประชาชน และทำตามประกาศต่อประชาชน คือทุกฝ่ายต้องทำหน้าที่ของตัวเองไม่ก้าวล่วงกัน ซึ่งตอนนี้ทุกฝ่ายได้ละไปหมดแล้ว” (มติชน, 14 กันยายน 2552: ออนไลน์)

เมษายน พ.ศ.2552 ว่า "การจัดตั้งของนปช.ก็เป็นรูปเป็นร่างยิ่งขึ้นประการแรก คณะนำของนปช.แดงทั้งแผ่นดิน ประกอบด้วยบุคคลที่ผ่านการต่อสู้เดือนเมษายนจำนวนหนึ่งมีไม่ 3 คนที่นิยมเรียก 3 เกลอสและการนำเป็นแบบรวมหมู่มากขึ้น มีการประชุมปรึกษาหารือกันอย่างสม่ำเสมอ มีการอภิปรายและตัดสินใจร่วมกันในการดำเนินโครงการและการเคลื่อนไหวสำคัญ ๆ ประการที่สอง มีผู้ประสานงานกับกลุ่มคนเสื้อแดงทุกภาค ทุกจังหวัด ผู้ประสานงานดังกล่าวได้ส่งเสริมการจัดตั้งระดับภาค ระดับจังหวัด ลงไปถึงระดับหมู่บ้าน ซึ่งเป็นไปตามกระแสเรียกร้องของคนเสื้อแดง และความจำเป็นของสถานการณ์ที่คนเสื้อแดงจะต้องจัดตั้งเป็นกลุ่ม เป็นองค์กรอย่างมีรูปการ มีหัวหน้ากรรมการ และผู้ปฏิบัติงานของกลุ่ม" (จรัล ดิษฐาอภิชัย, 2552: 44-45)

การจัดตั้งโรงเรียนผู้ปฏิบัติงาน นปช.แดงทั้งแผ่นดินนั้นเกิดขึ้นทั้งหมด 23 ครั้งโดยมีการเปิดอบรมทั้งหลักสูตรที่จัดขึ้นทั้งหมด 2 วันและหลักสูตรที่สามารถอบรมได้ภายในวันเดียว กล่าวคือ หลักสูตรจัดอบรมที่ใช้เวลา 2 วันนั้นเป็นระยะแรกที่เริ่มก่อตั้งโรงเรียนผู้ปฏิบัติงาน นปช.แดงทั้งแผ่นดิน โดยจัดขึ้นทั้งหมด 8 ครั้ง ใช้สถานที่ได้แก่ รุ่นที่ 1 จัดขึ้นในวันที่ 17-18 กันยายน พ.ศ. 2552 ที่อิมพีเรียลลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร ดังได้กล่าวไปแล้ว รุ่นที่ 2 จัดขึ้นในวันที่ 3-4 ตุลาคม พ.ศ. 2552 ที่จังหวัดขอนแก่น รุ่นที่ 3 จัดขึ้นในวันที่ 9-10 ตุลาคม พ.ศ.2552 ที่พัทยา จังหวัดชลบุรี เป็นต้น ต่อมาจึงลดจำนวนวันในการจัดโรงเรียนผู้ปฏิบัติงาน นปช.แดงทั้งแผ่นดินลงจากเดิมมีสองวันลดลงเหลือหนึ่งวันเนื่องจาก

"โรงเรียนตอนนี้เราเปลี่ยนจากเดิม 2 วันเป็น1วันเพราะสองวันเนี่ย มันต้องมีค่าที่พัก ที่พักให้คนที่มา แต่ที่อุดรเราให้ค่าพักกับประชาชน แล้วมันเป็นคณะใหญ่ไปกันเป็นยิ่งกว่าจุลภินันะ ค่าใช้จ่ายมันสูงมาก ทั้งค่าเดินทางค่าที่พัก ของคณะครูของนักเรียน อะไรต่างๆอะไรเหล่านั้นะ แล้วครูก็ไปกันโอ้โฮ ค่าใช้จ่ายสูงมากเลยเป็นหลักที่เรียกว่าหลายแสน แต่ก็มีคนสนับสนุนเพราะส่วนใหญ่เขาก็จะชอบ เป็นส.ส.ในพื้นที่บ้าง เป็นคนเสื้อแดงบ้าง เป็นนักการเมืองท้องถิ่นบ้าง เขาก็มาช่วยลงขัน มาช่วยอะไร แล้วส่วนกลางก็เอาเงินที่ได้รับบริจาคสมทบไป ที่นี้เราก็ไม่อยากให้เสียเงินเลยยุบเหลือวันเดียว แต่เนื้อหาเข้มข้นเหมือนเดิม เพราะฉะนั้นมันประหยัดเงินไปเยอะ" (ธิดา ถาวรเศรษฐ, สัมภาษณ์, 8 มีนาคม 2553)

ส่วนโรงเรียนผู้ปฏิบัติงาน นปช.แดงทั้งแผ่นดินหลักสูตร 1 วันได้ จัดขึ้นทั้งหมด 15 ครั้ง คือ ครั้งที่ 1 วันที่ 8 มกราคม พ.ศ.2553 จัดที่สมาคมอินแทน พระราม 2 เขตกรุงเทพมหานคร จำนวนผู้เข้าอบรม 502 คน ครั้งที่ 2 วันที่ 16 มกราคม พ.ศ.2553 จัดที่จังหวัดสระบุรี จำนวนผู้เข้าอบรม 191 คน ครั้งที่ 3 วันที่ 17 มกราคม พ.ศ.2553 จัดที่เขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร จำนวนผู้เข้าอบรม 358 คน ครั้งที่ 4 วันที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2553 จัดที่จังหวัดสกลนคร จำนวนผู้เข้าอบรม 675 คน

ครั้งที่ 5 วันที่ 7 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2553 จัดที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร จำนวนผู้เข้าอบรม 1,822 คน ครั้งที่ 6 วันที่ 8 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2553 จัดที่จังหวัดสิงห์บุรี จำนวนผู้เข้าอบรม 54 คน ครั้งที่ 7 วันที่ 12 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2553 จัดที่จังหวัดศรีสะเกษ จำนวนผู้เข้าอบรม 1,198 คน ครั้งที่ 8 วันที่ 13 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2553 จัดที่จังหวัดมุกดาหาร จำนวนผู้เข้าอบรม 1,501 คน ครั้งที่ 9 วันที่ 17 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2553 จัดที่อำเภอแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี จำนวนผู้เข้าอบรม 478 คน ครั้งที่ 10 วันที่ 18 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2553 จัดที่จังหวัดหนองคาย จำนวนผู้เข้าอบรม 2,066 คน ครั้งที่ 11 วันที่ 20 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2553 จัดที่จังหวัดนครสวรรค์ จำนวนผู้เข้าอบรม 633 คน ครั้งที่ 12 วันที่ 21 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2553 จัดที่จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวนผู้เข้าอบรม 602 คน ครั้งที่ 13 วันที่ 4 มีนาคม พ.ศ.2553 จัดที่จังหวัดสกลนคร จำนวนผู้เข้าอบรม 195 คน ครั้งที่ 14 วันที่ 6 มีนาคม พ.ศ. 2553 จัดที่เขตปทุม กรุงเทพมหานคร จำนวนผู้เข้าอบรม 657 คน ครั้งที่ 15 วันที่ 9 มีนาคม พ.ศ.2553 จัดที่จังหวัดอุตรดิตถ์ จำนวนผู้เข้าอบรม 366 คน

ในช่วงการเปิดโรงเรียนผู้ปฏิบัติงาน นปช.แดงทั้งแผ่นดินหลักสูตรหนึ่งวัน ก่อนการประชุมใหญ่ แกนนำได้สะท้อนประเด็นหลักที่เป็นข้อถกเถียงและจุดเน้นในการจัดการเรียนในโรงเรียนผู้ปฏิบัติงาน นปช.ว่า "พอเปิดไปมันก็มีเน้นคนละอย่างกัน อย่างเช่นในขณะนี้เราต้องเน้นนโยบายต่างๆที่เราคิดว่าเราไม่ต้องพูดกันมากแล้ว เพราะมาเถียงกันเรื่องสันติวิธี อ้าวก็มันอยู่ในนโยบายข้อสามอะ แล้วคุณไม่ได้ทำไงถ้าคุณเป็นนปช. มันไม่ใช่ความปรารถนาส่วนตัว นั่นมันตกลงกันแล้ว บัตรข้างหลังก็เขียนว่าสันติวิธี แล้วคุณจะไปทำอย่างอื่นได้อย่างไร?" (ธิดา ถาวรเศรษฐ, สัมภาษณ์, 8 มีนาคม 2553)

แต่อย่างไรก็ตามได้สรุปบทบาทของโรงเรียนผู้ปฏิบัติงาน นปช.แดงทั้งแผ่นดินว่า

"มันดีกว่าการปราศรัยเยอะ มันยกระดับความรู้" (ธิดา ถาวรเศรษฐ, สัมภาษณ์, 19 กุมภาพันธ์ 2553)

3.14 การเคลื่อนไหวหลังถวายฎีกาถึงก่อนการประชุมใหญ่เดือนมีนาคม พ.ศ. 2553

หลังจากที่ได้กล่าวถึงการเคลื่อนไหวเพื่อขยายแนวร่วมและเพิ่มผู้ปฏิบัติงานในส่วนของการจัดโรงเรียนผู้ปฏิบัติงาน นปช.แดงทั้งแผ่นดินไปแล้ว ในส่วนนี้จะกล่าวถึงการชุมนุมตามวาระใช้ชื่อว่ายุทธวิธี "แดงประจำเดือน" การชุมนุมเคลื่อนไหวย่อยตามจังหวัดต่างๆและกิจกรรมสำคัญที่จัดขึ้นและมีมติจากที่ประชุม นปช.แดงทั้งแผ่นดินส่วนกลางเท่านั้น พิจารณาควบคู่ไปกับกิจกรรมโรงเรียนผู้ปฏิบัติงาน นปช.แดงทั้งแผ่นดิน ซึ่งทั้งสองส่วนเกิดขึ้นหลังจากมีแนวทางนโยบายเกิดขึ้นแล้ว เพื่อให้เห็นความสอดคล้องในนโยบาย และเป้าหมายทาง

ยุทธศาสตร์-ยุทธวิธีที่มีการจัดทำขึ้นเป็นลายลักษณ์อักษรและมีมติให้ยึดกุมเป็นแนวทางในการปฏิบัติในการเคลื่อนไหวร่วมกันของแกนนำและสมาชิก อันเป็นความพยายามพัฒนาองค์กรของ นปช.แดงทั้งแผ่นดิน ก่อนการชุมนุมใหญ่ซึ่งเป็นปฏิบัติการทางการเมืองเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของ องค์กร

โดยภายหลังจากการเคลื่อนไหวด้วยวิธีการถวายเป็นปฏิภาณในวันที่ 17 สิงหาคม พ.ศ. 2552 ซึ่งถือว่าเป็นการเคลื่อนไหวประจำเดือนสิงหาคมของ นปช.แดงทั้งแผ่นดินด้วยเสร็จสิ้นแล้ว ต่อมาวันที่มีความสำคัญเชิงสัญลักษณ์ที่ขบวนการมองว่าควรมีการเคลื่อนไหวก็คือ วันเกิดของ พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ ซึ่งตรงกับวันที่ 26 สิงหาคม แต่เนื่องจากรัฐบาลประกาศใช้ พระราชบัญญัติความมั่นคงในราชอาณาจักร นปช.แดงทั้งแผ่นดินจึงมีมติไม่มีการจัดการชุมนุม ในวันดังกล่าว แต่ประกาศชุมนุมในวันที่ 30 สิงหาคมแทน อย่างไรก็ตามยังคงมีการเคลื่อนไหวของกลุ่ม "แดงสยาม" ร่วมกับ "กลุ่ม 24 มิถุนา ประชาธิปไตย" ซึ่งไม่ได้อยู่ในความรับผิดชอบของ นปช.แดงทั้งแผ่นดินแต่ประการใด ซึ่งการเคลื่อนไหวครั้งนี้ทำให้แนวทางและจุดมุ่งหมายในการเคลื่อนไหวของ นปช.แดงทั้งแผ่นดินกับ "แดงสยาม" แตกต่างกันอย่างชัดเจนปรากฏออกมาจากข้อโต้แย้งระหว่างแกนนำของ นปช.แดงทั้งแผ่นดิน คือ จตุพร พรหมพันธุ์ กับ สุรชัย ด่านวัฒนานุสรณ์ และจักรภพ เพ็ญแข แล้วได้ประกาศตั้งกลุ่ม "แดงสยาม" ขึ้นอย่างชัดเจนดังที่กล่าวในรายละเอียดไปแล้ว

หลังจากนั้นรัฐบาลตัดสินใจคงพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรต่อไป นปช.แดงทั้งแผ่นดินจึงมีมติว่าจะเลื่อนการจัดการชุมนุมเป็นวันเสาร์ถัดไป จนกว่ารัฐบาลจะประกาศยกเลิกกฎหมายดังกล่าว แต่การเลื่อนกำหนดการชุมนุมออกไปจะไม่เกิน วันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2552 เนื่องจากวันที่ 19 กันยายนของทุกปีมีความสำคัญเชิงสัญลักษณ์ทางการเคลื่อนไหวต่อขบวนการ คือ เป็นวันที่คณะทหารนำโดย พล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน ได้ทำ รัฐประหารยึดอำนาจจากประชาชน อันเป็นต้นเหตุทำให้เกิดขบวนการต่อสู้เพื่อประชาธิปไตยและเป็นที่มาของการเกิด นปช.แดงทั้งแผ่นดิน จึงต้องมีการชุมนุมเคลื่อนไหวครบรอบ 3 ปีรำลึกถึงการ ทำรัฐประหารทำลายประชาธิปไตย โดยสถานที่ที่ใช้ในการจัดการชุมนุมครั้งนี้ คือ ลานพระบรม รูปทรงม้า

การชุมนุมในวันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2552 จากการประเมินของเจ้าหน้าที่รัฐมี ผู้เข้าร่วมชุมนุมประมาณ 20,000 คน (ประชาไท, 20 กันยายน 2552: ออนไลน์) วิญญู แกล้ง พัฒนภูมิ ไท แกนนำกล่าวว่า การจัดชุมนุมที่ลานพระบรมรูปทรงม้าในครั้งนี้มีนัยสำคัญ 2 ประการ คือ ประการแรก เมื่อ 77 ปีที่แล้วในวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2475 คณะราษฎรได้ปึกหมุด ณ ที่นี้เพื่อสถาปนาการปกครอง

ในระบอบประชาธิปไตย ประการที่สอง เมื่อ 3 ปีที่แล้ว มีสามัญชนผู้ยิ่งใหญ่ คือ นวมทอง ไพรวลัย ได้ขับรถแท็กซี่ชนรถถัง นำชีวิตตนเองเข้าแลกกับการต่อสู้กับเผด็จการ จึงถือโอกาสนี้รำลึกและสืบทอดเจตนารมณ์เหล่านี้ด้วย คำขวัญบนเวทีในการชุมนุมครั้งนี้ คือ "3 ปี ด้านอำมาตยา สถาปนารัฐไทยใหม่" (เดลินิวส์, 19 กันยายน 2552: 15) ซึ่งรัฐไทยใหม่ในที่นี้ได้รับการขยายความว่ายังคงเป็นรัฐที่มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขอย่างแท้จริงไม่ใช่อย่างที่เคยหลายฝ่ายโจมตี ซึ่งตามที่วิระ มุสิกพงศ์ได้เคยอธิบายไว้ในวันเปิดโรงเรียนผู้ปฏิบัติงาน นปช.แดงทั้งแผ่นดินครั้งแรกไปแล้ว การเคลื่อนไหวครั้งนี้ผ่านพ้นไปด้วยดีไม่มีการชุมนุมยืดเยื้อ ไม่มีความรุนแรงและการสร้างสถานการณ์แต่อย่างใด แม้ว่าช่วงก่อนหน้านี้รัฐบาลจะพยายามประคองข่าวไม่ว่าจะเป็นอาชามีมือที่สามเข้ามาก่อเหตุ การเตรียมใช้ความรุนแรงก่อความวุ่นวายของนปช.แดงทั้งแผ่นดินเอง เป็นต้น นอกจากนั้นวันชุมนุมยังมีข่าวว่าจะมีกลุ่มก่อกวนและรัฐบาลเตรียมสลายการชุมนุมโดยใช้เครื่องหุดับ (L-RAD) ที่รัฐบาลเคยทดลองใช้กับกลุ่มผู้ชุมนุมที่เป็นคนงานหญิงที่หน้ารัฐสภามาแล้วในช่วงปลายเดือนสิงหาคมก่อนหน้านี้ไม่นานก็ตาม

ต่อมาการเคลื่อนไหวเข้าสู่เดือนสำคัญ คือ เดือนตุลาคม ซึ่งมีวันสำคัญหลายวัน จึงมีกิจกรรมมากเป็นพิเศษ ได้แก่ วันที่ 11 ตุลาคม พ.ศ. 2552 ที่ท้องสนามหลวง โดยถือเอาวันนี้เป็นจุดเริ่มต้นของการทวงคืนรัฐธรรมนูญฉบับปีพุทธศักราช 2540 เพราะเป็นวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวใน พ.ศ. 2540 ด้วย (ไทยรัฐ, 12 ตุลาคม 2552: 19) ต่อมาเป็นงานครบรอบ 2 เดือนในการถวายฎีกาเพื่อขอพระราชทานอภัยโทษให้กับ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นปช.แดงทั้งแผ่นดินจึงได้จัดชุมนุมในวันที่ 17 ตุลาคมขึ้นบริเวณสะพานชมัยมรุเชฐ หน้าทำเนียบรัฐบาลท่ามกลางบรรยากาศที่รัฐบาลประกาศใช้พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงในราชอาณาจักร ซึ่งที่ผ่านมารัฐบาลพยายามยืดเวลาและขัดขวางการถวายฎีกาจึงต้องการมาทวงถามความคืบหน้า (บ้านเมือง, 18 ตุลาคม 2552: 6) และยังมีกิจกรรมอื่นๆตลอดเดือนตุลาคม อาทิเช่น งานรำลึก 3 ปี นวมทอง ไพรวลัย แท็กซี่ที่ถูกกดตายประท้วงการทำรัฐประหาร มีการจัดพิธีรำลึกและทำบุญอุทิศส่วนกุศลบริเวณสะพานลอย ถนนวิภาวดีรังสิต เป็นต้น

จากนั้นในเดือนพฤศจิกายนมีมาตรการที่เข้มข้นขึ้น คือ ยกระดับการชุมนุมเป็นการชุมนุมก่อดินที่มีการประกาศระดมคนเข้าร่วมชุมนุมจำนวน 1 ล้านคนโดยประกาศวันชุมนุมเป็นวันที่ 28 พฤศจิกายน พ.ศ. 2552 โดยระหว่างนั้นมีการจัดกิจกรรมระดมทุนเพื่อนำมาใช้ในการเคลื่อนไหวใหญ่ที่โบสถ์มหาปัญญา จังหวัดนครราชสีมา แต่ช่วงเวลานั้นมีเหตุการณ์สำคัญที่รัฐบาลจัดขึ้น คือ การเตรียมงานครบรอบพระชนมายุพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว 82 พรรชนปช.แดงทั้งแผ่นดินจึงเลื่อนการชุมนุมใหญ่ก่อดินรัฐบาลออกไปอย่างไม่มีกำหนด จนถึงเดือนธันวาคม มีวันสำคัญคือวันที่ 10 ธันวาคม (มติชนสุดสัปดาห์, 11-17 ธันวาคม 2552: 10) จึง

ประกาศจัดการชุมนุมและรูปแบบการชุมนุมก็เป็นเพียงการชุมนุมตามปฏิทินและแสดงพลังเท่านั้น ไม่ใช้การชุมนุมเพื่อกดดันให้บรรลุลจุดมุ่งหมายแต่อย่างใด

เข้าสู่ปี พ.ศ. 2553 นปช.แดงทั้งแผ่นดินเริ่มเคลื่อนไหวในยุทธวิธีที่กำหนดไว้ตามสถานการณ์ที่เอื้ออำนวยโดยยึดกุมแนวทางนโยบายเป็นหลัก ซึ่งเป็นจังหวะที่จะชี้ประเด็นสองมาตรฐานและเปิดโปงกลุ่มอภิสิทธิ์ชนให้ชัดขึ้น โดยมีกระแสข่าวเรื่องคำตัดสินของอธิบดีอัยการ เขต 3 ได้ตัดสินให้คดีบุกรุกป่าสงวน คือ เขายายเที่ยงของ พล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์ ว่าไม่มีความผิด หลังจากที่ผู้มีร้องทุกข์ต่อเจ้าพนักงานอัยการในเรื่องดังกล่าว แต่ในคดีลักษณะเดียวกัน ชาวบ้านธรรมดากลับมีความผิด นปช.แดงทั้งแผ่นดินจึงใช้ประเด็นนี้มาผลักดันการเคลื่อนไหว โดยประกาศให้มีการชุมนุมที่เขายายเที่ยง อำเภอสี้คิ้ว จังหวัดนครราชสีมาขึ้น ในวันที่ 11 มกราคม พ.ศ. 2553 (ข่าวสด, 12 มกราคม 2553: 14) ต่อมาก็มีการเปิดโปงกรณี พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ มีส่วนเกี่ยวข้องในการบุกรุกพื้นที่ป่าที่เขาสอยดาว แล้วนำไปทำสนามกอล์ฟ ในวันที่ 23 มกราคม พ.ศ. 2553 จึงประกาศให้มีการชุมนุมที่เขาสอยดาว (มติชน, 24 มกราคม 2553: 15) จากนั้นนปช.แดงทั้งแผ่นดินก็เดินหน้าร้องเรียนกรณีที่มีเหตุให้สงสัยว่าองคมนตรีรุก ล้ำหรือครอบครองที่ดินโดยมิชอบ โดยยื่นหนังสือคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องให้มีการตรวจสอบ บ้านพิจิตร กุลวนิช องคมนตรีในหมู่บ้านปฐวิกรณ์ 2 ที่สงสัยว่ารุกล้ำบึงน้ำสาธารณะ (มติชน, 29 มกราคม 2553: 15)

หลังจากที่นปช.แดงทั้งแผ่นดินนำการเคลื่อนไหวอย่างเข้มข้น คือ ทำให้ประเด็นสองมาตรฐานในสังคมไทยชัดขึ้นและมีการตั้งคำถามต่อการใช้ความเป็นอภิสิทธิ์ชนเข้าถือครองทรัพยากรของประเทศอย่างผิดกฎหมาย แต่ถูกตัดสินว่าไม่มีความผิดหรือถูกปล่อยปละละเลยกับบุคคลสำคัญของประเทศ โดยเฉพาะผู้ที่ดำรงตำแหน่งประธานองคมนตรีและองคมนตรีอย่างที่ไม่เคยปรากฏมาก่อนในสังคมไทย ซึ่งเมื่อเคลื่อนไหวลักษณะดังกล่าวไปถึงจุดหนึ่งกระแสข่าวการทำรัฐประหารก็เริ่มสูงขึ้นในช่วงปลายเดือนมกราคม นปช.แดงทั้งแผ่นดินจึงปรับการเคลื่อนไหวไปตามสถานการณ์ตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป โดยช่วงเวลานี้เป็นการเคลื่อนไหวต่อต้านรัฐประหาร ซึ่งจะเห็นได้ว่าระยะนี้ทุกครั้งที่มีการชุมนุม จะมีคำขวัญบนเวทีซึ่งเกิดจากการคิดผ่านที่ประชุมแกนนำ เพื่อให้ทิศทางในการปราศรัยและการทำความเข้าใจการเคลื่อนไหวระหว่างผู้ร่วมชุมนุมกับองค์กรนปช.แดงทั้งแผ่นดินไปในทิศทางเดียวกัน

“การกำหนดคำขวัญ มันทำให้เป็นการกำหนดทิศทางต่างๆ เป็นคำขวัญที่มีลักษณะบอกทิศทางและเข็มมุ่ง ว่าองค์กรคิดอย่างนี้เพราะฉะนั้นจะออกนอกแนวเป็นตรงข้ามเลยไม่ได้” (ธิดา ถาวรเศรษฐ, สัมภาษณ์, 8 มีนาคม 2553)

การเคลื่อนไหวต่อต้านรัฐประหารจัดขึ้นครั้งแรกในวันที่ 29 มกราคม ที่หน้า กองทัพบก (คม ชัด ลึก, 30 มกราคม 2553: 14) นั้นมีคำขวัญว่า "ผูกมิตรทหารกล้า ต่อต้านชี้ข้า อำมาตย์" ต่อมาในวันที่ 2 กุมภาพันธ์เคลื่อนไหวไปที่หน้ากระทรวงกลาโหม (เดลินิวส์, 3 กุมภาพันธ์: 14) คำขวัญที่ใช้บนเวทียังเป็นเช่นเดียวกับครั้งแรก ครั้งที่ 3 ในวันที่ 4 กุมภาพันธ์ (ข่าวสด, 5 กุมภาพันธ์ 2553: 11) เป็นการแสดงพลังโดยประกาศให้มีการชุมนุมเคลื่อนไหวที่หน้ากรม ทหารทั่วประเทศ การเคลื่อนไหววันนี้ช่วยให้แกนนำมองเห็นศักยภาพของขบวนการในภาพรวม ได้ค่อนข้างชัดเจนว่าจังหวัดใด ภูมิภาคใด มีความเข้มแข็งและแกนนำย่อยตามต่างจังหวัดมีความ พร้อมมากน้อยเพียงไร มีภาพการรายงานสถานการณ์เข้ามายังส่วนกลางที่ทำหน้าที่เป็น ศูนย์กลางสื่อสารภาพการเคลื่อนไหวออกสู่สาธารณชนผ่านการถ่ายทอดสดทางสถานีประชาชน (People Channel) ด้วย ต่อมาครั้งที่ 4 คือ วันที่ 8 กุมภาพันธ์ เคลื่อนไหวแสดงพลังที่หน้า สำนักงานอัยการสูงสุด โดยใช้คำขวัญว่า "หยุดสองมาตรฐาน โคนอำมาตยาธิปไตย" ครั้งที่ 5 วันที่ 10 กุมภาพันธ์ ที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (พิมพ์ไทย, 11 กุมภาพันธ์ 2553: 5) ครั้งที่ 6 วันที่ 12 กุมภาพันธ์ ที่หน้าสำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ(ปปช.) ครั้งที่ 7 วันที่ 15 กุมภาพันธ์ หน้าสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง(กกต.) (ข่าวสด, 16 กุมภาพันธ์ 2553: 10) คำขวัญที่ใช้ในวันนี้ คือ "หยุด 2 มาตรฐาน ด้านองค์กรเถื่อน" และครั้งที่ 8 วันที่ 19 กุมภาพันธ์ ที่ หน้าธนาคารกรุงเทพ สำนักงานใหญ่ที่ ถนนสีลม (ข่าวสด, 20 กุมภาพันธ์ 2553: 10-11) ใช้คำ ขวัญในการเคลื่อนไหวครั้งนี้ คือ "ต้านทุนสมุนอำมาตย์ พิชิตอภิสิทธิ์ชน" นอกจากนั้นในช่วงที่มี กระแสการข่าวสื่อเรื่องการทำรัฐประหารอย่างมาก ทางแกนนำปปช.แดงทั้งแผ่นดินยังได้เปิด โรงเรียนผู้ปฏิบัติงาน นปช.แดงทั้งแผ่นดินด้านรัฐประหารเพื่ออบรมมาตรการเตรียมรับมือกรณีการ เกิดรัฐประหารขึ้นอีกด้วย โดยจัดขึ้นทั้งหมด 2 ครั้งด้วยกัน

ต่อมาเมื่อถึงเหตุการณ์ที่ถูกมองว่ามีความสำคัญอีกวาระ คือ วันตัดสินคดียึด ทรัพย์สินของ พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร ซึ่งตรงกับวันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2553 แต่กลับไม่มีความ เคลื่อนไหวใด ๆ จากนปช.แดงทั้งแผ่นดิน มีเพียงการเคลื่อนไหวจากกลุ่มอื่นๆ ได้แก่ กลุ่มแดง สยาม พรรคเพื่อไทย เป็นต้น แม้ก่อนหน้านี้รัฐบาลพยายามโหมกระแสความรุนแรงที่จะเกิดขึ้น จากฝ่ายที่ไม่พอใจผลการตัดสินคดีไปต่าง ๆ นานา แต่ก็มิได้เกิดเหตุการณ์รุนแรงขึ้นแต่ประการใด ทำให้สังคมมองภาพขบวนการโดยรวมจากเหตุการณ์นี้ไปในแง่บวกมากขึ้น อย่างไรก็ตามในช่วงเวลานี้ เองที่ทางนปช.แดงทั้งแผ่นดินได้ประกาศเคลื่อนไหวใหญ่ในลักษณะระดมผู้เข้าร่วมจำนวนมาก คือ หนึ่งล้านคนและเป็นการชุมนุมกดดันเพื่อให้บรรลุข้อเรียกร้องขององค์กร หลังจากที่ไม่สามารถ ชุมนุมในลักษณะที่กดดันตามที่ได้ประกาศไว้ในเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2552 ที่ผ่านมาได้ โดย ตัดสินใจเลือกวันที่ 12 มีนาคมเป็นวันเคลื่อนไหวและวันที่ 14 มีนาคมเป็นวันชุมนุมใหญ่ การ

เคลื่อนไหวช่วงเวลาดังแต่เริ่มประกาศวันชุมนุมใหญ่จนถึงก่อนการชุมนุมใหญ่ จึงเป็นไปเพื่อเตรียมการในการชุมนุมใหญ่ในวันที่ 12 มีนาคม พ.ศ. 2553 ที่จะมาถึง ไม่ว่าจะเป็นการจัดโรงเรียนผู้ปฏิบัติงาน นปช.แดงทั้งแผ่นดิน การเดินสายปราศรัยตามจังหวัดต่างๆตามที่เครือข่ายพันธมิตรตามต่างจังหวัดร้องขอมา และการจัดเวทีปราศรัยตามต่างจังหวัดที่จัดขึ้นโดยส่วนกลางเองด้วย

3.15 สรุป

การเกิดรัฐประหารในวันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2549 มีการเคลื่อนไหวต่อสู้เพื่อคัดค้านการทำการรัฐประหาร เริ่มจากการต่อสู้เพื่อปกป้องประชาธิปไตยซึ่งผู้เข้าร่วมมีไม่มาก ออกมาต่อต้านการทำการรัฐประหารนำโดยเครือข่าย 19 กันยาต้านรัฐประหารหลังจากนั้นกลุ่มอื่นๆก็เริ่มปรากฏตัวขึ้นรวมทั้งกลุ่มคนวันเสาร์ไม่เอาเผด็จการซึ่งเป็นกลุ่มที่ให้การสนับสนุนรัฐบาลภายใต้การนำของพ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร ซึ่งส่งผลในการปรับตัวของขบวนการว่าด้วยประเด็นการเคลื่อนไหวร่วมหรือไม่ร่วมกับนักการเมืองที่สังกัดพรรคของพ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตรอดีตนายกรัฐมนตรีที่ถูกทำการรัฐประหาร ต่อมาเมื่อมีกลุ่มนักการเมือง คือ อดีตสมาชิกพรรคไทยรักไทยซึ่งเป็นตัวแทนผลประโยชน์ของประชาชนออกมาเคลื่อนไหว จึงมีข้อตกลงกันอันนำไปสู่การรวมตัวกับกลุ่มต่างๆกลายเป็นแนวร่วมประชาธิปไตยขับไล่เผด็จการ (นปก.) และเปลี่ยนชื่อเป็นแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ในเวลาต่อมา และการปรากฏตัวผู้ร่วมชุมนุมจำนวนมากนั้นปรากฏออกมาชัดเจนขึ้นจากการเคลื่อนไหวของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย ซึ่งสามารถปฏิบัติการทางการเมืองใดๆก็ได้ซึ่งบางเรื่องผิดกฎหมาย อาทิเช่น การยึดสถานีโทรทัศน์ การยึดทำเนียบรัฐบาล เป็นต้น แต่กลไกอำนาจรัฐที่มีอยู่ไม่สามารถเข้าจัดการได้ เช่น ตำรวจ ทหาร อีกทั้งกลไกอำนาจรัฐอื่นๆ คือ องค์การอิสระ ตุลาการ และกองทัพยังมีท่าทีสนับสนุน จึงออกมาร่วมเคลื่อนไหวจากเวทีความจริงวันนี้สัญญาและรู้จักกันอีกชื่อหนึ่งในนาม"คนเสื้อแดง"

ต่อมาเมื่อรัฐบาลภายใต้การนำของอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะขึ้นมามีอำนาจอันเป็นผลจากการเคลื่อนไหวของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย การเคลื่อนไหวของขบวนการต่อต้านรัฐบาลในนามคนเสื้อแดงก็เข้มข้นขึ้น มีปรากฏการขับไล่รัฐบาลเกิดขึ้นทั่วไป โดยการปาไข่ การระดมผู้คนผ่านวิทยุชุมนุม เป็นต้น นปช.จึงได้ประกาศชุมนุมใหญ่ขับไล่ระบอบอำมาตยาธิปไตยและรัฐบาลขึ้น แต่ถูกฝ่ายรัฐบาลใช้กำลังเข้าปราบปรามจนต้องประกาศยุติการชุมนุมเดือนเมษายน พ.ศ. 2552 แต่หลังจากนั้นขบวนการก็สามารถกลับมาเคลื่อนไหวได้อย่างรวดเร็ว แต่ฝ่ายองค์การนำคือนปช.กลับประสบปัญหาข้อจำกัดด้านลักษณะองค์การนำที่เป็นเครือข่ายหลวมๆ มีแกนนำคือด้านนักการเมืองกลุ่ม "สามเกลอ" ที่มีบทบาทหลัก ปรากฏชัดในเหตุการณ์ความขัดแย้ง

จากการประกาศถวายฎีกา โดยด้านหนึ่งมีแกนนำแยกตัวไปตั้งองค์กรใหม่ คือ “แดงสยาม” นำโดย สุรัชย์ ด้านวัฒนานุสรณ์ อีกด้านหนึ่งทำให้แกนนำส่วนที่เหลือทบทวนบทเรียนการเคลื่อนไหวจึง ปรับตัวเป็นองค์กรนปช.แดงทั้งแผ่นดิน

องค์กรนปช.แดงทั้งแผ่นดินได้มีการกำหนดแนวทางนโยบายขององค์กร และ ข้อตกลงว่าด้วยการนำรวมหมู่ภายในหมู่แกนนำ อีกทั้งยังมีการเผยแพร่แนวทางนโยบายสู่ สาธารณะ การจัดทำโรงเรียนผู้ปฏิบัติงาน นปช.แดงทั้งแผ่นดินเพื่อให้ความรู้แก่ผู้ปฏิบัติงานเพื่อ สร้างผู้ปฏิบัติงานและขยายแนวร่วม การชุมนุมเคลื่อนไหวต่างๆ ก็ดำเนินควบคู่ไป โดยกำหนดผ่าน การยึดแนวทางนโยบาย ซึ่งเมื่อเกิดนปช.แดงทั้งแผ่นดินขึ้นนับแต่วันที่มีแนวทางนโยบายประกาศสู่ สาธารณะในวันที่ 9 กรกฎาคม พ.ศ. 2552 จนมาถึงการประกาศการชุมนุมใหญ่ในวันที่ 12 มีนาคม พ.ศ. 2553 รวมระยะเวลาทั้งสิ้นประมาณ 8 เดือน ทางนปช.แดงทั้งแผ่นดินสามารถจัด โรงเรียนผู้ปฏิบัติงาน นปช.แดงทั้งแผ่นดินทั้งหมด 23 ครั้ง ประกอบด้วยโรงเรียนที่จัดขึ้นสองวัน 8 ครั้งและโรงเรียนวันเดียว 15 ครั้ง มีผู้ปฏิบัติงานซึ่งแกนนำพยายามถ่ายทอดวิธีการปฏิบัติงานและ ความเป็นผู้นำให้นั้นเข้าอบรมประมาณทั้งสิ้นกว่า 20,000 คน มีการจัดชุมนุมประจำเดือนทุกเดือน ยกเว้นเดือนสิงหาคมเนื่องจากทางรัฐบาลออกกฎหมายควบคุมการชุมนุมมาบังคับ และการชุมนุม ย่อยตามสถานการณ์พิเศษโดยองค์กรนปช.แดงทั้งแผ่นดินอีกอย่างน้อย 10 ครั้งขึ้นไป และมีการ จัดหลักสูตรอบรมพิเศษเพื่อเป็นข้อปฏิบัติร่วมกันกรณีเกิดการรัฐประหารขึ้นจำนวน 2 ครั้ง ซึ่งเมื่อ นปช.แดงทั้งแผ่นดินได้เคลื่อนไหวและพัฒนาองค์กรดังได้กล่าวแล้ว ต่อมาได้ประกาศชุมนุมใหญ่ ขึ้น อันนำไปสู่การจัดชุมนุมใหญ่ในวันที่ 12 เมษายน พ.ศ. 2553 ซึ่งจะได้นำเสนอในบทที่ 4 ต่อไป

